

ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ

ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪರಿ

2008

ಕಾರ್ಯಕರ್ತಾ ಸಾರಾಂಶ

ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳ ಬಲವಧಣೆ

ಜಿಲ್ಲಾ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ ವಿಜಾಪುರ

2008

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಾರಾಂಶ

ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳ ಬಲವರ್ದನೆ

ಯುನಿಟೆಡ್ ಡಿಪಿ

ಯೋಜನೆ ಆಯೋಗ
ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ

ಯೋಜನೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಉಸ್ತುವಾರಿ
ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಇಲಾಖೆ,
ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿ

ಜಿಲ್ಲಾ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ - ವಿಜಾಪುರ

ಗ್ರಂಥ ಸ್ವಾಷ್ಟ್ಯ : ಯೋಜನೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಇಲಾಖೆ ಕನಾರ್ಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಪ್ರಕಟಣೆ : ಯೋಜನೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಇಲಾಖೆ ಕನಾರ್ಟಕ ಸರ್ಕಾರ.

ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಕಟಣೆ : 2008

ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದಿರಿಸಿದೆ. ಈ ವರದಿಯ ಯಾವುದೇ ಭಾಗವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಕರ ಅನುಮತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಮರು ಮುದ್ರಿಸುವಂತಿಲ್ಲ, ಸಂಗ್ರಹಿಸುವಂತಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಇತರೆ ವಾಧ್ಯಮಾದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ.

ಈ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿರುವ ವಿಚಾರಗಳು ಕನಾರ್ಟಕ ಸರ್ಕಾರದ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನಾ ಅರ್ಥಾಗದ, ಯುಎನ್‌ಡಿಪಿಯ ಮತ್ತು ಅದರ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಂಡಳಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಮುದ್ರಣ : ಸರ್ಕಾರ ಮುದ್ರಣಾಲಯ, ಕನಾರ್ಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಖಚಿತವಾದ ಅಂತರ್ಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ದಾಖಿಲಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ತಪ್ಪಿಗಳಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ದೋಷಗಳು ಉಳಿದುಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ಅಂತಹ ತಪ್ಪಿಗಳು ಅಥವಾ ದೋಷಗಳು ಕಂಡು ಬಂದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಕನಾರ್ಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಇಲಾಖೆಗೆ ತಿಳಿಸಬಹುದು.

ಗೋವಿಂದ ಎಂ. ಕಾರಜೋಳ

ಸನ್ಯಾಸ್ ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಸಚಿವರು
ಹಾಗೂ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಇಲಾಖೆ
ಕನಾರಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಹಾಗೂ
ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲಾ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಸಚಿವರು

ಸಂದೇಶ

ಕನಾರಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಜಿಲ್ಲಾ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಅಭಿನಂದನೀಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದು ತಳಮಟ್ಟದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಬಲ್ಲುದಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ‘ಜಿಲ್ಲಾ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ-ವಿಜಾಪುರ’ವೇಂಬ ಅಧ್ಯಯನವು ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಏದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವ ಮುಂಬೊಣಿಗೆ ತಂದಿದೆ. ಈ ವರದಿಯು ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅದರ ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುದಾರರಿಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಪಾರ ವಾಹಿತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಒಳನೊಳಿಟವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆಯೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಮಹಿಳೆಯರ ಮತ್ತು ಪ.ಜಾ. ಹಾಗೂ ಪ.ಪಂ.ಗಳ ಜನರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಿಟ್ಟಿರುವುದು ವರದಿಯ ಮುಖ್ಯಾವಾದ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿತವಾಗಿರುವ ತಿರುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂದೇಶವನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ತಳಮಟ್ಟದ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಯ್ಯಿತ್ತವೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ‘ಜಿಲ್ಲಾ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ-ವಿಜಾಪುರ’ ಎಂಬ ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಏದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ-ದುಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಂತರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿರುವ ಅಧ್ಯಯನವೊಂದನ್ನು ಸಿದ್ಧವಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಡಾ. ಟಿ.ಆರ್.ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಅವರನ್ನು ನಾನು ಮನದುಂಬಿ ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆಧಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ರಡರಲ್ಲು ವಿಜಾಪುರವು ಹಿಂದುಳಿದಿರುವುದು ಆತಂಕಾರಿ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಏದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯಿರುವವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಈ ವರದಿಯು ದಾರಿದೀಪವಾಗಬೇಕು. ಈ ವರದಿಯ ನೇರವಿಂದ ನಾವು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿರಾರ್ಥಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಈಗ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಿರುವ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಯೋಜನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ‘ಜಿಲ್ಲಾ ಸಮಗ್ರ ಮುನ್ಸೌರಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ’ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ವರದಿಯು ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಸ್ವಾಗತಾರ್ಥ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ವರದಿಯಲ್ಲಿನ ವಾಹಿತಿಯು ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಣಿದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗುತ್ತದೆ. ಜನರನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮೂಲಧಾತುವನ್ನಾಗಿ ವಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಧಾರಣಾ ಸಾಮಧ್ಯ ವರ್ಧನಾ ವಿಚಾರ ಪ್ರಕಾಳಿಕೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವ ಪ್ರಸ್ತುತ ವರದಿಯು ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿರಾರ್ಥಿಸುವಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ವರದಿಯ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ವರ್ಣಾಲ್ಯವಾಪನಕ್ಕಿಂತ ಅವುಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಪರಿಣಾಮ-ಫಲಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇದೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ಹಣ ವಿನಿಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಮುಖ್ಯ, ನಿಜ. ಆದರೆ ಅಡಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೇಲೆ ತೊಡಗಿಸಿದ ಹಣದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಯಾವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಯಾವ ಮತ್ತು ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿದೆ, ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಹೇಗೆ ಬೆಳಿದೆ ಮುಂತಾದ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಈ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಗಮನ ಸೇಳಿಯಲಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ವರದಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧವಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಅದರ ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನಾನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಗೋವಿಂದ ಎಂ. ಕಾರಜೋಳ

ಸನ್ಯಾಸ್ ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಸಚಿವರು
ಹಾಗೂ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಇಲಾಖೆ
ಕನಾರಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಹಾಗೂ
ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲಾ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಸಚಿವರು

ಶ್ರೀಮತಿ ಅಪ್ಸರಾ ಬೇಗಂ ಚಪ್ಪರಬಂದ್

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿ
ಬಿಜಾಪುರ

ಮನ್ಮದಿ

‘ಜಿಲ್ಲಾ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ-ವಿಜಾಪುರ’ ಎಂಬುದು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಿಂದ ಕೆಳಗಿರುವ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿನ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬಗ್ಗೆ ನಡೆದ ಹೊದಲ ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಯುವಾನ್ಯಾಸಿಗಳು ಕೊಡಿ ಸಂಯುಕ್ತವಾಗಿ ಪ್ರಾಯೋಜಿಸಿರುವ ಅಧ್ಯಯನ ಇದಾಗಿದೆ. ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪ್ರಧಾನ ಮೂರು ಸೂಚಿತಗಳಾದ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕ ಹಾಗೂ ಜೀವನಾಧಾರ ಮತ್ತು ನೈಜ ತಲ್ಲಾ ಆದಾಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಒಂದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸಿದ್ಧಿ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿರುವ ಅಧ್ಯಯನ ಇದಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಆಯಾಮಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ವರದಿಯು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪ.ಜಾ. ಮತ್ತು ಪ.ಪಂ. ಸಮುದಾಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸ್ಥಿತಿ-ಗಳಿಗೆ ಮೇಲೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಬೆಳಕು ಬೆಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಈ ವರದಿಯು ಕೇವಲ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಮತ್ತು ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳ ಗಳಿನೆಗೆ ವಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಬಗೆಯು ಲೆಕ್ಕಾಬಾರಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಒಂದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹಾಗೂ ಒಂದು ಪರಿಶೀಲನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಜನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನ ವರದಿಯನ್ನು ಸಹಭಾಗಿತ್ವವಾದಿಯನ್ನಾಗಿ ವಾದಾಯವ ಸಲುವಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನಾಲ್ಕು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ‘ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂವಾದ’ಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರೆ ಹಕ್ಕುದಾರರ ನಡುವೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕುರಿತಂತೆ ಸಂವಾದ ಮತ್ತು ಚರ್ಚೆ ಗಟ್ಟಿರುವಾಗಿ ನಡೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ.

ನವ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಅರ್ಥಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳರಡರಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವುದು ವಿಷಾದನೀಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಹಿಂದುಳಿದಿರುವಿಕೆಯು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದಾಗಿದೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರಾಜ್ಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸ್ಥಾನ 2000ದ ನಂತರ ಕುಸಿಯುತ್ತಿದೆ. ಈ ಬಗೆಯು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿನ ಇಳಿಮುಖಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತಡೆಯಬಲ್ಲ ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ತಕ್ಷಣ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಸರ್ವಾಲು ಮತ್ತು ಜವಾಬುದಾರಿ ಎಷ್ಟುಂದು ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬೃಹತ್ತಾಗಿದೆಯಂದರೆ ಅದನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿಯು ಏಕಾಗಿಯಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ. ಸರ್ಕಾರವು ತಕ್ಷಣ ಸೂಕ್ತವಾದ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಜಿಲ್ಲೆಯು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇಳಿಮುಖಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಏರುಮುಖಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಉಂಟಾಗುವಂತೆ ವಾದಾಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ದೃಢತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿರುವುದು ಗಂಭೀರವಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಸಾಕ್ಷರತೆಯು ಅತ್ಯಂತ ಮಾಂದಗತಿಯಲ್ಲಿ ಏರಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ವರದಿ ತೋರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಅದು ನವ್ಯ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಸಿದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ನವ್ಯ ಆತ್ಮವಲೋಕನ ವಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಅದು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಬಂಧಿ ಅಜೆಂಡಾವುಂದನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಸಮಾನತೆಯು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾಗಿರುವುದನ್ನು ವರದಿಯು ಅನೇಕ ವಿವರಗಳ ಮೂಲಕ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಈ ವರದಿಯ ಕೆಲಸಿಯು ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ವಿವರವಾದ ಅಂತಿ-ಅಂಶಗಳ ವಾಹಿತಿಯು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಲು ನೇರವಾಗುತ್ತದೆ. ಲಿಂಗ ಸವಾನತೆಯು ಮಹತ್ವವನ್ನು ವರದಿಯು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ನೇತೃತ್ವ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಡಾ. ಟಿ.ಆರ್.ಜಂದ್ರುಶೇಖರ ಮತ್ತು ಅವರ ತಂಡವನ್ನು, ಜಿಲ್ಲೆಯು ಎಲ್ಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು, ಚುನಾಯಿತ ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆಯು ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ನವ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಯೋಜನಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಆರ್.ಆರ್. ಪವಾರ್ ಅವರನ್ನು ಇಂತಹ ಅತ್ಯಂತ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ವರದಿಯೋಂದನ್ನು ಸಿದ್ಧವಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಳಜಿಯಿರುವವರೆಲ್ಲರ ಗಮನವನ್ನು ಮತ್ತು ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ವರದಿಯು ಹಾರಣವು ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆಯಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿ, ಬಿಜಾಪುರ.

ಕರ್ತವ್ಯತ್ವ

ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾಂಸರ ನೆರವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ವರದಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು ನಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲ್ಲ. ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಥಾನ ಸಲಹೆಗಾರರು ಮತ್ತು ಡಿ.ಎ.ವರ್.ನಂಜುಂಡಪ್ಪ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದ ಡಾ. ಬಿ.ಶೇಷಾದಿ, ವಿಶ್ವಾಂತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು (ಬಳಾರಿ), ಅವರು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸ್ವೇಧಾಂತಿಕ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ವರದಿಯ ಪ್ರತಿಯೋಂದು ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕೂಲಂಕಣಣಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಸಲಹೆ-ಸೂಚನೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ನಾವು ಕೃತಜ್ಞತೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಜವಾಬುದಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಕನಾರಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಹಿರಿಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಶಂಕರರಾಜ್ ಮತ್ತು ಅದರ ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಶ್ರೀ ದಿವಾಕರ ರಾಜ್ ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲಿನ ಸಹಾಯಕರಾದ ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣ ರಾಜ್ ಅವರು ವರದಿ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೇರವು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ನಮನಗಳು ಸಲ್ಲಬೇಕು.

ಈ ವರದಿಯ ಮೌಲ್ಯವಾಪಕರಾದ ಡಾ. ಪಿ.ಆರ್. ಪಂಚಮುಖಿ, ನಿವೃತ್ತ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಸಿ.ಎ.ವರ್.ಡಿ.ಆರ್. ಧಾರವಾಡ ಅವರು ವರದಿಯ ಪ್ರತಿಯೋಂದು ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ವರದಿಯ ಕೆಲವು ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಅವರ ಸಲಹೆ ಮೇರೆಗೆ ಮನಾರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವರ ಮೌಲ್ಯವಾಪನ ವರದಿಯ ನಮ್ಮ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತೃತಗೊಳಿಸಿವೆಯೆಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಾಗಲಾರದು. ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ವಂದನೆಗಳು.

ಜೆಲ್ಲಾ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ ಯೋಜನೆಯ ರಾಜ್ಯ ಸಂಯೋಜಕರಾದ ಡಾ. ಎಂ.ದೇವರಾಜ್ ಅವರು ಮೆಸ್ಸಾರಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳ ಗಣನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ತಾಂತ್ರಿಕವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯದ ನಿವೃತ್ತ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಶ್ರೀ ಶಾಂತಪ್ಪ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಕೇಂದ್ರದ ನಿವೃತ್ತ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಡಾ. ಪಿ.ಜಿ.ಬಂಜಾರಾಯ್ ಜಿ ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು ಸಲ್ಲಬೇಕು. ಇವರಿಬ್ಬರು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಮತ್ತು ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅನೇಕ ಜಟಿಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಜೆಲ್ಲಾ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ-ಗುಲಬಗಾರದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಡಾ. ಭಾಯಿ ದೇಗಾಂವಕರ್ ಅವರಿಗೆ, ಜೆಲ್ಲಾ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ-ಉದ್ದಾರಣೆ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ ಡಾ. ಕೃಷ್ಣ ಕೊಧಾಯ್ ಅವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಜೆಲ್ಲಾ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ-ಮೆಸ್ಸಾರಿನ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ ಡಾ. ಎಂ.ದೇವರಾಜ್ ಅವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವರು ಯೋಜನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಂಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅವರೆಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ ನಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು ಸಲ್ಲಬೇಕು.

ಸಂಶೋಧನಾ ತಂಡವು ಸಂಘಟಿಸಿದ್ದ ಜೆಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳಿಗೆ ಹಾಜರಾಗಿ ಜೆಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರು ಜೆಲ್ಲೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ವರದಿಯ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಲಹೆ-ಸೂಚನೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಶ್ರೀಯಾಶೀಲ ಸಹಭಾಗಿತ್ವಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ನಾವು ವಂದನೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇವೆ. ಜೆಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಯೋಜನಾ ವಿಭಾಗದ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿನ ಮುಖ್ಯ ಯೋಜನಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಆರ್.ಆರ್. ಪ್ರಾರ್ಥಾ ಅವರು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವುದರ ಮೂಲಕ ನಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ನೆರವಿಗೆ ವಂದನೆಗಳು.

ಜೆಲ್ಲಾ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿಯ ರಾಜ್ಯ ಸಂಯೋಜಕರಾದ ಡಾ. ಎಂ.ದೇವರಾಜ್ ಅವರು ನಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ಅಗತ್ಯವಾದ ಜನಗಣತಿ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಜನಗಣತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯದಿಂದ ಪಡೆದು ನಮಗೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ನಾವು ಆಭಾರಿಯಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಅದರ ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಭಾಗಿಗಳಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಗಳ ಜೆಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ನನಪಾಗಳು ಸಲ್ಲಬೇಕು.

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯದ ತಜ್ಜರು ಜೆಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಪ.ಜಾ. ಮತ್ತು ಪ.ಪಂ.ಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಸಮೀಕ್ಷೆಯೋಂದನ್ನು ನಡೆಸಿ ಅದರ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನಮಗೊಂಡಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸಂಶೋಧನಾ

ತಂಡವು ಈ ವರದಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ. ಈ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯದ ತಜ್ಞರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ‘ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ’ದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರವನ್ನು ವಾಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು 2006ಕ್ಕೆ ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ಪ್ರೇಕ್ಷೇಪಿಸಿ ಅದರ ವಿವರಗಳನ್ನು ನಮಗೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ನಿರ್ದೇಶಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿನ ತಜ್ಞರಿಗೆ ನಮ್ಮ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಈ ವರದಿಯ ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸನ್ನು ತೋಡಿಸಿ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾದ ವರದಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧವಾಡಿಕೊಟ್ಟಿ ಸಂಶೋಧನಾ ತಂಡದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ ಡಾ. ಟಿ.ಆರ್. ಜಂದ್ರತೇವಿರ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ಶ್ರೀ ಜನಾರ್ಥನ, ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ಡಾ. ಜೆ. ಕೃಷ್ಣ, ಸಂಶೋಧನಾ ಅಧಿಕಾರಿ, ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ಡಾ. ಎಂ. ವೆಂಕಟೇಶ್, ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರು ಡಿ.ವಿ.ಎಸ್. ಸಂಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಏರೇಶ್, ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು ಸಲ್ಲಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರತಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಮತ್ತು ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ವಾಪನ ವಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸಂಶೋಧನಾ ತಂಡಕ್ಕೆ ನಾವು ಆಭಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದೇವೆ.

ಈ ವರದಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಭಾಯಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಟ್ಟಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪ್ರಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಪುರಾತತ್ವ ವಿಭಾಗದ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾದ ಡಾ. ಎಸ್.ಎಸ್. ಸೋಮುಶೇವಿರ್ ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ವಂದನೆಗಳು ಸಲ್ಲಬೇಕು.

ಈ ವರದಿಯ ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡ ದಿನದಿಂದ ವರದಿಯ ಸಿದ್ಧತೆ ಮುಗಿಯುವವರೆಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ನೇರವನ್ನು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವ ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆಯ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಲಿಂಗಿ ವೆಂಕಟಾಚಲ, ಐಎಸ್ ಅವರಿಗೆ ನಾವು ಚಿರಭಂಗಳಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಶ್ರೀಮತಿ ಶೋಭಾ ನಂಬಿಂತ್, ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಯೋಜನಾ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜನಾ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಇಲಾಖೆ, ಅವರು ಈ ವರದಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ವಾರ್ಗದರ್ಶನಕ್ಕೆ ನಾವು ಖುಣಿಯಾಗಿದ್ದೇವೆ.

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ವಾನ್ಯ ಕುಲಪತಿಗಳು ಮತ್ತು ವಾನ್ಯ ಕುಲಸಚಿವರು ಅವರಿಗೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದರೆ ಅದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ ಲೋಪವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ವಿದ್ಯಾಂಸರ ಸೇವೆಯನ್ನು ನಮಗೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿ ನೇರವಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ವಂದನೆಗಳು. ಈ ವರದಿಯ ಮುಖ್ಯಪಂಚ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಟ್ಟಿ ಕಲಾವಿದ ಶ್ರೀ ಕೆ.ಕೆ. ಮಾರ್ಕಾಳ ಅವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ.

ಈ ವರದಿಯ ಅಕ್ಷರ ಜೋಡಣೆ ವಾಡಿಕೊಟ್ಟಿ ಶ್ರೀಮತಿ ನಾಗಮೇಣಿ, ಕಮಲಾಪುರ ಇವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಂಟ ವಿನ್ಯಾಸ ವಾಡಿಕೊಟ್ಟಿ ಶ್ರೀ ಶರಣ ಬಸವ ಅವರಿಗೆ ಮತ್ತು ವರದಿಯ ಕೋಷ್ಟಕಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧವಾಡಿಕೊಟ್ಟಿ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ಸ್‌ನವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ವರದಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿ ಡಾ. ಎಸ್.ಎಸ್. ಸೋಮುಶೇವಿರ್ ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ವಂದನೆಗಳು.

ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ವಿಜಾಪುರ
ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿ, ವಿಜಾಪುರ

ಅಧ್ಯಯನದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಮಾತ್ರ

ರುಎನ್‌ಡಿಪಿಯು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿಗಳನ್ನು 1990ರಿಂದ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ತೊಡಗಿದ ಮೇಲೆ ಅವುತ್ತ್ವಸ್ಥನ್ ಮತ್ತು ಮೆಹಬೂಬ್ ಉಲ್ಲಾ ಹಕ್ಕ ಅವರು ರೂಪಿಸಿರುವ ‘ಧಾರಣಾ ಸಾಮಾಜಿಕ’ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ವಿಶ್ವಾದ್ಯಂತ ಜನಮನ್ವತ್ವದಲ್ಲಿ ಜನರ ಗಮನವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ‘ಸಾಧ್ಯ’ದ ಕಡೆಗೆ ಹರಿಯುವಂತೆ ವಾಡಿದೆ. ಈಗ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಜನರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಧಾರುವಾಗಿ ಪರಿಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಸಾಕ್ಷರತೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ, ಜೀವನಾಧಾರ ಮತ್ತು ತಲಾ ವರವಾನ, ಹಾಗೂ ವಾನವ ಹಕ್ಕಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕುರಿತ ಜಚ್ಚೆಯ ಮುಂಚೂಣಿಗೆ ತಂದುಬಿಟ್ಟಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕನಾರಟಕವನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ ಅನೇಕ ರಾಜ್ಯಗಳು ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿಗಳನ್ನು ಹೊರತರುತ್ತಿವೆ. ಕನಾರಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ರುಎನ್‌ಡಿಪಿಯ ನೇರವಿನೊಂದಿಗೆ ಜಿಲ್ಲೆ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು 2006 ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಮತ್ತು ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ವಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜನರನ್ನು ಮೂಲ ಧಾರುವನ್ನಾಗಿ ವಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಸಂದೇಶವನ್ನು ಅದರ ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುದಾರರಿಗೂ ತಲಪಿಸುವುದು ಒಂದು ಸಂಗತಿಯಾದರೆ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಮತ್ತು ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ವಾಡುವುದು ಮತ್ತೊಂದು ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಎರಡನೆಯದು ಅನೇಕ ಸ್ವಾಧ್ಯಂತಿಕ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಎರಡು ಮೂಲ ಸೂಚಿಗಳಾದ ಶಿಶುಗಳ ಮರಣ ಪ್ರವಾಣ ಮತ್ತು ಜೀವನಾಯುಷ್ಯಗಳ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಕ್ಕೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಸೂಕ್ತವಾದ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಭೋಗೋಳಿಕ ಘಟಕವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ಗಣನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಹಿತಿಯ ಹೊರತೆಯು ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯಾದರೆ ಅದರ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಗತಿಗಳು ಎರಡನೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ಕನಾರಟಕದ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯದ ತಜ್ಞರ ನೇರವಿನಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಮಗೆ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಈ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವು ಅನೇಕ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇತರೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ರೆವಿನ್ಯೂ ಇಲಾಖೆಯ ನೇರವಿನಿಂದ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಐದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮರಣದ ಅಂಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಅದರ ಅಧಾರದ ಮೇಲೆ ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ಜೀವನಾಯುಷ್ಯವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಾಹಾಕಲಾಗಿದೆ.

‘ಜಿಲ್ಲೆ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ-ಕನಾರಟಕ’ ಯೋಜನೆಯ ರಾಜ್ಯ ಸಂಯೋಜಕರಾದ ಡಾ. ಎವರ್. ದೇವರಾಜ್ ಅವರು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸರಿ ಸುವರಾರು ಹದಿನ್ಯೇದಕ್ಕೂ ಅಧಿಕ ತಾಂತ್ರಿಕ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ವಿಷಯಾದ ಮತ್ತು ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳ ಗಣನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅನೇಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ನಾವು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳ ಗಣನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ನಾವು ಅಂದಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳಲ್ಲಿ ತಜ್ಞರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ನಾವು ಅನೇಕ ಹೊಸ ಹೊಸ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಜಲನಶೀಲ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನಮಗೆ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಈ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳ ಗಣನೆಗೆ ನಡೆದಿರುವ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಇಂತಹ ವರದಿಗಳನ್ನು ಕನಾರಟಕದ ಇತರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಾಗ ನೇರವಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ.

ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಜಿಲ್ಲೆ ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ವರದಿಯು ಅಗತ್ಯವಾದ ವಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ವರದಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಜವಾಬುದಾರಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತ ಜನರ ಕೈಯಲ್ಲಿದೆ.

ಇಂತಹ ಜವಾಬುದಾರಿಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಅಧ್ಯಯನ ವರದಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನನಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಬ್ಬಿ ಜೀಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಂತರಿಯ ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಪದಾರ್ಥಕಾರಿಗಳಿಗೆ, ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದವಾಗಿ ನಡೆಸಲು ನರವಾದ ನಾನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮಾನ್ಯ ಕುಲಪತಿ ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯ ಕುಲಸಚಿವರು ಅವರಿಗೆ ನಾವು ಕೃತಜ್ಞತೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದುದು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದು ಕರ್ತವ್ಯ ಲೋಪವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೊಂದು ಸಾಮೂಹಿಕ ಪ್ರಯತ್ನವೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕುರಿತಂತೆ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುಪುಡು ಮತ್ತು ಅಪುಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಂದು ಬಗೆಯಾದರೆ, ಅದು ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಹೇಗೆ ಅಡರಣೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನವು ಅಂತಹ ‘ಇನ್ನೊಂದು’ ಬಗೆಯನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಬೆಳ್ಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಅಧ್ಯಯನ ಬೇರೆ: ಅನುಭವ ಬೇರೆ. ಇವೆರಡರ ನಡುವೆ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಅದರೆ ಅವೆರಡೂ ಒಂದೆಯಲ್ಲ. ಅವೆರಡನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವುದು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ. ಅಂತಹ ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಕೆಲಸ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆಯಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಅಡರಣೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಆಸಕ್ತಿಯಿರುವವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತ ವರದಿಯು ಕಂಡಿತವಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ಆಕರವಾಗಬಹುದು. ಈ ವರದಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದಿಡಲು ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ.

ಟಿ.ಆರ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರ

ಅಧ್ಯಯನ ವರದಿಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ

ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ-583 276

ಜಿಲ್ಲಾ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ ವಿಜಾಪುರ

ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಿತಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಶ್ರೀ ರಾಜೇವ್ ರಂಜನ್ ಐಫೋಎಸ್
(ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಧಿಕಾರಿಗಳು (4-10-2005 ರಿಂದ 18-8-2007)

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಬಿ. ನಾಯಕ್, ಕೆಲವೊ
(ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಧಿಕಾರಿಗಳು (18-8-2007 ರಿಂದ 8-10-2008)

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹೆಚ್. ಕಕ್ಷನೂರು ಕೆಲವೊ
(ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಧಿಕಾರಿಗಳು (8-10-2007 ರಿಂದ 21-2-2008)

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಚನ್ನಪ್ಪಗೌಡರ್ ಕೆಲವೊ
(ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಧಿಕಾರಿಗಳು

ಸಂಚಾಲಕರು

ಡಾ॥ ಟಿ.ಆರ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರ
ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ

ಸದಸ್ಯರು

ಶ್ರೀ ಆರ್.ಆರ್. ಪವಾರ್
ಮುಖ್ಯ ಯೋಜನಾಧಿಕಾರಿಗಳು

ಶ್ರೀ ಎ.ಎನ್. ಹಾಟೀಲ್
ಉಪ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಧಿಕಾರಿಗಳು

ಸಹಾಯಕರು

ಶ್ರೀ ನಿಂಗಪ್ಪ
ಯೋಜನಾ ವರ್ಷಾಲ್ಯಾಪನಕ ಅಧಿಕಾರಿ

ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಎಂ. ದೊಡ್ಡಮನಿ
ತಾಲ್ಲೂಕು ಯೋಜನಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು

ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಸ್. ಅಂಗಡಿ
ಸಹಾಯಕ ಸಂಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು

ಶ್ರೀ ಬಿ.ಆರ್. ಹಳ್ಳಿಕಾರ್
ಸಹಾಯಕ ಸಂಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು

ಯೋಜನಾ ಪ್ರಥಾನ ಸಲಹಾರರು

ಡಾ: ಬಿ. ತೇಪಾದ್ರಿ
ವಿಶ್ವಾಂತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಸದಸ್ಯರು, ಡಾ: ಡಿ.ಎಂ. ನಂಜಂಡಪ್ಪ ಸಮಿತಿ,
ಬಳ್ಳಾರಿ

ಶ್ರೀ ವಿ. ಶಾಂತಪ್ಪ
ನಿವೃತ್ತ ನಿದೆಶಕರು
ಡಿ.ಇ.ಎಸ್. ಬೆಂಗಳೂರು

ಡಾ: ಪಿ.ಜಿ. ಭಟ್ಟಾಚಾರ್ಯರ್‌ಜಿ
ನಿವೃತ್ತ ನಿದೆಶಕರು
ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಸಂಶೋಧನಾ ತಂಡ

ಪ್ರಥಾನ ಸಂಯೋಜಕರು

ಡಾ: ಟಿ.ಆರ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರ
ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧ್ಯೊಂದು ವಿಭಾಗ
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ

ಸಹಾಯಕ ಸಂಶೋಧಕರು

ಶ್ರೀ ಜನಾರ್ಥನ್, ಅಧ್ಯಾಪಕರು
ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧ್ಯೊಂದು ವಿಭಾಗ,
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ

ಡಾ: ಜಿ. ಕೃಷ್ಣ
ಸಂಶೋಧನಾ ಅಧಿಕಾರಿ
ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯೊಂದು ವಿಭಾಗ,
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ

ಡಾ: ಎಂ. ವೆಂಕಟೇಶ್
ಪ್ರಾಜಾಯ್ಕರು, ಡಿವಿಎಸ್ ಸಂಜೆ ಕಾಲೇಜು,
ಶಿವಮೊಗ್ಗ

ಶ್ರೀ ವೀರೇಶ್
ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ,
ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯೊಂದು ವಿಭಾಗ,
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ

ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ

ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ

ಕೋಷ್ಟಕಗಳ ಪಟ್ಟಿ	13
ಅಧ್ಯಾಯ 1 ಸ್ತುವೇಶ	1
ಅಧ್ಯಾಯ 2 ಅಧ್ಯಯನ ವಿಧಾನ, ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ	5
ಅಧ್ಯಾಯ 3 ಅಧ್ಯಾಯವಾರು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಸಾರಾಂಶ	9
ಅಧ್ಯಾಯ 4 ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಥಾನ ತಥ್ಯಗಳು	17
ಅಧ್ಯಾಯ 5 ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು	43
ಅಧ್ಯಾಯ 6 ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳು	49
ಅಧ್ಯಾಯ 7 ತಾಂತ್ರಿಕ ಟಿಪ್ಪಣಿ	53
ಅಧ್ಯಾಯ 8 ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳು	65

ಕೋಷ್ಟಕಗಳ ಪಟ್ಟಿ

ಕೋಷ್ಟಕ 1 :	ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆ :	2001	4
ಕೋಷ್ಟಕ 2 :	ವಲಯವಾರು ಸಮಗ್ರ ಸಂಯುಕ್ತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ :	2002	19
ಕೋಷ್ಟಕ 3 :	ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ದುಡಿಪೆಗಾರರ ವೈಶಿಖ ಹಂಚಿಕೆ :	2001	20
ಕೋಷ್ಟಕ 4 :	ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚಿಗಳು ಮತ್ತು ಸೂಚ್ಯಂಕ : 1991 ಮತ್ತು 2001		21
ಕೋಷ್ಟಕ 5 :	ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ :	1991 ಮತ್ತು 2001	22
ಕೋಷ್ಟಕ 6 :	ಅವಲಂಬನ ಅನುಪಾತ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ :	2001	23
ಕೋಷ್ಟಕ 7 :	ಸಂಯುಕ್ತ ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ :	2005-06	24
ಕೋಷ್ಟಕ 8 :	ಒಟ್ಟು ವರಮಾನದ ವಲಯವಾರು ಸಾರ್ವೇಕ್ ಸಾಫ್ತವರಾನ 1999-2000		25
ಕೋಷ್ಟಕ 9 :	ಒಟ್ಟು ವರಮಾನದ ವಲಯವಾರು ಸಾರ್ವೇಕ್ ಸಾಫ್ತವರಾನ 2003-04		25
ಕೋಷ್ಟಕ 10 :	ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ತರವ್ವದ ವಲಯವಾರು ರಚನೆ :	2005-06	26
ಕೋಷ್ಟಕ 11 :	ಜೀವನಾಧಾರ ಅವಕಾಶಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕ :	2001	27
ಕೋಷ್ಟಕ 12 :	ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ಮಹಿಳೆಯರ ವಂಚಿತ ಸ್ಥಿತಿ :	2001	28
ಕೋಷ್ಟಕ 13:	ಲಿಂಗವಾರು ಜೀವನಾಧಾರ ಅವಕಾಶಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕ :	ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ	29
ಕೋಷ್ಟಕ 14 :	ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ :	2001	30
ಕೋಷ್ಟಕ 15 :	ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ :	ಪ.ಜಾ. ಮತ್ತು ಪ.ಪಂ. -1991 ಮತ್ತು 2001	31
ಕೋಷ್ಟಕ 16 :	ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ವಸತಿರಹಿತ ಕುಟುಂಬಗಳು		32
ಕೋಷ್ಟಕ 17 :	ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಪ್ರಾರ್ಥಕೆ ವಿವರ :	2005-06	33
ಕೋಷ್ಟಕ 18 :	ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ವರಮಾನ ಸೂಚ್ಯಂಕ :	2006	67
ಕೋಷ್ಟಕ 19 :	ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸೂಚ್ಯಂಕ :	2006	67
ಕೋಷ್ಟಕ 20 :	ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ ಮತ್ತು ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ :	2006	68
ಕೋಷ್ಟಕ 21 :	ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ :	2006	68
ಕೋಷ್ಟಕ 22 :	ಸಮಾನ ವಿತರಣೆಯ ವರಮಾನ ಸೂಚ್ಯಂಕ :	2006	68
ಕೋಷ್ಟಕ 23 :	ಸಮಾನ ವಿತರಣೆಯ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನ ಸೂಚ್ಯಂಕ :	2006	69
ಕೋಷ್ಟಕ 24 :	ಸಮಾನ ವಿತರಣೆಯ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ :	2006	69
ಕೋಷ್ಟಕ 25 :	ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ :	2006	69

ಪ್ರವೇಶ

ಪ್ರವೇಶ

ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಏದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾಧನೆ ಹಾಗೂ ವೈಷ್ಯಲ್ಯಾಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ವಿವರವಾದ ವಿಶೇಷಣ-ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ‘ಜಿಲ್ಲೆ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ-ವಿಜಾಪುರ’ ಎಂಬುದು ಮೂಲತಃ ಒಂದು ನಿದರ್ಶನಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿದೆ. ಇದು ನಿದರ್ಶನಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕುರಿತ ಸ್ತೋದಾಂತಿಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಚರ್ಚೆಗಳಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ವರವಾನವನ್ನು ಮೂಲ ಸೆಲೆಯನಾಗಿ ವಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಜನರನ್ನು ವರೂಲ ಸೆಲೆಯನಾಗಿ ವಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕುರಿತ ಸ್ತೋದಾಂತಿಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ಚರ್ಚೆಗಳಾಗಿದೆ. ಕಾಲಾವಧಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದು ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ಏದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ದುಸ್ಕತಿಗಳ ಗತ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು, ವರ್ತನಾನದ ಸ್ಥಿರತ್ವನ್ನು ಮತ್ತು ಭೂವಿಷಯದ ಹಾದಿಯನ್ನು ಕುರಿತ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ವರದಿಯು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಸಹಭಾಗಿತ್ವವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಧಾನವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಇದೊಂದು ವಿವರಣಾತ್ಮಕವಾದ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿದೆ. ಇದೊಂದು ರೋಗನಿದಾನ ಕ್ರಮದ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿದೆ. ರೋಗ ಪರಿಹಾರದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ವರದಿಯಾಗಿದೆ. ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತಳವುಟ್ಟದ ಜನರ ‘ದನಿ’ಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಭಾಗವಾಗಿ ‘ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂವಾದ’ಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ. ಸರಿಸುವಾರು 20 ತಿಂಗಳಾಗಳ ಕಾಲ ನಡೆಸಿದ ಅಧ್ಯಯನದ ‘ಸಾರಸಂಗ್ರಹ’ಯೇ ಪ್ರಸ್ತುತ ವರದಿಯಾಗಿದೆ.

‘ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಮತ್ತು ವಿಷಯ ಪ್ರವೇಶ’ವೆಂಬ ವೊದಲನೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯಾಯದಿಂದ ಹಿಡಿದು

‘ಮುಂದಿನ ದಾರಿ-ಗುರಿ’ ಎಂಬ ಅಂತಿಮ ಅಧ್ಯಾಯದವರೆಗೆ ಸದರಿ ವರದಿಯ ಸಾರವನ್ನುಲ್ಲಾಸಾರಾಂಶದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೀಡುವುದು ಪ್ರಸ್ತುತ ‘ಕಾಂಪುಕಾರಿ ಸಾರಾಂಶದ ವರದಿ’ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಅಧ್ಯಯನದ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಏಳು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

‘ಪ್ರವೇಶ’ವೆನ್ನುವ ಪ್ರಸ್ತುತ ಮೊದಲ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ‘ಕಾಂಪುಕಾರಿ ಸಾರಾಂಶ ವರದಿ’ಯ ಉದ್ದೇಶ. ಅದರ ಹೂರಣ ಮತ್ತು ವಿನ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಷಯ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪರಿಭಾಷಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಕ್ರಮ, ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶಗಳು, ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಧಾನ, ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಎರಡನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ವರದಿಯ ಹೆಚ್ಚಿನು ಅಧ್ಯಾಯಗಳ ಸಂಕೀರ್ತನಾರಾಂಶವನ್ನು ವುಂಗಣನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವುಂಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಾರ್ವಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಂತಹ ವರದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಕಂಡುಕೊಂಡ ತಥ್ಯಗಳನ್ನು ವರದಿಯ ಅರ್ಥ ಅಧ್ಯಾಯಗಳ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೀಡುವುದು ಕ್ರಮ. ಅದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಆ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಲ್ಲ. ಈ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಕಂಡುಕೊಂಡ ತಥ್ಯಗಳನ್ನುಲ್ಲಾ ವರದಿಯ ಕೊನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾಂಪುಕಾರಿ ಸಾರಾಂಶ ವರದಿಯನ್ನು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಥಾನ ತಥ್ಯಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಾಯವಾರು ಜೋಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ತಥ್ಯಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರೂಪಿಸಿರುವ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಐದನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೀತಿ-ಕಾಂಪುಕಾರಿ ಮತ್ತು ಯಾರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿರುವ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು ಬಹಳ ಮಾಹಿತ್ಯ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ವಾಹಿತಿ, ವಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹ, ಆಡಳಿತ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಲವು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಆರನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ

ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಏದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾಧನೆ ಹಾಗೂ ವೈಷ್ಯಲ್ಯಾಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ವಿವರವಾದ ವಿಶೇಷಣ-ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ‘ಜಿಲ್ಲೆ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ-ವಿಜಾಪುರ’ ಎಂಬುದು ಮೂಲತಃ ಒಂದು ನಿದರ್ಶನಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿದೆ.

‘ಪ್ರವೇಶ’ವೆನ್ನುವ ಪ್ರಸ್ತುತ ಮೊದಲ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ‘ಕಾಂಪುಕಾರಿ ಸಾರಾಂಶ ವರದಿ’ಯ ಉದ್ದೇಶ. ಅದರ ಹೂರಣ ಮತ್ತು ವಿನ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಕಾಂಪುಕಾರಿ ಸಾರಾಂಶ ವರದಿಯ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಥಾನ ತಥ್ಯಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಾಯವಾರು ಜೋಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಏದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ಗಣನೆ ವರಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ಗಣನೆ ವರಾಡಲು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ವಿಧಾನದ ವಿವರವನ್ನು ‘ತಾಂತ್ರಿಕ ಟಿಪ್ಪಣಿ’ಂತಲ್ಲಿ

ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಾರಾಂಶ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಏಳನೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ‘ಜಿಲ್ಲೆ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ-ವಿಜಾಪುರ’ ಎಂಬ ದೀರ್ಘ ಅಧ್ಯಯನದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಸಾರಸಂಗ್ರಹ ರೂಪವೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಾರಿಸಾರಾಂಶ ವರದಿ.

ಕೋಟ್ಟಕ 1
ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆ : 2001

ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ (ಕ.ಕ.ಮೀ.)	ಶೇಕಡ ಪ್ರಮಾಣ	ಜನಸಂಖ್ಯೆ	ಶೇಕಡ ಪ್ರಮಾಣ
ಒಸವನಬಾಗೇವಾಡಿ	1944.61	18.56	303290	16.78
ವಿಜಾಪುರ	2634.32	25.14	569348	31.51
ಇಂಡಿ	2221.40	21.20	353987	19.59
ಮುದ್ದೇಬಿಹಾಳ	1501.41	14.33	253638	14.04
ಸಿಂದಗಿ	2176.72	20.77	326655	18.08
ಜಿಲ್ಲೆ	10478.46	100.00	1806918	100.00
ರಾಜ್ಯ	191791.00	(5.46)	52850562	(3.42)

ಮೂಲ : ಸ್ನೇಹ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ : 2001

ಟಿಪ್ಪಣಿ : ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟರುವ ಅಂಶಗಳು ಜಿಲ್ಲೆಯು ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಹಾಗೂ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪಡೆದರುವ ಪಾಲನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಯನ ವಿಧಾನ, ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ಅಧ್ಯಯನ ವಿಧಾನ, ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ಈ ಸಾರಾಂಶ ಪರದಿಯ ಪ್ರಸ್ತುತ ಎರಡನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯೊರುನ ವಿಷಯವನ್ನು ಪರಿಭಾಷಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಬಗೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಕ್ರಮ, ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಧಾನವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯೊರುನ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತುಪುಡಿದೆ ಮೂಲಕ ಅದನ್ನು ಸಮುದ್ರ ಸ್ವಿಂಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕುರಿತ ಪರಿಭಾವನೆ ಬಗ್ಗೆ ಇವೆ. ಅದರ ವಾಪನದ ಬಗ್ಗೆ ಇವೆ ಮತ್ತು ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇವೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೀತಿ-ಕಾಂಪ್ಯಂಕ ಕ್ರಾಂತಿ-ಒಂದೋಜನೆಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪರಿಧಾರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೀತಿ ರೂಪಿಸಲು, ಜಾಲೀಯಲ್ಲಿರುವ ನೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಬದಲಾವಣ ವಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗ ಪರಿಹಾರ ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಪರದಿಯನೆರವಾಗಬೇಕು.

ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಸರ್ವಾಸ್ತಿಕರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

A. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾಗಿ ಒಟ್ಟು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉತ್ಪನ್ನ (ಜಿಡಿಪಿ) ವೆಂಬ ವಾಪನವನ್ನು ಬಳಸಿ ಕನಾರ್ಕಪಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ (ಎಸ್‌ಡಿಪಿ) ಎಂಬ ವಾಪನ ಬಳಸಿ ಅಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಬಹಾಮುಖಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿಡಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ವಾಪನದ ಕ್ರಿಯೆ ಸದ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರ, ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆ. ಆದರೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿಡಬೇಡವೇ?

ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಪರವಾನದ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಮೀರಿ ಜನರ ಧಾರಣಾ ಸಾಮಧ್ಯವನ್ನು ಅಧಾರವಾಗಿಟ್ಟು-ಕೊಂಡು ವಾಪನ ವಾಪನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ವಾಪನದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಒಂಟುಲಾಗಿದೆ.

2. ಅಧ್ಯೊರುನಗಳು ಕೇವಲ ಆನುಷಂಗಿಕ ಮೂಲದ ವಾಹಿತಿಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದರೆ ಸಾಕಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮೂಲದಿಂದಲೂ ವಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ-ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಹಾಲದ ಕೂರತೆಯಿದ್ದುದರಿಂದ ವ್ಯಾಪಕ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ವಾಪನದಲ್ಲಿ ನವುಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ‘ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂವಾದ’ವೆಂಬ ವಿಧಾನವನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಅದರ ಮೂಲಕ ಜನರ ‘ದನಿ’ಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿಡಲಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಅನೇಕ ಸಾರ್ವಜಾತಿಕ ಕಾಂಪ್ಯಂಕತ್ವರ್ಥನ್ನು, ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಭೇಟಿ ವಾಡಿ ಜಚ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

3. ಈ ಅಧ್ಯೊರುನದಲ್ಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಘಟಕವನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯಿಂದೂ ತಾಲ್ಲೂಕು-ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಂತುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ವಲಂಂಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ವ್ಯಾಪಿಸಿದಂತೆ ಜಚ್ಚಿಸುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ.

4. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಎರಡು ಮೂಲ ದಾರಿಗಳಿವೆ. ವೊದಲನೆಯದು ‘ವರವಾನ ವಧಿನಾ ದಾರಿ’ ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯದು ‘ಪ್ರಭುತ್ವ ಬೆಂಬಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿದಾರಿ’ ವರವಾನವನ್ನು ಜನರ ಹಿಡಿದಿಡಬೇಡವೇ?

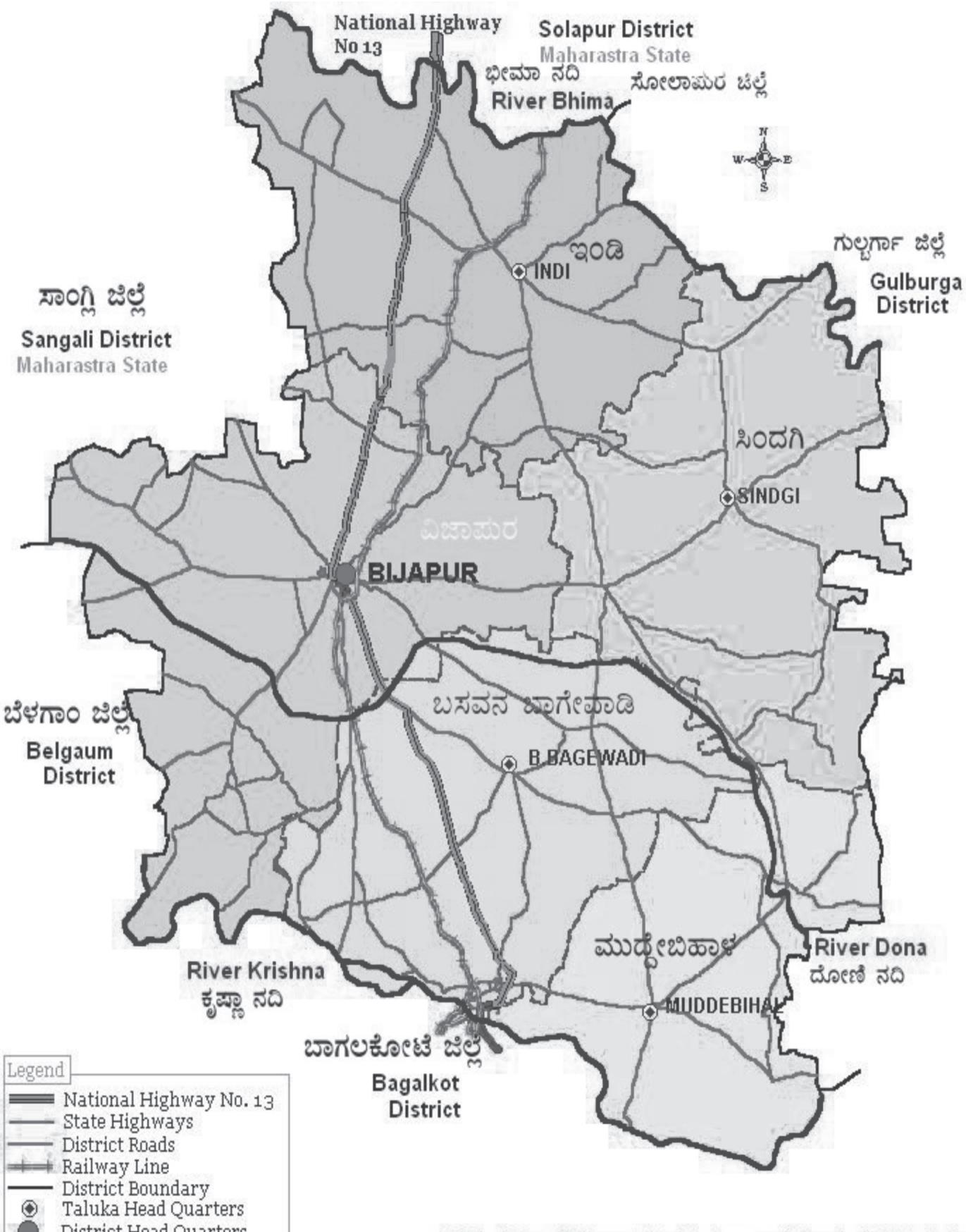
ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತುಪುಡಿದರ ಮೂಲಕ ಅದನ್ನು ಸಮುದ್ರ ಸ್ವಿಂಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕುರಿತ ಪರಿಭಾವನೆ ಬಗ್ಗೆ ಇವೆ. ಅದರ ವಾಪನದ ಬಗ್ಗೆ ಇವೆ ಮತ್ತು ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇವೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಪರಮಾನದ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಮೀರಿ ಜನರ ಧಾರಣಾ ಸಾಮಧ್ಯವನ್ನು ಅಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಾಪನ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ.

- ಬದುಕನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನಲು ಎರಡನೆಯು ದಾರಿಯು ವಿಜಾಪುರದಂತಹ ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದುದೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ವಾದಿಸಲಾಗಿದೆ.
5. ಜೀವನಾಂಶುಪ್ಯವು ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ವುಂರು ಸೂಚಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಂವುಖ್ಯವಾದ ಒಂದು ಸೂಚಿಯಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವರಾನವ ವಾಡಲು ಕೆಲವು ವಿನ್ಯಾತನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವರಾನವ ಹಾಗೂ ಅದರ ವಲಯವಾರು ಪರಿವರ್ತನವನ್ನು ಲೇಕ್ಕ ಹಾಕುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಲಾಗಿದೆ.
6. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಜನರನ್ನು ತಲುಪಬೇಕಾದರೆ ‘ಆಡಳಿತ’ದ ಪಾತ್ರ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಅದರ ಪಾತ್ರ ಹೇಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಇಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಲಾಗಿದೆ.
- ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಆರು ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.
1. ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜನರ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ವಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗೃಹಿಸಿಕೊಡುವುದು ಇದರ ಒಂದು ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಆ ಮೂಲಕ ತಳಮಟ್ಟದ ಜನರ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.
 2. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೆ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳೂ ವುತ್ತು ಎಲ್ಲ ಜಾತಿ-ವರಗಳಾಗೂ ಫಲಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲಾಗಿದೆ.
 3. ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧ್ಯೈಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ವಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಇಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ.
 4. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅನುಪಾವಿನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವಿದೆ.
 5. ವರಾನವ ವರ್ಧನೆ ಹಾಗೂ ಧಾರಣಾ ಸಾಮಾಧ್ಯಾದ ವರ್ಧನೆಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
 6. ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ಏದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಮತ್ತು ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ 2006ಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಗಣನೆ ವಾಡಲಾಗಿದೆ.
- ಈ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ವಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿತ ವರದಿಗಳು, ಸರ್ಕಾರಿ ದಾಖಿಲೆಗಳು, ಜನಗಣತಿ ವಾಹಿತಿ, ಗೆಜೆಟಿಯರ್, ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂವಾದದಿಂದ ದೊರೆತ ವಾಹಿತಿ ಮುಂತಾದ ನೆಲೆಗಳಿಂದ ಸಂಗೃಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಯ ವ್ಯೇಶಿರಿಯನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುವ ವುಂಳಕ ಕೆಲವು ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಆಯ್ದು ಗೂಪುವಂಚಾಲಿತಿ, ಅಂಗನವಾಡಿ, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ವಿಷಯದ ಸಂಗೃಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.
- ಯುವನ್ನೆಡಿಯಿರುವ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳ ಗಣನೆಗೆ 15 ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ವಯಸ್ಸು ಸಾಕ್ಷರತೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಥಮಿಕ, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಾಗೂ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣಗಳ ದಾಖಿಲೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದೆ. ಅದರ ಇಲ್ಲಿನ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ತಾಂತ್ರಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಾಗಿ ಏಕು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಒಟ್ಟು ಸಾಕ್ಷರತೆ ಹಾಗೂ ಒಂದರಿಂದ ಹನ್ನರಡನೆ ತರಗತಿ ದಾಖಿಲಾತಿಗಳನ್ನು ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಲೇಕ್ಕಾಚಾರಕ್ಕೆ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯವಾರು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಸಾರಾಂಶ

Political Map of Bijapur District : Jan 2006 Identical Not to Scale

ಅಧ್ಯಾಯವಾರು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಸಾರಾಂಶ

‘ಜಿಲ್ಲಾ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ-ವಿಜಾಪುರ’ ಎಂಬ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಾಯನದಲ್ಲಿ ಹನೊಳಿಂದು ಅಧ್ಯಾಯಂಗಳಿವೆ. ಈ ವರದಿಯ ಪತ್ರದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಾಹಿತಿ ಕೋಶವೊಂದನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಮ್ಮುಗಳಲ್ಲದೆ ‘ಶಾಂತಿಕೆ ಚಿಪ್ಪನೀಯೊಂದನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಮತ್ತು ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ಗಣನೆ ವಾಡಿದ ಬಗೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ವಾಹಿತಿ ಕೋಶದಲ್ಲಿನ ಕೋಷಕಗಳನ್ನು ಮೂರು ಆಯಾಮದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪತ್ರ ಕೋಷಕದ ವೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಾಹಿತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಅದರ ಏರಡನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ವರಟ್ಟದ ವಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ವೂರನೆಯ ಆಯಾಮವು ರಾಜ್ಯವಾಟಿದ ವಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಕೋಷಕಗಳು ಪ್ರತಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಕೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲೆಯು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಯಾವ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಇಂತಹ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ನೀಡಿ ಕೋಷಕಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಒಳು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ವೊದಲನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಅಧ್ಯಾಯನದ ಸ್ವೇಧಾಂತಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿ, ಅಧ್ಯಾಯನ ವಸ್ತುವನ್ನು ಪರಿಭಾವಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ರೀತಿ, ಅಧ್ಯಾಯನದ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಾಯನದ ವಿಧಾನವನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿರುವ ಧಾತುಸದೃಶ ಭಾಗವೆಂದರೆ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವುತ್ತು ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳ ನಡುವಳಿ ಭಿನ್ನತೆಗಳ ಪಟ್ಟ ಹಾಗೂ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಜಾರ ಪ್ರಕಾಳಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ವಿವರವಾದ ಚರ್ಚೆ.

ಈ ಅಧ್ಯಾಯನಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ವಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಾಗೂ ಆನುಷಂಗಿಕ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮೂಲಗಳಿಂದ ವಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನೇಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ವೊದಲನೆಯಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನಾಲ್ಕು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ‘ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂವಾದ’ಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರು ಹಾಗೂ ಸದರಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಸೇರಿದ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಸದಸ್ಯರು, ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಗಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಎನ್ನಿಬಿಂಬಿಗಳು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು.

ಏರಡನೆಯಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆಯಾಮವು ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿಗೆ ಬೇಟೆ ನೀಡಿ ಅಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಯವೇಲಿರಿ, ಜನರ ಅಭಿಮತ, ಅಂಗನವಾಡಿ, ಉಪಕ್ರೇಂದ್ರ, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವೂರನೆಯಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರವುಖ ಚಿಂತಕರ, ಸಾರ್ವಜಿತ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುವವರ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ ವುತ್ತು ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಾಪನ ವಾದಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ವಾಹಿತಿಯಂದರೆ ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ಜನರ ಆಯಾಮವಾನ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ವಿವರ ಮತ್ತು ಸಾಕ್ಷರತೆ ಹಾಗೂ ದಾಖಿಲಾತಿ ವಿವರಗಳು. ಸಾಕ್ಷರತೆ ವುತ್ತು ದಾಖಿಲಾತಿ ವಿವರಗಳು ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಆಯಾಮವಾನ ಹಾಗೂ ವಲಯವಾರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ವಿವರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯು

**ವಿಳು ಭಾಗಗಳನ್ನು
ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ವೊದಲನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಇಡೀ
ಅಧ್ಯಾಯನದ ಸ್ವೇಧಾಂತಿಕ
ಚೌಕಟ್ಟಿ, ಅಧ್ಯಾಯನ ವಸ್ತುವನ್ನು
ಪರಿಭಾವಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ರೀತಿ,
ಅಧ್ಯಾಯನದ ಉದ್ದೇಶಗಳು
ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಾಯನದ
ವಿಧಾನವನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ
ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.**

ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಾಯನಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಲಾಯಿತು.

ಈ ವರದಿಯ ಎರಡನೇಯ
ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು
ಭಾಗಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೇಯ
ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ
ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಚಾರಿತಕ್ಕ
ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಈ ವರದಿಯ ಎರಡನೇಯ
ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ
ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಲೇಕ್ಕ
ಹಾಕಲಾಗಿರುವ ವಿಜಾಪುರ
ಜಿಲ್ಲೆಯ ಐದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ
ಅಂತರಿಕ್ಷ ಉತ್ಪನ್ನದ ಪೊತ್ತಿಯಿಲ್ಲಿನ
1999–2000 ಪುತ್ತಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು 2005–06 ಎರಡು
ಕಾಲಘಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಒಟ್ಟು ಹಾಗೂ
ನಿವ್ವಳ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಲೇಕ್ಕ
ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ ಹಾಗೂ
ತಲಾ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಲೇಕ್ಕ ಹಾಕಿ
ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಆಯುವಾರ್ಥಿಕ ಆಂತರಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಕಾಲಘಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಒಟ್ಟು ಹಾಗೂ
ನಿವ್ವಳ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಲೇಕ್ಕ
ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ ಹಾಗೂ
ತಲಾ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಲೇಕ್ಕ ಹಾಕಿ
ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ವರದಿಯನ್ನು ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿಗಳ ನೇತೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಪರಿಶಿಪ್ತ ಜಾತಿ ಮತ್ತು
ಪರಿಶಿಪ್ತ ಪಂಗಡಗಳ ಜನಸ್ವಾಹದ ನೇತೆಯಿಂದ ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ವರದಿಯ ಎರಡನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಭಾಗಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೇಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ
ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಚಾರಿತಕ್ಕ
ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಬಹುವಿಧಿ ಅದಿಲಾರ್ಥಾಯಿ ಸಾವ್ಯಾಜ್ಯವು ಪತನವಾದ
1686ರಿಂದ ವಿಜಾಪುರ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರು

ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ 1818ರ ನಡುವಳಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ
ಈ ಪ್ರದೇಶ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಅರಾಜಕತೆಯನ್ನು
ಅನುಭೂವಿಸಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ
ಜೆಚ್‌ಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಿರು
ಅಳ್ಳಿಕೆರ್ಯಾಲ್ಲಿ ವಿಜಾಪುರ ಪ್ರದೇಶವು ಯಾವ ಬಗೆಯನ್ನು ಸೆವುಸ್ಯಾಗಳನ್ನು ಅನುಭೂವಿಸಿತು
ಮತ್ತೊಂದಿಂದ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ
ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲೇ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು
ಏಕೀಕರಣೋತ್ತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಅರ್ಥ
ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದ ಎರಡನೇಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ
ಏಕೀಕರಣೋತ್ತರ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು
ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಲು
ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಡಾ. ಡಿ.ಎಂ. ನಂಜುಂಡಪ್ಪ
ಸಮಿತಿಯ ಅಂತಿಮ ವರದಿಯನ್ನು ಪ್ರಥಾನವಾಗಿ
ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷಜ್ಞ
ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ. ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ ಹಾಗೂ ಅದರ
ಐದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಹಿಂದುಇದಿರುವಿಕೆಯನ್ನು
ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು
ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು
ಕುರಿತಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನ್ ವಾಡಲಾಗಿದೆ. ಮೂರು
ಮುಖ್ಯ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

1. ಅತ್ಯಧಿಕ ಕೃಷಿಯ ಅವಲಂಬನೆ.
2. ಕೃಷಿ ಅವಲಂಬಿತರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದ ಭೂರಿಹಿತ ಕೃಷಿಕಾರ್ಮಿಕರು
3. ಭೂ ಹಿಡುವಾಗಿ ವಾಲಿಕಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಅಸಮಾನತೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯು ವರವಾನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ
ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ – ಎರಡೂ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ
ಹಿಂದುಇದಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ವರದಿಯ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ಮೂರನೇಯ
ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಲೇಕ್ಕ
ಹಾಕಲಾಗಿರುವ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು
ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು
ಮತ್ತು ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ
ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಜೆಚ್‌ಸಲಾಗಿದೆ.
ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಪುತ್ತಾತ್ಮಕ ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ
ಸೂಚ್ಯಂಕವು

ಈ ವರದಿಯ ಮೂರನೇಯ
ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ
ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಲೇಕ್ಕ
ಹಾಕಲಾಗಿರುವ ವಿಜಾಪುರ
ಜಿಲ್ಲೆಯ ಐದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ
ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ
ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ಮತ್ತು
ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ
ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಜೆಚ್‌ಸಲಾಗಿದೆ.

ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ವೇಳರು ಸೂಚಿಗೆಳಾದ ಅರೋಗ್ಯಸೂಚಿ, ತೈಕ್ಕಣಿಕ ಸೂಚಿ ಹಾಗೂ ವರವಾನ ಸೂಚಿಗಳ ಸಾಪೇಕ್ಷ ಸೂನವಾನವನ್ನು ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಇದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಚರ್ಚೆಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕನೆಯಂಥು ಅಧ್ಯಾಯವು ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ಇದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಸಾಕ್ಷರತೆ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ (1 ರಿಂದ 12ನೆಯ ತರಗತಿಗಳು)ಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಇದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಪ್ರವಾಣ 1991 ರಿಂದ 2001ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಯಶಾಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಸಲಾಗಿದೆ. ಸಾಕ್ಷರತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಗ್ರಾಮೀಣ-ನಗರ ನಡುವಳಿ ಅಂತರವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವು ನಡೆದು ಬಂದ ದಾರಿಯನ್ನು ಪರಾಪುರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ದಾಖಲಾತಿಯನ್ನು ವಿವಿಧ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಏಳನೆಯ ತರಗತಿಯಿಂದ ಎಂಟನೆಯ ತರಗತಿಗಳ ನಡುವೇ ನಡೆಯುವ ಪರಿವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿರುವ ನಷ್ಟವನ್ನು 2004-05 ರಿಂದ 2005-06ಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಜಿಲ್ಲೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ಮೂಲಸೂಲಭ್ಯಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಇದನೆಯಂಥು ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆಯು ಹಾಗೂ ಅದರ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆ, ಅರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶವನ್ನು ಕುರಿತೆ ಚರ್ಚೆಗೇ ಮೀಸಲಿದಲಾಗಿದೆ. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಸ್ವರೂಪ, ಲಿಂಗ ಪರಿವಾಣ, 0-6 ವಯಸ್ಸಿನ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಅವಲಂಬನಾ ಪ್ರವಾಣ, ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದ ಸಾಕ್ಷರ್ತಕ ಮುಂತಾದ ಸಂಗತಿಗಳ ಅಧಾರದ ಮೇಲೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಗತಿಶೀಲತೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಸಲಾಗಿದೆ.

ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಅರೋಗ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಿಂಗಳನ್ನು ಅಂಶುವಾಣ, ಅರೋಗ್ಯ ಮೂಲಸೂಲಭ್ಯಗಳು, ಜನನ ಪ್ರವಾಣ, ಮರಣ ಪ್ರವಾಣ, ಕುಟುಂಬ ಉದ್ದೇಷದ ವೇಳಾಂತಾದ ಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ವಿಶೇಷಣ ವಾಡಲಾಗಿದೆ. ರೋಗ ನಿರೋಧಕತೆ, ಶುದ್ಧ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಹರಿಗೆಗಳ ವಾಹಿತಿಯನ್ನು ಅಧರಿಸಿ ಸಂಂಯುಕ್ತ ಅರೋಗ್ಯ ಸೂಕ್ಷ್ಯಂಕವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅರೋಗ್ಯ ಸೂಲಭ್ಯವೇನೋ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿರುವುದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದು ಜನರ ಅರೋಗ್ಯವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಯಿದೆ.

ಈ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಅರಿವಿನೆಯಂಥು ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವರವಾನ, ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಬಡತನ ಕುರಿತಂತೆ ಚರ್ಚೆ ವಾಡಲಾಗಿದೆ. ವರವಾನವು ವರವಾನವೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಕ್ಷರ್ತಕವು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಒಂದು ಸೂಚಿಯಾಗಿದೆ. ಸದ್ಯ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವರವಾನದ ವಿವರಗಳು 1999-2000 ಮತ್ತು 2004-05ನೆಯ ಸಾಲಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ದೂರೆಯುತ್ತಿವೆ. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವರವಾನವು ಶೇ. 54.44ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವರವಾನವು ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಶೇ. 14.13ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ತಲಾ ವರವಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆಯೂ ಸ್ಥಿತಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಅಧ್ಯಾಯನಕ್ಕಾಗಿ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಇದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದರ ವಾಹಿತಿಯನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಉಳಿಗವಾನ್ಯ ಭೂಹಿಡುವಳಿ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಚರ್ಚೆಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಇಲ್ಲಿ ಅಸಮಾನತೆಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಾಯನಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಾಯನದಲ್ಲಿ ‘ಜೀವನಾಧಾರ’ ಅವಕಾಶಗಳ ಸಾಕ್ಷರ್ತಕವೇಂಬ ವಾಪನವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕರ ಪ್ರವಾಣವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಸಲಾಗಿದೆ.

ದುಡಿವೆಯ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಪ್ರವಾಣವು ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ದುಡಿವೆಗಾರರು ಹಾಗೂ ಪ್ರಧಾನ ದುಡಿವೆಗಾರರು ಎಂಬ ಎರಡೂ

ಈ ವರದಿಯ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ಬಡತನ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸಾಕ್ಷರ್ತಕ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ (1 ರಿಂದ 12ನೆಯ ತರಗತಿಗಳು)ಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಈ ವರದಿಯ ಬಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಾಗೂ ಅದರ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆ, ಅರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶವನ್ನು ಕುರಿತೆ ಚರ್ಚೆಗೆ ಮೀಸಲಿದಲಾಗಿದೆ.

ಈ ವರದಿಯ ಆರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವರಮಾನ, ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಬಡತನ ಕುರಿತಂತೆ ಚರ್ಚೆ ವಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಉಳಿಗಮಾನ್ಯ ಭೂಹಿಡುವಳಿ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಚರ್ಚೆಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಇಲ್ಲಿ ಅಸಮಾನತೆಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ.ಜಾ. ಮತ್ತು ಪ.ಪಂಗಳ ಜನಸಮೂಹದ ಕ್ಷಣಿ ಅವಲಂಬನೆ, ಜೀವನಾಧಾರ ಅವಕಾಶಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಅವರ ವಾಸಿಕ ತಲಾ ವರವಾನ ಮುಂತಾದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಸಲಾಗಿದೆ. ಪ.ಜಾ. ಮತ್ತು ಪ.ಪಂಗಳ ಜನಸಮೂಹದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸ್ಥಿತಿ ಉತ್ತಮಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವರ ಪ್ರಪಾಣ ಕೆಳವಣಿಗೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ಗತಿ ವುಂದವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ವರದಿಯ ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ ಹಾಗೂ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿನ ವಸತಿ, ನೈಮುಖ್ಯ ಹಾಗೂ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಚರ್ಚೆಸಲಾಗಿದೆ. ವಿವಿಧ ರೋಜನೆಗಳಿಂದ ವಸತಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಜನರಿಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅವರ ವಿವರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ನೈಮುಖ್ಯ ರೋಜನೆಯನ್ನಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿರುವ ಶೌಚಾಲಂಗಗಳ ವಿವರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಸಂಪೂರ್ಣ ನೈಮುಖ್ಯ ಅಂದೋಳನದ ಸ್ವರೂಪ, ಸಿದ್ಧಿ-ಸಾಧನೆ, ಸೋಲು-ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಸಲಾಗಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸರಬರಾಜಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ವರದಿಯ ಹತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಆಡಳಿತ ಪರಿಪಾಲನೆಯ ವಿವಿಧ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಚರ್ಚೆ ವಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ಸೇವೆ ಜನರಿಗೆ

ದೊರೆಂಪುವ ಬಗೆಗಳನ್ನು ಚರ್ಚೆಸಲಾಗಿದೆ! ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತ ಪರಿಪಾಲನೆ ಎಂದರೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅದರ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಚರ್ಚೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ವರಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಾಯನಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆಸಿದ ‘ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂವಾದ’ಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಚರ್ಚೆಯಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಹಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಅನೇಕ ಸೂಚಿಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತ ಪರಿಪಾಲನೆಯೂ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಸಂವಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನೇ ನೀಡಿದರು. ಗಾ ಮಾಪಂಚಾಯಿತಿ ವಂಟಿದಲ್ಲಿ ಸೇವೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಜನರು ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಸಲಾಗಿದೆ. ಅಂಗನವಾಡಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆ, ನೀರು ಸರಬರಾಜಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಅಭಾವ, ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಗೈರುಹಾಜರಿ, ಹೆನ್ನಗಾರಿಕೆ ಇಲ್ಲಿ ವಾಯುವಾಗಿರುವುದು, ಬಸ್ಸು ಸಾರಿಗೆ ಸಮಸ್ಯೆ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ನಡೆಸಿದ ನಾಲ್ಕು ಸಂವಾದಗಳಲ್ಲಿ ಮರುಕಳುಹಿಸಿದವು. ಬೇಸಿಗೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನಲ್ಲಿ ಜನರು ದುಡಿಪೇ ಅರಸಿಕೊಂಡು ವಲಸೆ ಹೋಗುವುದರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ವಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಇಡೀ ಅಧ್ಯಾಯನದ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಸಾರಲೇವಿವನ್ನು ಕೊನೆಯ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಥಾನ ತಥ್ಯಗಳು

ಅಧ್ಯಾಯನದ ಪ್ರಥಾನ ತಥ್ಯಗಳು

ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಾರಾಂಶ ವರದಿಯ ಎಲ್ಲ ಮೂರನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ವರದಿಯ ಎಲ್ಲ ಹನ್ನೊಂದು ಅಧ್ಯಾಯಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಸಾರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಯನದಿಂದ ಕಂಡುಕೊಂಡು ಹುಬ್ಬಿ ತಥ್ಯಗಳನ್ನು ತಾತ್ಪರ್ಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಈ ವರದಿಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ವಾದುವವರಿಗೆ ಇದು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನೀತಿ-ನಿರ್ದಹಣಣ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಯೋಜನಾ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಶಾಲ್‌ಕು ಪಂಚಾಯಿತಿಯಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ವಹಣಾದಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ನೇರವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ತಥ್ಯಗಳನ್ನು ‘ಇಡೀ’ಯಾಗಿ ನೀಡುವ ಜೊತೆಗೆ ‘ಬಿಡೀ’ಯಾಗಿಂತಾಗ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಅಧ್ಯಾಯದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಧ್ಯಾಯದ ಮುಖ್ಯ ತಥ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಅಧ್ಯಯನದ ತಥ್ಯಗಳನ್ನು ಸಮಾರೋಪ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಕಡೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಮೊದಲನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ : ವಿಷಯ ಪರೇಶ

ಏಂದು ಮುಂದು ಅಧ್ಯಾಯ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಂತಿಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಪರಿಭಾವಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಬಗೆ, ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಪಶ್ಚೀಮಗಳು, ಅಧ್ಯಾಯನದ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಧಾನವನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಚರ್ಚೆ ವಾಡಲಾಗಿದೆ. ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಅದರ ಮಹತ್ವದ ಹಾಗೂ ಅದು ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಂತಹ ಹೇಗೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವರದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಿಂದ ಹತ್ತನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯದವರೆಗೆ ತಥ್ಯಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಾಯನವಾರು ಪಟ್ಟಿ ವಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಎರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ : ಚಾರಿತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸ್ಥಿತಿ

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಾರಿತಿಕ

ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಾರಾಂಶ ವರದಿಯ ಮೂರನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ವರದಿಯ ಎಲ್ಲ ಹನ್ನೊಂದು ಅಧ್ಯಾಯಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಸಾರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಮೊದಲನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸ್ವೇಚ್ಛಾಂತಿಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಾಯನವನ್ನು ಪರಿಭಾವಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಬಗೆ, ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಪಶ್ಚೀಮಗಳು, ಅಧ್ಯಾಯನದ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಧಾನವನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಚರ್ಚೆ ವಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 2
ವಲಯವಾರು ಸಮಗ್ರ ಸಂಯುಕ್ತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ : 2002

ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	ವಲಯವಾರು ಸಮಗ್ರ ಸಂಯುಕ್ತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ					
	ಕ್ರಮಿ ಮತ್ತು ತತ್ವಬಂಧ ವಲಯ	ಕ್ರೆಗಾರಿಕೆ ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ	ಮೂಲಸೂಲಭ್ಯ ಆರ್ಥಿಕ	ಮೂಲಕೂಲಭ್ಯ ಸಾಮಾಜಿಕ	ಜನಸಂಖ್ಯೆ	ಸಂಚಿತ ದುಷ್ಫಲಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ
ಬ.ಬಾಗೇವಾಡಿ	0.73	0.57	0.75	0.75	0.90	0.69
ವಿಜಾಪುರ	0.77	0.83	0.93	1.16	1.08	0.92
ಇಂಡಿ	0.80	0.52	0.74	0.64	0.88	0.66
ಮುದ್ದೇಬಿಹಾಳ	0.59	0.53	0.95	0.88	0.96	0.69
ಸಿಂದಗಿ		0.66	0.50	0.78	0.73	0.89

ತೀಕ್ಷ್ಣ : ಡಾ: ಬಿ.ಎಂ. ನಂಜಂಡಪ್ಪ ಸಮಿತಿ, ಅಂತಿಮ ವರದಿ : 2002

ಡಾ. ಡಿ.ಎಂ. ನಂಜುಂಡಪ್ಪ

ವರದಿ ಪಕಾರ ರಾಜ್ಯ ಸಂಚಯಿತ ದ್ವಿತೀಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ

20.26. ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಂಚಯಿತ ದ್ವಿತೀಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ

1.40. ಅಂದರೆ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಸಂಚಯಿತ ಸ್ಥಿತಿ ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪಾಲು ಶೇ.

6.91. ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ

ಸಂಚಯಿತ ದ್ವಿತೀಯ ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ಶೇ. 6ಕ್ಕಿಂತ

ಹೆಚ್ಚು ಪಾಲು ಪಡೆದಿರುವ

ನಾಲ್ಕು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ

ದಿರುವ ವರ್ಷ ಒಂದು.

ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗಗಳ ಏಳು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ಸಂಚಯಿತ ದ್ವಿತೀಯ ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ (4.12) ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪಾಲು

ಶೇ. 33.98.

ವಿವರಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಅದರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿಯನ್ನು ಕೊಲಂಕಪವಾಗಿ ವಿಶೇಷಣ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಭಾಗಗಳಿವೆ ಹಾಗೂ ವುಂರು ಅನುಬಂಧಗಳಿವೆ. ವೋದಲನೆಯನ್ನು ಭಾಗವು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಚಾರಿತ್ರಕ ಹಿನ್ನಲೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಚಾರಿತ್ರಕ ವಿಶೇಷಣಯನ್ನು 17, 18, 19 ಮತ್ತು 20ನೆಯು ಶತಮಾನಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತ ಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಎರಡನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು 1956ರ ನಂತರ ನಡೆದು ಬಂದ ಗತಿಯನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜನಗಣತಿ, ಡಾ.ಡಿ.ಎಂ. ನಂಜುಂಡಪ್ಪ ಸಮಿತಿ ವರದಿ, ಕನಾಟಕ ಪೂನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿಗಳ ಪರಾಹಿತಿಯನ್ನು ಅಥವಿಸಿ ಇಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷಣ ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ. ಅನುಬಂಧ-1ರಲ್ಲಿ ಕನಾಟಕದ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು 2001ರ ಪಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಮುಟ್ಟವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಅನುಬಂಧ-2ರಲ್ಲಿ ಕನಾಟಕದ 27 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ 'ಸಮಗ್ರ ಸಂಯುಕ್ತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ'ದ ವಿವರಗಳನ್ನು ವಲಂಪಾರು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಬಹುಮಾನ್ಯವಾದ ಅನುಬಂಧ-3ರಲ್ಲಿ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ 20 ಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯ ಸಾಪೇಕ್ಷ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳ ಪೂರುಳಕ ತೋರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗಿನ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸಾಪೇಕ್ಷ ಸಾಫನಪಾನವನ್ನು ಇದರಿಂದ ಅಥವ ವರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಪುದು ಸುಲಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವ ತಾಲ್ಲೂಕು ಯಾವ ಸೂಚಿತಾಲ್ಲಿ ಪುಂದುವರಿದಿದೆ ಅಥವಾ ಹಿಂದುಳಿದಿದೆ ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ನೀತಿ-ನಿರೂಪಣೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದು ತುಂಬಾ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಭಾಗವೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಚಾರಿತ್ರಕ ಹಿನ್ನಲೆ

1. ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಾರಿತ್ರಕ ಹಿನ್ನಲೆಯನ್ನು

ಕೋಷ್ಟಕ 3
ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ದುಡಿಮೊರರ ವೃತ್ತಿ ಹಂಬಿಕೆ : 2001 (ಪ್ರಥಾನ ಮತ್ತು ಉಪಪ್ರಥಾನ)

ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	ಕ್ಷೇತ್ರ ಅವಲಂಬನೆ		ಕೌಟಂಬಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಾರಿಕಾ ಕಾರ್ಮಿಕರು	ಇತರ ಕೆಲಸಗಾರರು	ಒಟ್ಟು ಕೆಲಸಗಾರರು
	ಸಾಗುವಳಿ ದಾರರು	ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಮಿಕರು			
ಬಸವನಬಾಗೇವಾಡ	40251 (30.26)	61055 (45.89)	5117 (3.85)	26606 (20.00)	133029 (100.00)
ಬಿಜಾಪುರ	52398 (25.04)	63601 (30.40)	5797 (2.77)	87429 (41.79)	209225 (100.00)
ಇಂಡಿ	52727 (36.18)	63020 (43.25)	3533 (2.43)	26437 (18.14)	145717 (100.00)
ಮುದ್ದೆಬಿಹಾಳ	27073 (27.12)	39271 (39.33)	3267 (3.27)	30226 (30.28)	99837 (100.00)
ಸಿಂದಗಿ	44607 (34.21)	59792 (45.85)	3423 (2.62)	22583 (17.32)	130405 (100.00)
ಜಿಲ್ಲೆ	217056 (30.22)	286739 (39.92)	21137 (2.94)	193281 (26.92)	718213 (100.00)
ರಾಜ್ಯ	6883856 (29.25)	6226942 (26.46)	959665 (4.08)	9464328 (40.21)	23534791 (100.00)

ಮೂಲ : ಸೆನ್ಸ್‌ಸ್ ಆರ್ಕ್ ಇಂಡಿಯಾ, 2001, ಕನಾಟಕ ಸೀರೀಸ್ 30

- ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ 17ನೇಂದು ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಂದು ಭಾಗದಿಂದ 1956ರವರೆಗೆ ಈ ಪ್ರದೇಶವು ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಂತ ಸ್ಥಿತಿ, ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಸಾರ್ವಾಜಿಕ ಕ್ಷೋಭ್ಯ ಮತ್ತು ಅರಾಜಕತೆಂದುನ್ನು ಅನುಭಿವಿಸಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.
2. ವಿಜಾಪುರ ಪ್ರದೇಶವನ್ನಾಳಿದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಆದಿಶಾಹಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಕೆ.ಶ. 1686ರಲ್ಲಿ ಪತನಗೊಂಡಿತು. ಈ ಪ್ರದೇಶವು 1687 ರಿಂದ 1723ರವರೆಗೆ ಹೊಗಲರ ವಶದಲ್ಲಿತ್ತು. ಇದು ಹ್ಯಾದರಾಬಾದಿನ ಅಶೀಫ್ ವುನೆತನವು 1724ರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಮಾರಾಠ ಆಕ್ರಮಣಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದ ವಿಜಾಪುರ ಪ್ರದೇಶವು 1746ರಲ್ಲಿ ಅವರ ವಶವಾಯಿತು. ಹದಿನೆಂಟನೆಂದು ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇದು ಹ್ಯಾದರಾಲಿ-ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನರ ಆಕ್ರಮಣಕ್ಕೂ ಒಳಗಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಕೆ.ಶ. 1818ರಲ್ಲಿ ಇದು ಬಿಟ್ಟಿಷರ ವಶವಾಯಿತು. ಈ ಪ್ರದೇಶವು 1956ರವರೆಗೆ ಬಾಂಬ ಪ್ರಾಂತದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿತ್ತು. ಈ ಪ್ರದೇಶವು ಸರಿಸುವಾರು ಮೂರು ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲ ದಂಗೆ, ಆಕ್ರಮಣ, ಪ್ರಭುತ್ವಗಳ ಬದಲಾವಣೆ, ಮಂಗಳ, ದರೋಡೆ, ಬರಗಾಲಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕು ಜರ್ಜರಿತವಾಯಿತು. ಜನರ ಬದುಕು ತೀವ್ರ ದುಸ್ಥಿತಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿಯಿತು. ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾರಾಠ ಭಾಷಾ ಹಿನ್ನೆಲೆಂದು ಅನೇಕ ರಾಜ
- ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಿದ್ದವು. ಭಾಷೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದು ಒಂದು ಬಗೆಂದು ಅನಾಥ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅನುಭಿವಿಸಿತು. ಬಿಟ್ಟಿಷರ ಆಡಳಿತದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಂದು ಗಡಿಯೆಗಳನ್ನು ಪ್ರುನಾರಜಿಸಲಾಯಿತು ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲಾಯಿತು.
3. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ 1956ರಿಂದ ಆರಂಭಲಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಕಳೆದ 50 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಂದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ತೀವ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಸಾರ್ವಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಸರ್ವಾಜ ತರೇದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಆಧುನಿಕರಣ ತಡವಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಂದುನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು. ಕೃಗಾರೀಕರಣ ಇಂದಿಗೂ ಕುಂಣಿತ್ವ ಸಾಗಿದೆ. ನಗರೀಕರಣವು ಅಶ್ಯಂತ ಕೆಳಪುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಹಿಂದುಳಿದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ ಹಾಗೂ ಜನರ ಜೀವನವಖಚಿತ ದುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ.
4. ಜನಗಣತಿ ವರದಿಗಳು (1991 ಮತ್ತು 2001) ಮತ್ತು ಡಾ. ಡಿ.ಎಂ. ನಂಜುಂಡಪ್ಪ ಸಮಿತಿ ವರದಿಗಳಲ್ಲಿನ ವರಾಹಿತಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ತಥ್ಯಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
5. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಶ್ಯಂತ ದುರ್ಬಲವಾದ ವಲಯವೆಂದರೆ ಕ್ರೊಂ ಮತ್ತು ಕೃಗಾರೀಕೆ.
- ಕೋಷ್ಟಕ 4
- ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚಿಗಳು ಮತ್ತು ಸೂಚ್ಯಂಕ : 1991 ಮತ್ತು 2001**
ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚಿಗಳು ಮತ್ತು ಸೂಚ್ಯಂಕ	ವಿಜಾಪುರ				ಕನಾಟಕ	
	1991	2001	ತೇಕಡ ಏರಿಕೆ	1991	2001	ತೇಕಡ ಏರಿಕೆ
ಆರೋಗ್ಯಸೂಚಿ	0.570	0.627	ಶೇ.10.00	0.618	0.680	ಶೇ.10.03
ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸೂಚಿ	0.561	0.642	ಶೇ.14.44	0.642	0.712	ಶೇ.18.27
ವರವಾನ ಸೂಚಿ	0.381	0.499	ಶೇ.30.97	0.402	0.559	ಶೇ.39.05
ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ	0.504	0.589	ಶೇ.16.86	0.541	0.650	ಶೇ.20.15
ಸೂಚ್ಯಂಕ						

ಮೂಲ : ಕನಾಟಕ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ : 2005

ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ
ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

1. ಇಂದಿಗೂ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು
ದುಡಿಮೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯು ಅವಲಂಬನೆ ಶೇ. 70.14. ಸಿಂದಗಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಇದು ಶೇ. 80.06 ಮತ್ತು ಇಂಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಇದು ಶೇ. 79.43. ಈ ಅವಲಂಬನೆಯು ರಾಜನಿಕ ಸಂಕೋಲೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸದೆ ಇಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಉತ್ತಮಗೊಳ್ಳುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ.

2. ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಅವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಿರುವ ಮತ್ತು
ದುಡಿಮೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಭೂರಹಿತ ಕೃಷಿ ದಿನಗೂಲಿಗಳ ಪ್ರವಾಣ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಧಿಕ ಶೇ. 39.92ರಷ್ಟು. ಸಿಂದಗಿ ವುತ್ತು ಬಸವನ ಬಾಗೇವಾಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇ. 45.85 ವುತ್ತು ಶೇ. 45.89ರಷ್ಟು.

ಪುತ್ತೂರು ರಾಜನಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕರಿಕ ಸಂಕೋಲೆ ಇದಾಗಿದೆ.

3. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಭೂರಹಿಡುವ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಗವಾನ್ಯದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಇನ್ನೂ ಜೀವಂತವಾಗಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅತಿ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿದಾರರ ಪ್ರವಾಣವು ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ. ಭೂಮಾಲಿಕರ ಹಿಡತ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿದೆ. 4. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಮತ್ತೂರು ವಿಶ್ವವಾದ ಸ್ವಾಲ್ಪಂದಕೋಷ್ಟಕು5 ಇಂದು 991 ಮೊಜ್ಜೆರ್ತಿತನ್ನು 2001-07ಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಎಂಟು ಸಂಗತಿಗಳಿಗೆ ಲೆಕ್ಕಾರೂಪಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ಸೊಜ್ಜೆಯ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 0.414 ಇಡ್ದರೆ ರಷ್ಟು ರಷ್ಟು ಅದು 0.517ರಷ್ಟು.

ಸಾಕ್ಷರತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ
ಮತ್ತೂರು ಆತಂಕಾರಿ
ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ವಿಜಾಪುರ
ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ-ನಗರಗಳ
ನಡುವಿನ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಅಂತರ
1991ರಲ್ಲಿ ಶೇ. 18.64
ಅಂತರಗಳಷ್ಟಿದ್ದು ಮತ್ತು 2001ರಲ್ಲಿ ಶೇ. 22.61ಕ್ಕೆ ಏರಿದೆ.

ಶಾಲಾ ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯ
1991ಮೊಜ್ಜೆರ್ತಿತನ್ನು 2001-07ಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಎಂಟು ಸಂಗತಿಗಳಿಗೆ ಲೆಕ್ಕಾರೂಪಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ಸೊಜ್ಜೆಯ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ ರಷ್ಟು ರಷ್ಟು ಅದು 0.517ರಷ್ಟು.

ಕೋಷ್ಟಕ 6
ಅವಲಂಬನ ಅನುಪಾತ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಸೊಜ್ಜೆ : 2001

ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	ವಯೋಮಾನವಾರು ಜನಸಂಖ್ಯೆ			ಅವಲಂಬನ ಅನುಪಾತ	ಮುಖ್ಯ ಸೊಜ್ಜೆ
	0-14	15-59	60+		
ಬಿಂದಾ	1.13 (37.29)	1.66 (54.79)	0.24 (7.92)	82.53	21.24
ವಿಜಾಪುರ	1.98 (34.80)	3.27 (57.47)	0.44 (7.73)	74.01	22.22
ಇಂಡಿ	1.32 (37.29)	1.92 (54.24)	0.30 (8.47)	84.38	22.73
ಮುದ್ದೆಬಿಹಾಳೆ	0.95 (37.41)	1.39 (54.72)	0.20 (7.87)	82.73	21.05
ಸಿಂದಗಿ	1.27 (38.84)	1.75 (53.53)	0.25 (7.64)	86.85	19.69
ಜಿಲ್ಲೆ	6.65 (36.84)	9.96 (55.18)	1.44 (7.98)	81.22	21.65
ರಾಜ್ಯ	168.46 (31.91)	318.91 (60.40)	40.62 (7.69)	65.66	24.11

ಮೂಲ : ಸೆನ್ಸಸ್ ಅಥ ಇಂಡಿಯಾ 2001, ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ವಯೋವಾನವಾರು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ವಿವರವನ್ನು ಜನಗಣತಿ ಇಲಾಖೆಯು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಟಿಪ್ಪಣಿ : ಆವರಣದಲ್ಲಿನ ಅಂಶಗಳು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇಕಡ ಪ್ರವಾಣವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ.

ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಪರಮಾಣ ಮಾತ್ರ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಜನಸೆ ಪರಮಾಣ ಹಾಗೂ ಒಟ್ಟು ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಪರಮಾಣ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚನ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ.

5. ಈ ಅಧ್ಯಾಯದ ಅನುಭಂಗ : 2.3ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಶೇಷವಾದ ಪ್ರಯೋಗ ವಾಡಲಾಗಿದೆ. ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತೋರಿಸುವ 20 ಸೂಚಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಾಹಿಂಬಂದು ಕೊಣ್ಣಕದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಪುತ್ತು ರೇಖಾಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಒಟ್ಟಾರೆ ಗುರುತಿಸಲು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ : ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಲಿಂಗಸಂಭಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಇಡೀ ವರದಿಯ ಧಾರು ಸದೃಶ ಭಾಗವೆಂದರೆ ಪುರಾರ್ನವೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಪನ ವಾಡಿರುವ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ಒಂದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ವರಾನವೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಪುತ್ತು ಲಿಂಗಸಂಭಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿವರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಇಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾದ ವಿಧಾನವನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ನಿದರ್ಶನಗಳೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ವರದಿಯ ಕೊನೆಯು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವರಾನವೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪುತ್ತು

ಲಿಂಗಸಂಭಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳ ವರಾನವೆ ವಿಧಾನ ಕುರಿತಂತೆ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ 'ತಾಂತ್ರಿಕ ಟಿಪ್ಪಣಿ'ಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

1. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕದೆ ಕಂಡುಬರುವಂತೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಲಿಂಗಸಂಭಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ವರೋಲ್ಯಗಳು ವರಾನವೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳ ವರೋಲ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಕೇಳಬಂಧುವಿಲ್ಲವೇ. ಆದರೆ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ ದೊಡ್ಡದಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು 2006 ರಲ್ಲಿ ವರಾನವೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪುತ್ತು ಲಿಂಗಸಂಭಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.
2. ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಆತಂಕಕಾರಿ ಸಂಗತಿಯೊಂದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವರಾನವೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಲಿಂಗಸಂಭಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳು 1991 ರಿಂದ 2001 ರಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಪ್ರವರಾನಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ತೇ. 1.69

ಕೊಣ್ಣಕ 7 ಸಂಯುಕ್ತ ಅರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ : 2005-06

ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಸೂಚ್ಯಂಕ	ಶುದ್ಧ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸೂಚ್ಯಂಕ	ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಹೆರಿಗೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ	ಸಂಯುಕ್ತ ಅರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ
ಬ.ಬಾಗೇವಾಡಿ	0.970	0.683	0.362	0.672
ವಿಜಾಪುರ	0.950	0.663	0.764	0.792
ಇಂಡಿ	0.950	0.569	0.374	0.631
ವುದ್ದೇಬಿಹಾಳ	0.683	0.850	0.411	0.648
ಸಿಂದಗಿ	0.966	0.723	0.285	0.658
ಜಿಲ್ಲೆ	0.915	0.685	0.515	0.705

ಮೂಲ : ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ : 2006, ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ ಅಂತಿಮ ನೋಟ : 2005-06 ಜಿಲ್ಲೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕಚೇರಿ, ವಿಜಾಪುರ

- ಮತ್ತು ಶೇ. 1.79 ರಷ್ಟುದ್ದರೆ 2001 ರಿಂದ 2006 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣವು ಕ್ರಮಾಗಿ ಶೇ. 1.39 ಮತ್ತು ಶೇ. 1.61 ರಷ್ಟಾಗಿದೆ. ಇದೊಂದು ಆತಂಕಕಾರಿ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.
3. ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸೂಚಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣವು 1991-2001 ರಲ್ಲಿನ ಮಣಿಕ್ಷಿಂತ 2001-2006 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ವರವಾನ ಸೂಚಿಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಕಡಿತ ಉಂಟಾಗಿದೆ.
4. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ, ಅದು ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿಲ್ಲ, ವರವಾನ

ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಲಿ, ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುವುದು ಅಪಾರ ಪ್ರಮಾಣದ ಬಂಡವಾಳ ಹಾಡಿಕೆ. ಇದು ಕೇವಲ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿಯಿಂದ ನಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರ ಪಂಚಾಯತ್ತಿನ ಸರ್ಕಾರಗಳು ವಿಶೇಷ ಗಮನವನ್ನು ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬಗ್ಗೆ ನೀಡುವ ಆಗತ್ಯವಿದೆ.

ಒಟ್ಟು ಜನಸंಖ್ಯೆಯ ಲಿಂಗ ಅನುಪಾತ ಏರಿಕೆಯ ಪ್ರಮ್ಮತ್ತಿ ಶೋರ್ಸ್ ಸ್ಟ್ರಿಡ್‌ರ್ 0-6 ವಯೋಮಾನದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಅನುಪಾತ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 953 ರಿಂದ 928ಕ್ಕೆ ಕುಸಿದಿದೆ.

ನಾಲ್ಕನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ : ಸಾಕ್ಷರತೆ ಮತ್ತು ಶೀಕ್ಷಣಾ

ಸಾಕ್ಷರತೆ ಮತ್ತು ಶೀಕ್ಷಣಗಳು ವರವಾನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಬಹುಮಾನ ಸೂಚಿಗಳಾಗಿವೆ. ಇವರಡೂ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯು

ಒಟ್ಟು ವರವಾನದ ವಲಯವಾರು ಸಾಪೇಕ್ಷ ಸ್ಥಾನವಾನ 1999–2000

(ಜಾಲಿ ಬೆಲೆಗಳು)

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವಿವರ	ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಲಯ	ದ್ವಿತೀಯ ವಲಯ	ತೃತೀಯ ವಲಯ	ಒಟ್ಟು (ಕೊಂಡಿ ರೂ.ಗಳು)
1.	ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ ಶೇಕಡ ಪ್ರಮಾಣ	1143.16 43.21	387.22 14.64	1115.25 42.15	2645.63 100.00
2.	ಕನಾರಟಕ ರಾಜ್ಯ ಶೇಕಡ ಪ್ರಮಾಣ	28218.29 30.07	24423.12 25.39	42837.19 44.54	96178.60 100.00

ಮೂಲ : 1. ಕನಾರಟಕ ಸರ್ಕಾರ 2002, ಸ್ವೇಚ್ಚಾ ಡೊಮೆಸ್ಟಿಕ್ ಪ್ರಾಡಕ್ : ಕನಾರಟಕ:1993-94 ಟ್ರಿ 2000-01
2. ಕನಾರಟಕ ಸರ್ಕಾರ 2002, ಸ್ವೇಚ್ಚಾ ಡೊಮೆಸ್ಟಿಕ್ ಪ್ರಾಡಕ್ : ಕನಾರಟಕ:2004-05

ಒಟ್ಟು ವರವಾನದ ವಲಯವಾರು ಸಾಪೇಕ್ಷ ಸ್ಥಾನವಾನ 2003–04

(ಜಾಲಿ ಬೆಲೆಗಳು)

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವಿವರ ವಲಯ	ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಲಯ	ದ್ವಿತೀಯ ವಲಯ	ತೃತೀಯ ವಲಯ (ಕೊಂಡಿ ರೂ.ಗಳು)	ಒಟ್ಟು
1.	ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ ಶೇಕಡ ಪ್ರಮಾಣ	788.14 28.02	610.75 21.71	1414.13 50.27	2813.02 100.00
2.	ಕನಾರಟಕ ರಾಜ್ಯ ಶೇಕಡ ಪ್ರಮಾಣ	23131.33 17.78	37257.02 28.68	69738.26 53.59	130126.61 100.00

ಮೂಲ : 1. ಕನಾರಟಕ ಸರ್ಕಾರ 2002, ಸ್ವೇಚ್ಚಾ ಡೊಮೆಸ್ಟಿಕ್ ಪ್ರಾಡಕ್ : ಕನಾರಟಕ:1993-94 ಟ್ರಿ 2000-01
2. ಕನಾರಟಕ ಸರ್ಕಾರ 2002, ಸ್ವೇಚ್ಚಾ ಡೊಮೆಸ್ಟಿಕ್ ಪ್ರಾಡಕ್ : ಕನಾರಟಕ:2004-05

ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಥಾನ ತಥ್ಯಗಳು

ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯ ಮೂಲಕವು 0.705. ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಇಂಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 0.631 ಇದೆ. ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ವಿಜಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 0.792ರಷ್ಟಿದೆ.

ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವರಮಾನವು 1999-2000ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ವರಮಾನದ ಶೇ. 2.75ರಷ್ಟಿದ್ದುದು 2003-04ರಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇ. 2.16ಕ್ಕೆ ಸುಸಿದಿದೆ.

ಇಡೀ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಾಯವು ಹೊದಲು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಜಾರ ಪ್ರಕಾಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೇಗೆ ಪೆರಿಬಿತಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುಂಬಾದ'ನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಅಧ್ಯಾಯವಲ್ಲಿನ ಪ್ರಥಾನ ತಥ್ಯಗಳನ್ನು ಹೀಗಿವೆ -

೧. ಹೊಟ್ಟಿಹೊದಲನ್ಯದಾಗಿ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಪ್ರವಾಣವು 1991ರಲ್ಲಿ ಶೇ. 56.46ರಷ್ಟಿದ್ದುದು 2001ರಲ್ಲಿ ಶೇ. 57.01ರಷ್ಟಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಕೇವಲ ಶೇ. 0.55 ಅಂಶಗಳಷ್ಟು ಹಾತ್ತ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವಿಜಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಹಾತ್ತ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಶೇ. 5.31 ಅಂಶಗಳಷ್ಟು ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಉಲ್ಲಿದ ಮೂರು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ

ಸಾಕ್ಷರತೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿತ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಮುದ್ದೆಬಿಹಾಳದಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇ. 4.8 ಅಂಶಗಳನ್ನು ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

2. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಕ್ಷರತೆಯು

1991ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಸಾಕ್ಷರತೆಯು ಶೇ.

100.75ರಷ್ಟಿದ್ದುದು 2001ರಲ್ಲಿ ಶೇ. 85.55ಕ್ಕೆ

ಇಳಿದಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಅಕ್ಷರಸ್ಥರಲ್ಲಿ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಕ್ಷರಸ್ಥರ ಪ್ರವಾಣ 1991ರಲ್ಲಿ ಶೇ.

2.93ರಷ್ಟಿದ್ದುದು 2001ರಲ್ಲಿ ಶೇ. 2.85ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ.

3. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಏಷನ್ಸ್

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಿಸಿದ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ 1991ರಲ್ಲಿ ಶೇ.

76.74ರಷ್ಟಿದ್ದುದು 2001ರಲ್ಲಿ ಶೇ. 83.55ರಷ್ಟಾದರೆ ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇ. 56.66 ರಿಂದ 57.01ಕ್ಕೆ ಏರಿರುವುದನ್ನು

ಕೋಷಟ್ಟಕ 10 ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ವಲಯವಾರು ರಚನೆ : 2005-06

(ಉಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿ, ಚಾಲ್ತಿ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ)

ಕ್ರ.ಸಂ.	ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	ಪ್ರಾಫ್ರಮಿಕ ವಲಯ	ದ್ವಿತೀಯ ವಲಯ	ತೃತೀಯ ವಲಯ	ಒಟ್ಟು (ಬಿ.ಟಿ.ಡಿ.ಪಿ)
1.	ಬ.ಬಾಗೇವಾಡಿ	17748 (32.20)	11991 (22.52)	24116 (45.28)	53255 (100.00)
2.	ವಿಜಾಪುರ	33853 (25.94)	24670 (18.90)	72003 (55.16)	130526 (100.00)
3.	ಇಂಡಿ	30456 (39.38)	16066 (20.77)	30818 (39.85)	77340 (100.00)
4.	ಮುದ್ದೆಬಿಹಾಳ	13962 (30.92)	9504 (18.92)	21685 (45.01)	45151 (100.00)
5.	ಸಿಂದಗಿ	22354 (36.07)	11729 (18.92)	27898 (45.01)	61981 (100.00)
6.	ಜಿಲ್ಲೆ	117773 (31.98)	73960 (20.09)	176520 (47.93)	368253 (100.00)
7.	ರಾಜ್ಯ	3411200 (19.98)	4439000 (26.00)	9223700 (54.02)	17074100 (100.00)

ಮೂಲ : ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು ಇಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಂದಾಜು

**ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ
ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ
ಮೊಚ್ಯಂಕವು 1991ರಲ್ಲಿ 0.486
ಇಷ್ಟುದು 2001ರಲ್ಲಿ
0.572ಕ್ಕೆರಡೆ.**

8. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 1ರಿಂದ 10ನೆಯ ತರಗತಿಯ ದಾಖಿಲಾತಿಯಲ್ಲಿ 8 ರಿಂದ 10ನೆಯ ತರಗತಿ ದಾಖಿಲಾತಿ ಪ್ರವಾಣ 2000-01ರಲ್ಲಿ ಶೇ. 14.29ರಷ್ಟಿದ್ದು 2004-05ರಲ್ಲಿ ಶೇ. 15.81ಕ್ಕೂ ವುತ್ತು 2005-06ರಲ್ಲಿ ಶೇ. 17.36ಕ್ಕು ಏರಿಕೆಂಪುಗಾಗಿದೆ. ಇದೊಂದು ಸ್ವಾಗತಾರ್ಥ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯವುಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇದರ ಪ್ರವಾಣವು 2004-05ರಲ್ಲಿ ಶೇ. 20.48ರಷ್ಟಿದೆ. ರಾಜ್ಯವುಟ್ಟದಲ್ಲಿ 2005-06ರಲ್ಲಿ ಇದರ ಪ್ರವಾಣವು ಶೇ. 21.65ರಷ್ಟಿದೆ.
9. ಶಾಲಾ ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು 2006-07ಕ್ಕು ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ ಎಂಟು ಸಂಗತಿಗಳಿಗೆ ಲೆಕ್ಕೆ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 0.414 ಇದ್ದರೆ ರಾಜ್ಯವುಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅದು 0.517ರಷ್ಟಿದೆ.
10. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ 2006-07ನೆಯ ಸಾಲಿಗೆ ಅನ್ವಯಿತಾಗುವಂತೆ 1ರಿಂದ 10ನೆಯ ತರಗತಿ ದಾಖಿಲಾತಿಯನ್ನು ಮುಖ್ಯವರು, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ವುತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳಿಗೆ ಲೆಕ್ಕೆ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ.
- ಅತ್ಯಂತ ಸಮಾಧಾನಕರ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಈ ಎಲ್ಲ ಸಾರ್ವಜಿತ ವರ್ಗಗಳು ತವ್ಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅಧವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ದಾಖಿಲಾತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆ ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ (ನೋಡಿ : ಕೋಷ್ಟಕ- 4.11)
11. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಾಗೂ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ ಶಾಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಧಾರಣಾ ಸಾರ್ವಭ್ರಹಿತವನ್ನು ಲೆಕ್ಕೆ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಧಾರಣಾ ಸಾಮಧ್ಯವು ರಾಜ್ಯವುಟ್ಟದ ಶಾಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಧಾರಣಾ ಸಾಮಧ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಕೆಳವುಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ 8ರಿಂದ 10ನೆಯ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲಾವುಟ್ಟದ ಶಾಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಧಾರಣಾ ಸಾರ್ವಭ್ರಹಿತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮನಾಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.
12. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ 90 ಪದವಿಪ್ರೋವೆ ಕಾಲೇಜಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗಗಳರುವ ಶಾಲೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 45 (ಶೇ. 50). ಬಸವನಬಾಗೇವಾಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಇದರ

**ಕೋಷ್ಟಕ 12
ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ಮಹಿಳೆಯರ ವಂಚಿತ ಸ್ಥಿತಿಗೆ : 2001**

ವಿವರ	ಒಸವನ ಬಾಗೇವಾಡಿ	ವಿಜಾಪುರ	ಇಂಡಿ	ಮುದ್ದೆಬಿಹಾಳ	ಸಿಂದಗಿ	ಜಿಲ್ಲೆ	ರಾಜ್ಯ
1. ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರವಾಣ	48.97	48.59	48.13	49.51	48.78	48.72	49.10
2. ಒಟ್ಟು ದುಡಿಮೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರವಾಣ	39.95	30.24	35.67	35.20	36.05	34.88	35.26
3. ಒಟ್ಟು ಕೃಷಿಕೊಲಿಕಾರರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರವಾಣ	60.24	54.99	54.54	60.62	56.69	57.56	57.91
4. ಒಟ್ಟು ಕೃಷಿಅವಲಂಬಿತರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರವಾಣ	45.26	41.03	40.03	42.53	40.51	41.59	34.92
5. ಮಹಿಳೆಯರ ದುಡಿಮೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಪ್ರವಾಣ	35.78	22.87	30.50	27.99	31.24	28.45	31.98

ಮೂಲ : ಸೆನ್ಸಸ್ ಅಫ್ ಇಂಡಿಯಾ : 2001, ಸರೀಸ್-30, ಪ್ರೈಮರಿ ಸೆನ್ಸಸ್ ಅಬ್ಸ್ಟ್ರಕ್, ಡ್ರೆಕ್ಸೆರ್‌ಎಂ, ಅಫ್ ಸೆನ್ಸಸ್ ಅಫ್‌ಎಂಸ್, ಕನಾಟಕ

ಪರಿವಾಳ ಮತ್ತು ಶುದ್ಧ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸೆರಬರಾಜು ಪ್ರವಾಳ. ಈ ಮೂಲು ಸೂಚಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸ್ಥಿತಿ ರೋಗ ನಿರೋಧಿಕ ಜಿಕೆತ್ತು ಪರಿಮಾಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ.

ಆದರೆ ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿವಾಳವು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ. ಶುದ್ಧ ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು 40 ಎಲ್.ಆ.ಎ.ಸಿ.ಡಿವರೆಗೆ ಪ್ರೇರಿತ ಮತ್ತು ಜನವರ್ಸತ್ತಿ ತಾಣಗಳ ಪ್ರವಾಳವು ಕಡಿಮೆಯಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯ ಸೂಚೆಯ 0.705. ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಇಂಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 0.631 ಇದೆ. ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ವಿಜಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 0.792ರಷ್ಟಿದೆ.

ಆರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ : ವರಮಾನ, ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಬಡತನ

ಈ ಪ್ರಸ್ತುತ ವರದಿಂರು ಇದನ್ನೆಂಬು ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಒದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ವರಮಾನ, ವರಮಾನದ ವಲಯವಾರು ರಚನೆ, ವರಮಾನದ ವೃತ್ತಿವಾರು ರಚನೆ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ವಿವರ, ಬಡತನ, ಜೀವನಾಧಾರ ಅವಕಾಶ ಸೂಚೆಯ, ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕರು, ದುಡಿವೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ, ಮುಂತಾದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

1. ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು 1997ರಲ್ಲಿ ವಿಭಿಜನೆಗೊಂಡು ಇದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ

ನೋಳಗೊಂಡ ವಿಜಾಪುರ ಮತ್ತು ಆರು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನೋಳಗೊಂಡ ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದವು. ಹೀಗೆ ವಿಭಿಜನೆಗೊಂಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಪ್ರಥಮವು ಬಾರಿಗೆ 1999-2000 ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಯಿತು. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಂಬಿಸು 1999-2000ರಿಂದ ರಾಜ್ಯದ 27 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ವರವಾನದ ಅಂತರ್ಗತ ಗಣನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷಜ್ಞರು 1999-2000 ಮತ್ತು 2003-04 ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳನ್ನು ಅಯ್ಯು ವಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

2. ಇಲ್ಲಿ ಅಯ್ಯು ವಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ 1999-2000 ಮತ್ತು 2003-04 ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವರಮಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಲಯದ ಕಾಣಿಕೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇ. 43.21 ಮತ್ತು ಶೇ. 28.02ರಷ್ಟಿತ್ತು. ಇದು ರಾಜ್ಯಮಾಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ.

3. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಲಯದ ಪ್ರಮಾಣವು ಜಿಲ್ಲಾ ವರವಾನದಲ್ಲಿ 1999-2000ರಲ್ಲಿ ಶೇ. 43.21ರಷ್ಟಿದ್ದಾರು, 2003-04ರಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇ. 28.02ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ. ಆದರೆ ರಾಜ್ಯಮಾಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಲಯದ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. 30.07ರಿಂದ ಶೇ. 17.78ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ. ಅಂದರೆ ವರಮಾನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಲಯವು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ

ಕೋಷ್ಟಕ 16 ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ವಸತಿರಹಿತ ಕುಟುಂಬಗಳು

ಕ್ರ.ಸಂ.	ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	ಒಟ್ಟು ಕುಟುಂಬಗಳು	ವಸತಿರಹಿತ ಕುಟುಂಬಗಳು	
			ಸಂಖ್ಯೆ	ಶೇಕಡ
1.	ಒ.ಬಾಗೇವಾಡಿ	54243	11709	21.59
2.	ವಿಜಾಪುರ	102401	21243	20.74
3.	ಇಂಡಿ	61220	20129	32.88
4.	ಮುದ್ದೆಬಿಹಾಳ	44548	9987	22.42
5.	ಸಿಂದಗಿ	54967	14810	26.94
	ಜಿಲ್ಲೆ	317379	77878	24.54

ಮೂಲ : ಯೋಜನಾ ವಿಭಾಗ, ಜಲ್ಲೆ ಪಂಚಾಯತ, ವಿಜಾಪುರ, 2006

ಸಾರೇಕ್ಕಾಗಿ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ತರವು 1999-2000ದಲ್ಲಿ ರೂ. 2645.63 ಕೋಟಿಯಷ್ಟಿದ್ದುದು 2003-04ರಲ್ಲಿ ಅದು ರೂ. 2813.02 ಕೋಟಿಗೇರಿದೆ. ಮತ್ತೆ ಅದು 2004-05ರಲ್ಲಿ ರೂ. 3019.53 ಕೋಟಿಗೇರಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇ. 19.13ರಷ್ಟು ಎರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ತರವು ಶೇ. 54.44ರಷ್ಟು ಎರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯು ವರವಾನದ ಏರಿಕೆ ಗತಿಯು ಅತ್ಯಂತ ಮಂದವಾಗಿದೆ.

4. ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವರವಾನವು 1999-2000ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ವರವಾನದ ಶೇ. 2.75ರಷ್ಟಿದ್ದುದು 2003-04ರಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇ. 2.16ಕ್ಕೆ ಕುಸಿದೆ. ಮತ್ತೆ ಅದು 2004-05ರಲ್ಲಿ ಶೇ. 2.03ಕ್ಕೆ ಕುಸಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯು

ವರವಾನವು ಅತ್ಯಂತ ಮಂದಗತಿಯಲ್ಲಿ ಏರಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಆತಂಕಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

5. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯು ತಲಾವರವಾನವು 1999-2000ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ತಲಾ ವರವಾನದ

ಶೇ. 80.19 ರಷ್ಟಿದ್ದುದು 2003-04ರಲ್ಲಿ ಶೇ. 63.02ಕ್ಕೆ ವುತ್ತು 2004-05ರಲ್ಲಿ ಶೇ. 59.44ಕ್ಕೆ ಕುಸಿದೆ. ಇದು ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆ ಇದನ್ನು ವಿಜಾಪುರವು ಮುಂದೆ ಹೇಗೆ ಎದುರಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ನಮ್ಮೆದುರಿಗಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆ.

6. ಪ್ರಸ್ತುತ ವರದಿಗಾಗಿ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಇದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ತರವುದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ತಲಾ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ತರವನ್ನು 1999-2000 ವುತ್ತು 2005-06ನೇಯು ಸಾಲುಗಳಿಗೆ ಲೇಕ್ಕೆ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ.

ಆಡಳಿತ ಪರಿಪಾಲನೆಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ನಾವು ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಏದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ನಾಲ್ಕರಲ್ಲಿ ‘ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂವಾದ’ ಪಂಬ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಜನರ ಹಾಗೂ ಜನಪಡಿನಿರ್ದಿಗಳಿಂದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 17 ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಪೂರ್ಕೆ ವಿವರ : 2005-06

ಕ್ರ.ಸಂ.	ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	ಜನವಸತಿ ಕೇಂದರಗಳು	40 ಎಲ್ಲಾ ಪಿಸಿಡಿ ಕಡಿಮೆ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಕೇಂದರಗಳು	40 ಎಲ್ಲಾ ಪಿಸಿಡಿಗಿಂತ ಅಧಿಕ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸೌಲಭ್ಯವಿರುವ ಕೇಂದರಗಳು
1.	ಬ.ಬಾಗೇವಾಡ	161	51 (31.68)	110 (68.32)
2.	ವಿಜಾಪುರ	294	99 (33.67)	195 (66.33)
3.	ಇಂಡಿ	246	106 (43.09)	140 (56.91)
4.	ಮುದ್ದೇಬಿಹಾಳೆ	173	26 (15.03)	147 (84.97)
5.	ಸಿಂದಗಿ	173	48 (27.75)	125 (72.25)
	ಜಿಲ್ಲೆ	1047	330 (31.52)	717 (68.48)

ಮೂಲ : ಜೆಲ್ಲಾ ಎಂಜನಿಯರಿಂಗ್ ವಿಭಾಗ, ಜೆಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿ, ವಿಜಾಪುರ, 2006

7. ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಂಟಪದಿಂದ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಸವನ್ನಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಲೇಕ್ಕಹಾಕಿದಾಗ ಬರುವ ಜಿಲ್ಲೆ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಸವದ ಹೊತ್ತವು ಜಿಲ್ಲೆ ಮಂಟಪದಿಂದಲ್ಲಿ ಲೇಕ್ಕ ಹಾಕಿದ ಜಿಲ್ಲೆ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಸವದ ಹೊತ್ತಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿರಬೇಕು. ಆದರೆ ನವ್ಯು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿಲ್ಲ. ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಸವ 1999-2000ರಲ್ಲಿ ರೂ. 2687.22 ಕೋಟಿಯಾದರೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಂಟಪದ ಲೇಕ್ಕಾಚಾರದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಹೊತ್ತ ರೂ. 2645 ಕೋಟಿ. ಇಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಾಸ ರೂ. 41.59 ಕೋಟಿ. ಆದೇ ರೀತಿ ತಲಾ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಾಸ ರೂ. 310. ಇವರೆಡರಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಾಸವು ಈ ಶೇ. 2.5ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ.
- ಎರಡೂ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವೃತ್ತಾಸಗಳಿವೆ. ಜಿಲ್ಲೆ ಮಂಟಪದ ಲೇಕ್ಕಾಚಾರವು ಈಗಾಗಲೆ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ರೂಪ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಂಟಪದ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಸವದ ಲೇಕ್ಕಾಚಾರವು ಹೊಸದಾಗಿ ಆರಂಭವಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ವಲಂಬಗಳಲ್ಲಿ ವರಾಹಿತಿ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆ ಮಂಟಪದ ಗಣನೆ ಮೂಲಕವೇ ಅಂದಾಜು ವಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.
8. ಜರ್ಮನ್ಯಾರಿ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಭೂಪಿಡುವಳಿ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಗವಾನ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಇಲ್ಲಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಂಟಕವಾಗಿವೆ. ಅತಿ ಸಣ್ಣ ಹಾಗಾ ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿಗಳ ಪ್ರಪಾಣ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ. ದೊಡ್ಡ ಭೂವರಾಲಿಕರ ಪ್ರಪಾಣ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ.
9. ಪಕ್ಷಿಮ ಬಂಗಾಳ ರಾಜ್ಯದ ಜಿಲ್ಲೆ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ವರಾನವ ಬಡತನ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಹಾಗೂ ಜೀವನಾಧಾರ ಅವಕಾಶಗಳು ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಲೇಕ್ಕ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಇವರೆಡರಲ್ಲಿ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾನ್ಯಾಸ ರಾಜ್ಯಮಂಟಪಕ್ಕ ಸಾರ್ವಜ್ಞವಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳಮಂಟಪದಲ್ಲಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ವರ್ವಾನದ ಯಥಾಪ್ರಾಯ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿತಿ ಕೆಳಮಂಟಪದಲ್ಲಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.
10. ಜಿಲ್ಲೆ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ 2000-01 ಮತ್ತು 2004-05ರಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಪ್ರಕಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಂಖ್ಯೆ 2000. ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳಮಂಟಪದ ಗಣನೆಯಿಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ 2001ರ ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿ 5-14 ವರ್ಯೋಮಾನದ ಮುಕ್ಕಳು ದುಡಿವೆಗಾರ ವರ್ಗದಲ್ಲಿರುವುದು ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ. ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಪ್ರಕಾರ 26476 ಕಾರ್ಮಿಕರಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ತುಂಬಾ ಅತಂಕಕಾರಿ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.
11. ಸಾಕ್ಷರತೆ ಮತ್ತು ವರ್ವಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಫನ ಹೇಗೆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾರ್ವಜ್ಞವಾಗಿ ಕುಸಿಯುತ್ತಿದೆಯೋ ಅದೇ ರೀತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ದುಡಿಮೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಪ್ರಪಾಣವು 1991ರಿಂದ 2001ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಶೇ. 41.1ರಿಂದ ಶೇ. 39.7ಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಧಾನ ದುಡಿವೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇ. 37.52ರಿಂದ ಶೇ. 30.52ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ. ಇದು ರ್ಯಾಜ್ಯನ ವರಾಡಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿ. ರಾಜ್ಯಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ದುಡಿವೆಗಾರರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅದು ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ದುಡಿಮೆಗಾರರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅದು ಸ್ಪಳ್ವಮಂಟಪಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.
12. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ವರಮಾನ ವರ್ಧನೆಗೆ ಅಪಾರ ಸಾಮಧ್ಯವಿರುವ ಹ್ಯೇತ್ರಗಳಿಂದರೆ ಪ್ರಪಾಣೋದ್ಯಮ ಮತ್ತು ತೊಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳು. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತು ಸಾಮಧ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಾಣವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಈ ಉದ್ಯೋಗದ ಸೂಕ್ತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಬ್ಬಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಪಾಣೋದ್ಯಮದ ಸಂಭಾವ್ಯ ಸಾಮಧ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಾಣವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಈ ಉದ್ಯೋಗದ ಸೂಕ್ತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಆವಶ್ಯಕಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಈ ಉದ್ಯೋಗದ ಸೂಕ್ತ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.
- ಮತ್ತೊಂದು ಅಪಾರ ಸಂಭಾವ್ಯ ಸಾಮಧ್ಯವೆಡಿರುವ ಹ್ಯೇತ್ರವೆಂದರೆ ತೊಟಗಾರಿಕೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂಬಾನ, ವೆಣ್ಣಿನ ಗುಣ ತೊಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳಾದ ದೃಷ್ಟಿ, ದಾಳಿಂಬೆ, ಸರ್ಪೋಟ, ಬಾರೆಹಣ್ಣುಗಳ ಕೃಷಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಧನೆ ತೃತೀಕರಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದರೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥಾನೀಯ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಕಾರಣವಾಗಿ ಬಹುತ್ವಾಗಿ ಇರುವ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಇರುವ ಕಾರಣದಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧನೆ ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಧನೆ ಸಾಧಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ದುಡಿಮೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಪ್ರವಾಣವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ವಲಸೆಯು ಒಂದು ಯೋಜ್ಯ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ರಾಜ್ಯವುಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪುರುಷರ ದುಡಿಮೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಪ್ರವಾಣವು ಶೇ. 1.94ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾಹಿಳೆಯರ ದುಡಿಮೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಪ್ರವಾಣವು ಶೇ. 10.98ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಗಂಭೀರವಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರತೀಕ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಬೇಕಾದ ಆಗತ್ಯವಿದೆ. ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಕೆಲವು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜಾಪುರವೂ ಒಂದಾಗಿದೆ.

ವಿಳಾಸಿ ಅಧ್ಯಾಯ :

ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಗಳು ಹಾಗೂ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದ ಮೂದಲ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಪರಿಭಾವಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಪರಿ, ಲಿಂಗ ಸರ್ವಾನಿತಿಯ ಮಹತ್ವ ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧಗಳ ಸದುವಳಿ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜೀನ್‌ಡ್ರೋಜ್ ಮತ್ತು ಅವುತ್ತು ಅವುತ್ತೇರ್ವಾಸನ್ ರೂಪಿಸಿರುವ ‘ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಅಸರ್ವಾನಿತಿ ತೀವ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ’ ಎಂಬ ಪ್ರಮೇಯವನ್ನು ಅಧಾರವಾಗಿಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

1. ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಲಿಂಗಸಂಬಂಧ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕವು 1991ರಲ್ಲಿ 0.486 ಇದ್ದುದು 2001ರಲ್ಲಿ 0.572ಕ್ಕೇರಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಏರಿಕೆ ಪ್ರವಾಣ ಶೇ. 17.69. ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವುಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಸಂಬಂಧ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ಶೇ. 21.33ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆ ಕಂಡಿದೆ.

2. ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಲಿಂಗಸಂಬಂಧ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕವು 1991ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವುಟ್ಟದ ಲಿಂಗಸಂಬಂಧ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಶೇ. 92.57ರಷ್ಟುದ್ದುದು 2001ರಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇ. 89.79ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ.

3. ವುಹಿಳಾ ದುಡಿಮೆಗಾರರ ಕೃಷಿ ಅವಲಂಬನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ. 86ರಷ್ಟುದ್ದರೆ ಪುರುಷ ದುಡಿಮೆಗಾರರ ಕೃಷಿ ಅವಲಂಬನೆ ಶೇ. 62.82ರಷ್ಟಿದೆ. ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ ವುಹಿಳೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಣ ಶೇ. 57.14ರಷ್ಟುದ್ದರೆ ಪುರುಷ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪ್ರವಾಣ ಶೇ. 42.86.

4. ‘ಕಾಣೆಯಾದ ವುಹಿಳೆಯರು’ ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ ಅವುತ್ತೇರ್ವಾಸನ್ ಅದನ್ನು ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯದ ವಾಪಕವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ವುಹಿಳಾ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣೆಯಾದ ವುಹಿಳೆಯರ ಪ್ರವಾಣ 2001ರಲ್ಲಿ ಶೇ. 3.65. ಇದು ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ. 5.22ರಷ್ಟಿದೆ.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣೆಯಾದ ವುಹಿಳೆಯರ ಪ್ರವಾಣವು 1991ರಿಂದ 2001ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಶೇ. 2.23ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಏರಿಕೆ ಪ್ರವಾಣ ಶೇ. 5.64.

5. ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವುಹಿಳೆಯರ ಸಾಕ್ಷರತೆಯಲ್ಲಿ ಪುರುಷರ ಸಾಕ್ಷರತೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ. 62.15ರಷ್ಟುದ್ದರೆ (2001) ರಾಜ್ಯವುಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇ. 74.73ರಷ್ಟಿದೆ. ಲಿಂಗಸಂಬಂಧ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಅಂತರವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಸ್ವಾಗತಾರ್ಥ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇದು ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 1991 ರಿಂದ 2001ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಶೇ. 7.83ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ರಾಜ್ಯವುಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇ. 16.10ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಇಂಡಿ ಶಾಲ್ಕಾಕ್ಷಿನಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಸಂಬಂಧ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಅಂತರವು 1991ರಿಂದ 2001ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಶೇ. 8.22ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆಯಾಗಿರುವುದು ಆತಂಕಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

6. ಬಾಲಕಿಂಯರ ದಾಖಲಾತಿ ಪ್ರವಾಣವು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಏರಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ

ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 10ಂದ 10ನೇಯ ತರಗತಿವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ದಾಖಲಾದ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಬಾಲಕಿಂಯರ ಪ್ರಮಾಣ 2000-01ರಲ್ಲಿ ಶೇ. 47.07ರಷ್ಟುದ್ದು ದು 2005-06ರಲ್ಲಿ ಶೇ. 48.16ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಆದರೆ ೧೦ದನೇಯ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿನ ದಾಖಲಾತಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಲಕಿಂಯರ ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇ. 46.67ರಷ್ಟುದ್ದು ಏಳನೆಯ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇ. 44.69ರಷ್ಟಾಗಿದೆ. ಹತ್ತನೆಯ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇ. 38.73ರಷ್ಟಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಮೇಲಿನ ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ಸಾಗಿದಂತೆ ಬಾಲಕಿಂಯರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೀವ್ಯ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಆತಂಕಾರಿ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಅವರೋಹಣ ಕಮ್‌ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

7. ಹಿರಿಂಯ ಮತ್ತು ಕೆರಿಂಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ಶಿಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಶಿಕ್ಷಕಿಂಯರ ಪ್ರಮಾಣ 2005-06ರಲ್ಲಿ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ. 37.32ರಷ್ಟು. ಆದರೆ ಇಂಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಪ್ರಮಾಣವು ಕೇವಲ ಶೇ. 25.28 ಮತ್ತು ಸಿಂದಗಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಪ್ರಮಾಣ ಕೇವಲ ಶೇ. 28.02.

ಆದರೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಬಂದರೆ ಶಿಕ್ಷಕಿಂಯರ ಪ್ರಮಾಣ 2005-06ರಲ್ಲಿ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಶೇ. 15.64. ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇವರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. 42.58ರಷ್ಟಾಗಿದೆ. ಇಂಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಶಿಕ್ಷಕಿಂಯರ ಪ್ರಮಾಣ ಕೇವಲ ಶೇ. 3.10.

8. ಮಹಿಳೆಯರ ದುಡಿವೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಪ್ರಮಾಣವು ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 1991ರಲ್ಲಿ ಶೇ. 31.87ರಷ್ಟುದ್ದು ದು 2001ರಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇ. 28.45ರಷ್ಟಾಗಿದೆ. ಕುಶಾಂತರದ ಸಂಗತಿಯಂದರೆ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ದುಡಿವೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಪ್ರಮಾಣವು 1991ರಲ್ಲಿ ಶೇ. 29.39ರಷ್ಟುದ್ದು ದು 2001ರಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇ. 31.98ಕ್ಕೇರಿದೆ.

9. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಮಹಿಳಾ ದುಡಿವೆಗಾರರ ಜೀವನಾಧಾರ ಅವಕಾಶಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ದುಡಿವೆಗಳ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಇರುವ ಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅಸರ್ವಾನತೆಯು ಆತಂಕಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ.

ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪುರುಷರ ಜೀವನಾಧಾರ ಅವಕಾಶಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕ 0.582ರಷ್ಟಾದರೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಜೀವನಾಧಾರ ಅವಕಾಶಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕ 0.339. ಮಹಿಳೆಯರ ಜೀವನಾಧಾರ ಅವಕಾಶಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ಪುರುಷರ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಶೇ. 58.25ರಷ್ಟಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇದು ಶೇ. 65.19ರಷ್ಟಾಗಿದೆ.

10. ಲಿಂಗ ಸರ್ವಾನತೆಯಂಬಂಬಾದು ಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕಾರದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಾಗಿದೆ. ಇದು ಕೇವಲ ಮನೋ ಭಾವದಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲ. ಇದು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಶೀವ್ಯಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಹಕ್ಕಿನ ಸಂಗತಿ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಪಂಚಾಯತ್ರಾಜ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಶೇ. 33ರಷ್ಟು ಮೀಸಲಾತಿ ನೀಡಲಾಗಿದ್ದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಅಧಿಕಾರ ಜೀವನಾಧಾರ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲವೇಂಬಂಬಾದು ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಂದ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿದೆ.

ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗಾವುಪಂಚಾಯಿತಿ ಹಂಡದಲ್ಲಿನ ನೌಕರರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. 33.87. ಆದರೆ ಜಿಲ್ಲಾಪಂಚಾಯಿತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರಮಾಣ ಕೇವಲ ಶೇ. 15.12 ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿನ ನೌಕರರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರಮಾಣ ಕೇವಲ ಶೇ. 18.81.

ಹೀಗೆ ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಅನೇಕ ರೀತಿಯಾಗಿ ತಾರತಮ್ಯ-ಅಸರ್ವಾನತೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಎಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ : ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ಜನಸಮೂಹದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ

ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜನಸಮೂಹದ ಬದುಕಿನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಮತ್ತು ಅಳಿವ್ಯಾಪ್ತಿ ಸಿದ್ಧಿ-ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಜರ್ಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಶೋಧನೆಗೆ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಂಯವು ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ

కురితంతె నడేసిద సచ్చయ తద్వాగళన్న ఇల్లి బళసికొళ్లాగిదే.

1. రాజ్యవుట్టడల్లి ఒట్టు జనసంబోంయిల్లి పరితిష్ఠ జాతి జనసంబోంయిల్లి లే. 16.20రష్టిద్వర విజాపుర జిల్లేయల్లి అవర ప్రవాణ లే. 18.49. అదే రీతి రాజ్యవుట్టడల్లి పరితిష్ఠ పంగడ జనసంబోంయి ప్రవాణ లే. 6.55 రష్టిద్వర విజాపుర జిల్లేయల్లి అవర ప్రవాణ కేవల లే. 1.66.

2. ఆధునికరణ, క్యూగారికింకరణ హాగూ నగరికరణగళు తుంబా తడవాగి రాజ్యద ఉత్తర కొనాఫిక ప్రదేశవన్ను ప్రశేషిస్తిద్వరింద హాగూ అవు ఇందిగూ తుంబా మందగతియల్లి జరుగుతీరువుదరింద రాజ్యద హిందులిద జిల్లేయాద విజాపురదల్లి సామాజిక బదలావణే/పరివతనేయింబుదు అత్యంత కేళవుట్టడల్లి నడేంయుత్తిదే. ఈ కారణదిందాగి పరితిష్ఠ జాతి మంత్ర పరితిష్ఠ పంగడగళ జనసమూహద బదుకు అత్యంత దుఖిలవాగిరువుదు కండు బరుత్తదే.

3. ఈ జిల్లేంయల్లి అభివృద్ధించు ఘ'లక్కు సంబంధిసిదంతె పరితిష్ఠ జాతించు పాలు కెడివే. ఆదరే దుడివేంచు భారవన్ను హోరువుదక్కే సంబంధిసిదంతె అవర పాలు అధిక. ఉదాహరణగే 2001రల్లి జిల్లేయల్లిన జనసంబోంయిల్లి పరితిష్ఠ జాతి పాలు లే. 18.45. ఆదరే జిల్లేయ అక్షరస్థరల్లి అవర పాలు కేవల లే. 15.04. జిల్లేయ ఒట్టు భూరహిత దినగూలి దుడిమెగారరల్లి పరితిష్ఠ జాతి పాలు లే. 26.12.

4. రాజ్య సకారద ఆధ్యిక మంత్ర సాంఖ్యిక నిద్రోత్సవాలంయివు నడేసిద విజాపుర జిల్లేంయ పరితిష్ఠ జాతి మంత్ర పరితిష్ఠ పంగడగళ అభివృద్ధి స్థితిగతి సమీక్షేంచు ప్రకార ఈ జనసమూహదల్లి కుటుంబ యోజన బగ్గె హెడ్జిన మట్టద జాగ్రత్తియిదే. ఆదరే కుటుంబ యోజనసేంయన్న ప్రవాణ అత్యంత కెడిమెయిదే.

5. ఈ జిల్లేంయల్లి 1991 మంత్రు 2001 ఎరదూ కాలఘట్టగళల్లి పరితిష్ఠ జాతించు లింగ అనుపాతవు ఒట్టు జనసంబోంయిల్లిన లింగ అనుపాతిక్కింత ఆదరే పరితిష్ఠ పంగడదల్లి లింగ అనుపాతవు ఒట్టు జనసంబోంయి లింగ అనుపాతిక్కింత తీవ్ర కేళవుట్టడల్లిదే.

ఈ జిల్లేంయల్లి 0-6 వంపోవూనక్కు సంబంధిసిదంత హగూ పరితిష్ఠ జాతి మంత్ర పరితిష్ఠ పంగడగళ లింగ అనుపాతవు ఒట్టు జనసంబోంయిల్లిన లింగ అనుపాతిక్కింత ఆధికవాగిదే.

6. రాజ్యవుట్టడల్లి పరితిష్ఠ జాతి జనర సాక్షరతేంచు ఒట్టు జనసంబోంయ సాక్షరత ప్రవాణక్కింత లే. 13.77 అంతగళష్ట కడిమెయిద్వరే విజాపుర జిల్లేయల్లి ఆ అంతర లే. 9.85 అంతగళష్టదే. పరితిష్ఠ పంగడక్కు సంబంధిసిదంత అంతర రాజ్యవుట్టడల్లి 2001రల్లి లే. 18.37 అంతగళష్టద్వరే విజాపుర జిల్లేంయల్లి అదు లే. 7.82 అంతగళష్టదే.

7. ఈగాగలే ఒట్టు జనసంబోంయ సాక్షరతేగే సంబంధిసిదంత గురుతిసిరువంతే పరితిష్ఠ జాతి మంత్ర పరితిష్ఠ పంగడగళ సాక్షరత ప్రవాణవు 1991రింద 2001ర అవధియల్లి క్రమవాగి లే. 1.22 అంతగళష్ట మంత్ర లే. 4.94 అంతగళష్ట మాత్ర ఏరికేంచాగిదే.

8. రాజ్య సకారద ఆధ్యిక మంత్ర సాంఖ్యిక నిద్రాతనాలంయివు విజాపుర జిల్లేంయల్లి నడేసిద పరితిష్ఠ జాతి మంత్ర పరితిష్ఠ పంగడగళ అభివృద్ధి స్థితిగతి సమీక్షే ప్రకార 2006రల్లి పరితిష్ఠ జాతి సాక్షరత లే. 57.17 మంత్ర పరితిష్ఠ పంగడ సాక్షరతే లే. 59.59గష్టెందు అందాజు వాడలాగిదే. ఒట్టు జనసంబోంయ 2006ర సాక్షరతేగే హోలిసిదరే పరితిష్ఠ జాతి మంత్ర పరితిష్ఠ పంగడగళ సాక్షరతా అంతర క్రమవాగి లే. 5.15 మంత్ర లే. 2.73 అంతగళష్టగ్నుత్తదే.

9. ರಾಜ್ಯವುಟ್ಟದಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ಅಕ್ಷರಸ್ಥರಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಅಕ್ಷರಸ್ಥರ ಪ್ರಮಾಣವು 2001ರಲ್ಲಿ ಶೇ. 12.61ರಷ್ಟಾದರೆ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ಅಕ್ಷರಸ್ಥರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. 14.99.

10. ರಾಜ್ಯವುಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿನ ಲಿಂಗಸಂಬಂಧ ಅಂತರವು ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ಮೂರು ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ.

11. ಜಿಲ್ಲೆಯು ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಶೇ. 18.45ರಷ್ಟಾದರೆ 110 ದ 10ನೇರು ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ದಾಖಲಾತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ಮಕ್ಕಳ ದಾಖಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣ 2005-06ರಲ್ಲಿ ಶೇ. 23.69ರಷ್ಟಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ದಾಖಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣ ಒಂದನೇರು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಶೇ. 24.90ರಷ್ಟಿದ್ದರೆ ಏಳನೇರು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿನ ಅವರ ಪ್ರಮಾಣ ಕೇವಲ ಶೇ. 21.81. ಮುಂದೆ ಹತ್ತನೇರು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಮಕ್ಕಳ ದಾಖಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣ ಕೇವಲ ಶೇ. 20.80.

12. ಏಳನೇರು ತರಗತಿಯಿಂದ ಎಂಟನೇರು ತರಗತಿಗೆ ನಡೆಯುವ ದಾಖಲಾತಿ ಪರಿವರ್ತನಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ 0.830ರಷ್ಟಿದ್ದರೆ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ಕೇವಲ 0.799ರಷ್ಟಿದೆ. ರಾಜ್ಯವುಟ್ಟದಲ್ಲಿನ 0.822ಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೂ ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.

13. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಶ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಂಬನವು ವಿಜಾಪುರದ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಕುರಿತಂತೆ ನಡೆಸಿದ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುವಂತೆ 2006ರಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಕುಟುಂಬ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ವರಾಸಿಕ ವರವಾನ ರೂ. 1000ಕ್ಕುಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಶೇ. 85.84 ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇ. 88.84. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಸರ್ವಾಜಕಲ್ಯಾಂ ಇಲಾಖೆಯು 1999ರಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ

ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ಸಾರ್ವಾಚಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳಲ್ಲಿ ಬಡತನದ ರೇಖೆ ಕೇಳಗೆ ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. 90 ಎಂಬುದು ದೃಢಪಟ್ಟಿದೆ.

14. ದುಡಿವೆಗಾರರ ಜೀವನ ವುಟ್ಟವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಮತ್ತೊಂದು ಸೂಚಿಸಿಂದರೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವಲಂಬನೆ. ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ದುಡಿವೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ದುಡಿವೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇ. 70.14 ರಷ್ಟಿದ್ದರೆ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇ. 75.47ರಷ್ಟಿದೆ.

ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ದುಡಿವೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಭೂರ್ಖಿತ ಕೃಷಿ ದಿನಗಾಲಿಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. 39.92ರಷ್ಟಿದ್ದರೆ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇ. 55.60ರಷ್ಟಿದೆ.

15. ಬಹಳ ಕುಟೂಹಲದ ಸಂಗತಿಂಗೆಂದರೆ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ಜೀವನಾಧಾರ ಅವಕಾಶಗಳು ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಒಂದು ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಸಮನಾಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಜೀವನಾಧಾರ ಅವಕಾಶಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕ 2001ರಲ್ಲಿ 0.493 ರಷ್ಟಿದ್ದರೆ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ 0.435 ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ 0.469.

16. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಶ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಂಬನವು ನಡೆಸಿದ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪಂಗಡಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಪ್ರಕಾರ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಕೂಲ ಪಡೆದುಕೊಂಡವರು ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. 4.87 ರಷ್ಟಾದರೆ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದಲ್ಲಿ ಅದು ಕೇವಲ ಶೇ. 4.53.

17. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ಜನಸರ್ವಾಂದಾರು ಬದುಕುಳುತ್ತಿರುತ್ತಿದ್ದರೆ. ಆದರೆ ಆದರ ಗತಿ ತುಂಬಾ ನಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಒಂಬತ್ತನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ : ವಸತಿ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ಸೈಮಾಲ್ಯ

ಈ ಅಧ್ಯಾಯಗಳ್ಲಿ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ವಸತಿಹೀನರ ಪ್ರಮಾಣ, ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾದ ಮನೆಗಳು, ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಸೈಮಾಲ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಂದನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಜನರ ಧಾರಣಾ ಸಾಮಾನ್ಯದ ವರ್ಧನೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಸತಿ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಹಾಗೂ ಸೈಮಾಲ್ಯದ ಪಾತ್ರ ವುಹತ್ತದ್ದಾಗಿದೆ. ಯಾವ ಬಗೆಯಾಗಿ ವಸತಿಯನ್ನು ಜನರು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದರ ಮೇಲೆ ಅವರ ಧಾರಣ ಸಾಮಾನ್ಯದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಉಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ವಸತಿ ಸೌಲಭ್ಯದ ಲಭ್ಯತೆ ನಡುವೆ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಜನರ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಶುದ್ಧ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ ನಡುವೆ ಸಂಬಂಧವಿದೆ.

1. ಜಿಲ್ಲಾಪಂಚಾಯಿತಿ ನಡೆಸಿದ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಪ್ರಕಾರ ಸದ್ಯ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ವಸತಿಹೀನರ (ವಸತಿಹೀನರು ಮತ್ತು ಕಚ್ಚಾಮನ) ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 77878. ಇವರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. 24.54 ರಷ್ಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಶೇ. 32.88 ರಷ್ಟು ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲವೇಂದು ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

2. ಗ್ರಾಮೀಣ ಆಶ್ರಯ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ 2006-07ರಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಪಡೆದವರ ಸಂಖ್ಯೆ 8040. ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಗುರಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಸಾಧನೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. 63.86.

3. ಇಂದಿರಾ ಆವಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ 2006ರಲ್ಲಿ ಮನೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 1340. ಇಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. 77.01.

4. ಗ್ರಾಮೀಣ ಆಶ್ರಯ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ 2005-06ರಲ್ಲಿ ಘರಾನುಭವಿಗಳ ಆಂಶ್ಯಂ ಸಂಖ್ಯೆ 7020. ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡವರ ಸಂಖ್ಯೆ 1347 ಮತ್ತು

ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 5029. ಸರಿಸುವಾರು 644 ಮನೆಗಳ ಕಟ್ಟಡ ಕೆಲಸ ಆರಂಭವಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ.

5. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾರ ಮನೆಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಕೇವಲ ಶೇ. 26.96. ಇದು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಶೇ. 54.94 ರಷ್ಟಿದೆ. ಸ್ವಂತ ಮನೆಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ. 85.79 ರಷ್ಟಿದ್ದರೆ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇ. 78.46 ರಷ್ಟಿದೆ.

6. ಸಂಪೂರ್ಣ ಸೈಮಾಲ್ಯ ಆಂದೋಳನದ ದಿಂಬಾಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಂಯ ನಿವ್ರಹಣಿಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಬಹಳ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಸ್ಥಿತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಶಾಲಾ ಶೌಚಾಲಂಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ 2005-06ರಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. 70.51. ಅಂಗನವಾಡಿ ಶೌಚಾಲಂಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಾಧನೆ ಪ್ರಮಾಣ 62.35. ಆದರೆ ವ್ಯಾಯಾಮಕ್ಕೆ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಬಂದರೆ ಶೌಚಾಲಂಯ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡವರ ಪ್ರಮಾಣ ಕೇವಲ ಶೇ. 13.22.

ಕ್ಷಾಯಿಕ್ಕುವಕ್ಕಾಗಿ 2005-06ರಲ್ಲಿ ವಿಚ್ಯಂ ವಾಡಿದ ಒಟ್ಟು ಹಣ ರೂ. 265.04 ಲಕ್ಷ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿದ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. 28.07. ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ತಗುಲಿದ ವೆಚ್ಚದ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. 3.94. ಒಟ್ಟು ಇಂತಹ ವೆಚ್ಚದ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. 32.01. ನಿಜವಾಗಿ ಶೌಚಾಲಂಯ ನಿವ್ರಹಣಿದ ವಿಚಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಕೇವಲ ಶೇ. 67.98.

8. ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಂಯ ಹೊಂದಿದ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. 37.5. ಆದರೆ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಪ್ರಮಾಣ ಕೇವಲ ಶೇ. 11.99. ವಿಜಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕೆನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದ ನಾಲ್ಕು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಂಯಗಳ ಲಭ್ಯತೆ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. 6 ಮೀರುವುದಿಲ್ಲ.

9. ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಪರ್ಕರಹಿತ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. 21.45ರಷ್ಟಾದರೆ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. 34.36. ಸಿಂದಗಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ

ವಿದ್ಯೂತ್ ಸಂಪರ್ಕವಿಲ್ಲದ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರಮಾಣ
ಶೇ. 43.3.

10. ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 70 ಎಲೋಟಿಸಿಡಿಗಿಂತ
ಹೆಚ್ಚಿನ ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ
ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. 43.65. ಇಲ್ಲಿ
21.87ರಷ್ಟು ಕುಟುಂಬಗಳು 30 ಎಲೋಟಿಸಿಡಿ
ನೀರು ಪಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ
ನಡುವೆ ಶೀವ್ ವೈತ್ಯಾಸಗಳಿವೆ.
ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಾಗಿ ದಲ್ಲಿ 40 ಎಲೋಟಿಸಿಡಿ
ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಕೇವಲ
ಶೇ. 15.03.

ಹತ್ತನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ : ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತ ಪರಿಪಾಲನೆ

ವ್ಯಾಪಾರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ
ಕಾಣೆಂರಾಗಿರುವ ಒಂದು ಸಂಗ್ರಹಿತೆಂದರೆ
ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತ ಪರಿಪಾಲನೆ. ಆಡಳಿತ
ಪರಿಪಾಲನೆಯನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಿದೆ ವಾನವ
ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವುದು
ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು 2003ರ ಠಿಕ್ ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ
ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಘೆಲಗಳು ಜನರಿಗೆ ಆಡಳಿತ
ಪರಿಪಾಲನೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ವುಲಾಕ ತಲುಪುತ್ತವೆ.
ಆದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವ ಕಡೆಗೆ
ಗಮನ ನೀಡಬೇಕಾದುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಇಂದು
ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು, ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು
ಎಲ್ಲರೂ ಆಡಳಿತ ಪರಿಪಾಲನೆಯ ಕುಸಿತದ ಬಗ್ಗೆ
ಅಸವಾಧಾನ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ವರದಿಯನ್ನು
ಒಂಬತ್ತನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ
ಆಡಳಿತ ಪರಿಪಾಲನಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು
ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತೆಯನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

1. ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತ ಪರಿಪಾಲನೆಯನ್ನು
ಒಂದು ಸೂಕ್ತ ಸೂಕ್ತ ಸೂಕ್ತ ಸೂಕ್ತ ಸೂಕ್ತ
ಸಂಪನ್ಮೂಲವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ-ಯೋಜನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ
ಜನರಿಗೆ ವಾಹಿತಿ ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ದೊರಕೆಂದೂ ಅವರಿಗೆ ದೊರಕುವುದು.
ಮೂರನೆಯದು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ.

2. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯ
ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಶೀವ್ ವಿಳಂಬವಾಗುತ್ತಿದೆ.
ಇದರಿಂದ ಜನರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೂ
ಒಳಗಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

3. ಆಡಳಿತ ಪರಿಪಾಲನೆಯ ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಂದನ್ನು
ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ನಾವು ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು
ಒಂದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ನಾಲ್ಕುರಲ್ಲಿ ‘ತಾಲ್ಲೂಕು
ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂವಾದ’ವೆಂಬ ವಿಧಾನವನ್ನು
ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಜನರು ಹಾಗೂ
ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಂದ ಜನರು ವಿವರಗಳನ್ನು
ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

4. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅನೇಕ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿ
ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹೊಕ್ಕಾರ್ವೆಗಳನ್ನು
ಹೂಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಸಂಖ್ಯೆ ಸಾರ್ವೇಕ್ಷಣಿಕ
ಇಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಗಿದೆ.

5. ಎಲ್ಲ ನಾಲ್ಕು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಕೇಳಿ
ಬಂದ ಒಂದು ದೂರು ಎಂದರೆ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿ
ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳ ಕಾರ್ಯವೆಲ್ಲಿ.

- ಅವರು ದಿನನಿತ್ಯ ಕಚೇರಿಗೆ
ಆಗಮಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
- ಅನೇಕರು ಎರಡು-ವುಲಾರು
ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿ ಜವಾಬುದಾರಿ
ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
- ಈಗ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತರುವ ಅಧಿಕಾರ ಹಾಗೂ
ಹಣಕಾಸು ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ
ಸಾಮರ್ಥ್ಯ
ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಿಗಲ್ಲ.
- ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ-ಯೋಜನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ
ಜನರಿಗೆ ವಾಹಿತಿ ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ.
- ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿನ ಕೆಲಸ
ಕಾರ್ಯದ ಉಸ್ತುವಾರಿ ತುಂಬಾ
ದುರ್ಬಲವಾಗಿದೆ.

6. ಮುದ್ದೇಬಿಹಾಳ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಸಂಪಾದದಲ್ಲಿ ಕೇಳಬಂದ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು ಸರ್ಕಾರಿ ಕಚೇರಿಗಳಿಂತ ಕೆಲಸ ವಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬ್ಯಾಂಕು, ಶಾಲೆಗಳು ತೆರೆದಂತೆ ನಿಂತುಮಿತವಾಗಿ ಪ್ರತಿದಿನ ಪೂ ಕಚೇರಿ ತೆರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿ ಕಚೇರಿಯು ಅವೃವಣ್ಣಿಯ ಗೂಡಾಗಿರುತ್ತದೆ.
7. ಈ ಸಂಪಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಬಂದ ಪ್ರಮುಖ ದೂರುಗಳು ಇವು.
- ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಸಹಾಯಕರಿಗೆ ವೇತನವನ್ನು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ನೀಡುತ್ತಿಲ್ಲ.
 - ಬಸುರಿ-ಬಾಣಂತಿಯರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಗ್ರಾಮದ ಎಲ್ಲ ಬಸುರಿ-ಬಾಣಂತಿಯರಿಗೆ ಸೇವೆ ನೀಡುವುದು ಅಂಗನವಾಡಿಗಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಅಸವಾಧಾನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.
 - ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಡಿಂಯುವ ನೀರಿನ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲ, ಇರುವುದು ವಿದ್ಯುತ್ತಿನ ಸಮಸ್ಯೆ. ಅಪಾರ ವಿದ್ಯುತ್ ಬಿಲ್ಲು ಬಾಕಿಯಿರುವುದರಿಂದ ಕೆಷಿಟಿಸಿ ಇಲ್ಲ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಸರಬರಾಜು ವಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ.
 - ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರೋಲಿಯೋಗೆ ನೀಡಿದ ಪ್ರೇಮಿ ವುಹೆಚ್ಚವನ್ನು ರೋಗ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೂ ನೀಡಬೇಕು.
 - ಹೈನ್ಸಾರಿಕೆಯು ಇಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಹಿಂದುಳಿದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ.
 - ಅರಣ್ಯ ಬೆಳೆಸಲು ನೀಡುವ ಹಣವನ್ನು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಬೇರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.
 - ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಜರಾತಿ ಶೇ. 40 ರಿಂದ 50 ಮೀರುವುದಿಲ್ಲ.
 - ದುಡಿವೆಯನ್ನು ಅರಸಿಕೊಂಡು ಜನರು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವಲಸೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ : ಸಾರಾಂಶ - ತಘ್ಯಗಳು

ಈ ವರದಿಯ ಕೊನೆಯ ಹನ್ನೊಂದನೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ವರದಿಯ ಸಾರಾಂಶ, ತಘ್ಯಗಳು, ಸಲಹೆ - ಶಿಥಾರಸ್ಸಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀಫಾರಸ್ಸುಗಳು

ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು

ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಾರಾಂಶ ವರದಿಯನ್ನು ಮೂರನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನ ವರದಿಯನ್ನು ಸಂಪೀಡಿಸುತ್ತ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನವಾರು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಂಡ ಪ್ರಥಾನ ತಥ್ಯಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನವಾರು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ವರದಿಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಕಂಡುಕೊಂಡ ಒಳನೋಟ ಮತ್ತು ತಥ್ಯಗಳ ಅಧಾರದ ಹೇಳೆ ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಜನರ ಜೀವನವನ್ನು ಪರಿವೀಕ್ಷಿಸಿದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು ನೀತಿ-ನಿರೂಪಣೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತುಂಬಾ ಮಹತ್ವವಾಗಿವೆಯಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ.

1. ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ವರವಾನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎರಡರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿನ ದೇಶ/ಪ್ರದೇಶ/ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಸ್ವೇಚ್ಛಾಂತಿಕವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿರುವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಇಲ್ಲ. ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವರವಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ ಅತ್ಯಂತ ಜಟಿಲವಾದ ಮತ್ತು ಗಂಭೀರವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ 1991ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಕ್ಕೆ ಸಾರ್ವೇಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆಯಂದ ಸಾಧನೆಯನ್ನು 2001ರಲ್ಲಿ ಕುಸಿತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದೆ. ವರವಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆಯೂ ಅದು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾರ್ವೇಕ್ಷಣಿಕ ಸಾರ್ವೇಕ್ಷಣಿಕ 1999–2000ರಲ್ಲಿ ಪದೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಸಾಫ್ತಾನವು 2003–04ರಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು 2004–05ರಲ್ಲಿ ಕುಸಿದಿದೆ. ಸಾಕ್ಷರತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅದರ ಪ್ರಗತಿ 1991 ರಿಂದ 2001ರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ದುಡಿಯೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಪ್ರಮಾಣವು 1991 ರಿಂದ 2001ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕುಸಿದಿದೆ.

ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದ ವರವಾನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಒತ್ತನ್ನು ನೀಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಬಹುದು.

ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದ ವರವಾನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಲ್ಲಿ ವರವಾನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅಧ್ಯತ್ಮ ನೀಡುವ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಬಹುದು.

ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ವರವಾನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎರಡರ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ

ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಬಹುದು.

ಆದರೆ ಎರಡೂ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಬಲ್ಲ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಇಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುತ್ತಿರುವ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಂತಿಕವಾಗಿ ವಿಶೇಷಣ ಮಾಡುವ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಬೇಕು.

2. ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಅದರ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅತ್ಯಂತ ಜಟಿಲವಾದ ಮತ್ತು ಗಂಭೀರವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ 1991ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಕ್ಕೆ ಸಾರ್ವೇಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆಯಂದ ಸಾಧನೆಯನ್ನು 2001ರಲ್ಲಿ ಕುಸಿತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದೆ. ವರವಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆಯೂ ಅದು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾರ್ವೇಕ್ಷಣಿಕ 1999–2000ರಲ್ಲಿ ಪದೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಸಾಫ್ತಾನವು 2003–04ರಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು 2004–05ರಲ್ಲಿ ಕುಸಿದಿದೆ. ಸಾಕ್ಷರತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅದರ ಪ್ರಗತಿ 1991 ರಿಂದ 2001ರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ದುಡಿಯೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಪ್ರಮಾಣವು 1991 ರಿಂದ 2001ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕುಸಿದಿದೆ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿ ಅಧವಾ ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತಗಳು ಸ್ವಂತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೇಲೆ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಹಾಗೂ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನಾ ಅಯೋಗಗಳ ನೇರವು ತುಂಬಾ ಅಗತ್ಯ. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ತಕ್ಷಣ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು - ಎರಡೂ ಬಗೆಯ - ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ವಿಶೇಷ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಅಂತಹ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ವರಮಾನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎರಡರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿನ ದೇಶ/ಪದೇಶ/ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಸ್ವೇಚ್ಛಾಂತಿಕವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿರುವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಇಲ್ಲ. ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಇವರದೂ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಏಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇವರದೂ ಏಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿ ಅಧವಾ ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತಗಳು ಸ್ವಂತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೇಲೆ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ (1 ರಿಂದ 10) ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ದಾಖಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣದ ಏರಿಕೆ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ. ಸರ್ವಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾಸವನ್ನು ಜೆಲ್ಲೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಯೋಜನೆಯನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಅದು ಈಗ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಂತೆ ಏಕರೂಪಿಯಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಇದನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕು.

3. ಈ ವರದಿಯ ಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುವಂತೆ ಕೋಷ್ಟಕ 3.20ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ ವುತ್ತು ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳ ಪ್ರೊಲ್ಯಾಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣವು 2001ರ ನಂತರ ಕುಸಿದೆ. ಇದನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಬಹಳ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಸಂಗತಿಯಿಂದರೆ ಇವರಡೂ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಆರೋಗ್ಯ ಸೂಚಿ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸೂಚಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣವು 1991 ರಿಂದ 2001ರ ಅವಧಿಗಿಂತ 2001 ರ ನಂತರದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಗೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ ಇದೇ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವರವಾನ ಸೂಚಿಯಲ್ಲಿ ವಾತ್ತ ತೀವ್ರ ಕಡಿತ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಉತ್ತಾದನೆ ವಲಂಗು ಹಾಗೂ ಉದ್ಯೋಗ ವಲಂಗುಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಗುವನ ನೀಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿನ ಉತ್ತಾದನೆಯನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಬೇಕಾದ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

4. ಕನಾರಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ 2001 ರಲ್ಲಿ 0.650. ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕವು 2006 ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು 2001 ರಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಲೇಷಣೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಬಗೆಯು ಕುಸಿತದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿ ವರ್ಧನೆ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಉಂಟಾಗುವಂತೆ ವರಾನವ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

5. ಸಾಕ್ಷರತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿ ಸ್ಥಿರಗೊಂಡಿದೆ. ಮೂರು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯು 1991 ರಿಂದ 2001ರಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಲವು ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಸಮಸ್ಯೆಯು ತುಂಬಾ ಗಂಭೀರವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಹಾಗೂ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದ 27 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ವಿಜಾಪುರ ಪ್ರೊಂದೆ ಇಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ವಿಶೇಷವಾದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು

ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಂತಹ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಶಿಥಾರಸ್ವವಾಡಲಾಗಿದೆ.

6. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ (1 ರಿಂದ 10) ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ದಾಖಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣದ ಏರಿಕೆ ರಾಜ್ಯವುಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ. ಸರ್ವಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾಸವನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಯೋಜನೆಯನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಅದು ಈಗ ರಾಜ್ಯವುಟ್ಟದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಂತೆ ಏಕರೂಪಿಯಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಇದನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕು. ಸರ್ವಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾಸದ ದಿಯಿಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸುವ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಯೋಜನೆಯನ್ನಾಗುವಂತೆ ವಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಒತ್ತಾಯ ವಾಡಲಾಗಿದೆ.

7. ಏಳನೆಯ ತರಗತಿಯಿಂದ ವಂಟನೆಯ ತರಗತಿಗೆ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನಾಗುವಾಗ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಬಿಡುವ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಮಾಣ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪರಿವರ್ತನಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ 2004-05ರಲ್ಲಿ 0.830ರಷ್ಟಿದ್ದು 2005-06ರಲ್ಲಿ ಅದು 0.815ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ. ಇದನ್ನು ತಡೆಯುವ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 2004-05ರಲ್ಲಿ 1 ರಿಂದ 10ನೆಯ ತರಗತಿವರೆಗೆ ಇದ್ದ ದಾಖಲಾತಿ ಸಂಖ್ಯೆ 4.31 ಲಕ್ಷ. ಇವರಲ್ಲಿ 1-7ನೆಯ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. 84.19 ಮತ್ತು 8 ರಿಂದ 10ನೆಯ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. 15.81. ಆದರೆ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇದರ ಪ್ರಮಾಣ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇ. 79.52 ಮತ್ತು ಶೇ. 20.48. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಾಥಮಾತ್ರಾ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲಾವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

8. ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಲಕೆಯರ ಶಾಂಕಾಲಯದ ಪ್ರಮಾಣ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಪರ್ಕವಿರುವ ಶಾಲೆಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಅಭ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ. ಇದನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ನೀಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

9. ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದು ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ 0-6 ವರ್ಯೋವಾನದ

ಮತ್ತು ಸಂಖ್ಯೆ 1991ರಲ್ಲಿ ಶೇ. 19.24ರಷ್ಟುದ್ದು ಮತ್ತು 2001ರಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇ. 15.82ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ. ಸಂಖ್ಯೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ 0-6 ವರ್ಯೋವಾನದ ಮತ್ತು ಸಂಖ್ಯೆ 1991ರಲ್ಲಿ 2.95 ಲಕ್ಷ ಇದ್ದುದು 2001ರಲ್ಲಿ ಅದು 2.87 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ. ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮುಂದುವರಿಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ. ಅಂದ ಹೇಳುವುದು ಹೇಳುವುದು ಶಾಲೆ ಸೇರುವ ಮತ್ತು ಸಂಖ್ಯೆ ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಏರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಕಡಿಮೆ. ಈ ಬದಲಾವಣ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ನೀಡಲು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ವಾಡಲಾಗಿದೆ.

10. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಒಟ್ಟು ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಥದಷ್ಟು ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗಗಳಿವೆ. ಎಲ್ಲ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುವ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ವಾಡಲಾಗಿದೆ.

11. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಇದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಇಂಡಿ ಮತ್ತು ಸಿಂದಿಗಿ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸ್ಥಿರತೆ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳವಣಿದಲ್ಲಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಸೂಚಿತರೂ ಇಲ್ಲ. ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಇದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂಡಿ ಮತ್ತು ಸಿಂದಿಗಿ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸ್ಥಿರತೆ ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

12. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಬೇಳವಣಿಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಬೇಳವಣಿಗೆ ಪ್ರವಾಣವು ರಾಜ್ಯವಣಿದ ಬೇಳವಣಿಗೆ ಪ್ರವಾಣದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ. ಆದರೆ ಒಟ್ಟು ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಪ್ರವಾಣವು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಧಿಕ ಪ್ರವಾಣದಲ್ಲಿದೆ. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವಣಿಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕವಿದೆ. ಇದನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ.

ಈ ರೀತಿಯ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಲಸಂಹಾರದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳ

ಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಂದ ಹೇಳುವುದಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಪ್ರವಾಣವನ್ನು ಮತ್ತು ಜನನ ಪ್ರವಾಣವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ವಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ವಾಡಲಾಗಿದೆ.

13. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವಲಂಬಿತ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಪ್ರವಾಣವು ರಾಜ್ಯವಣಿದಲ್ಲಿ ರೂಪದಿಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಹೆಚ್ಚು ಎಂತನದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ರಾಜ್ಯವಣಿದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ 0-6 ವರ್ಯೋವಾನದ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಣ 2001ರಲ್ಲಿ ಶೇ. 13.58ರಷ್ಟಿದರೆ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇ. 15.87ರಷ್ಟಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತೀವ್ರಗೊಳಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

14. ಆರೋಗ್ಯ ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಸೂಚೆಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳವಣಿದಲ್ಲಿದೆ. ಸಿಂದಿಗಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಅದು ಕೆಳವಣಿದಲ್ಲಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯೋಳಗಿರುವ ಇಂತಹ ಅಸ್ವಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

15. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತ ಸಾಂಸ್ಕಿಕ ಹರಿಗೆ ಪ್ರವಾಣ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳವಣಿದಲ್ಲಿದೆ. ಸಿಂದಿಗಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಇದು ಕೇವಲ ಶೇ.28.50. ಇದನ್ನು ಆದ್ಯತೆಯ ಹೇಳುವುದು ಸರಿಪಡಿಸುವ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

16. ಶಿಶುಗಳ ವರಗಳ ಪ್ರವಾಣದ ಬಗ್ಗೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಾಹಿತಿ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ. ಜಿಲ್ಲಾ ವಣಿದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರವಾಣದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ನೋಂದಾಯಿತ ಶಿಶು ವರಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಶಿಶುವರಗಳ ಪ್ರವಾಣವನ್ನು ಲೇಕ್ಕೆ ಹಾಕುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಾವಿಗೇದಾದ ಮತ್ತು ವಾಹಿತಿ ಸರಿಯಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

17. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾದ್ಯರನ್ನು ಗುತ್ತಿಗೆ ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ನೇಮಕಗೊಳ್ಳುವವರಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ವ್ಯಾದ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಆಡಹಾಕ್ ನೀತಿಗೆ

ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಒಟ್ಟು ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಥದಷ್ಟು ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗಗಳಿವೆ.

ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ 0-6 ವರ್ಯೋವಾನದ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣ 2001ರಲ್ಲಿ ಶೇ. 13.58ರಷ್ಟಿದರೆ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇ. 15.87ರಷ್ಟಿದೆ.

ವರಮಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಂತೆ
ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಫ್ನವು
ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸಾಹೇಳ್ಕವಾಗಿ
ಕುಸಿಯುತ್ತಿದೆ.

ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ
ಕಚೇರಿ ವಾತಾವರಣ
ಉಂಟಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವ
ಕೆಲಸ ನಡೆಯಬೇಕು.

ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾದ ಹೈದ್ರಾರ ನೇಮಕಾತಿ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

18. ಸರ್ಕಾರವು ನಿಗದಿಪಡಿಸುವ ವಾನದಂಡದ ಪ್ರಕಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 310 ಆರೋಗ್ಯ ಸಹಾಯಕರು ಕೆಲಸ ವಾಡಬೇಕು. ಈಗ ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ವಾಡುತ್ತಿರುವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಹಾಯಕರ ಸಂಖ್ಯೆ 246. ಅದೇ ರೀತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ಉಪಕ್ರೇಂದ್ರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 361. ಆದರೆ ಸದ್ಯ ಇರುವ ಉಪಕ್ರೇಂದ್ರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 298. ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಶೀಫ್ತ್ರ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ವಾಡಲಾಗಿದೆ.

19. ವರಮಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಫ್ನವು ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸಾಹೇಳ್ಕವಾಗಿ ಕುಸಿಯುತ್ತಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ತರಾನ್ವಯ ವಿರಿಕೆ ಪ್ರವಾಣ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳವಣಿಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ಆತಂಕಕಾರಿ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

20. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯ ಅವಲಂಬನೆಯು ಅತ್ಯಧಿಕ ಮಣಿದಲ್ಲಿದೆ. ಕೆಲವು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇ. 80ರಷ್ಟಿದೆ. ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾದ ಹೈನುಗಾರಿಕೆ, ಡ್ಯೂರಿ, ಮೀನು ಸಾಕಣಿಕೆ, ಜೇನು ಸಾಕಣಿಕೆಯಂತಹ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

21. ಉತ್ಪಾದನೆ, ವರಮಾನ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರ ಸಮಸ್ಯೆಯಂದರೆ ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವ ದುಡಿವೆ-ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಪ್ರವಾಣ. ಇದಕ್ಕೆ ವಲಸೆಯು ಒಂದು ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ದುಡಿವೆ-ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಪ್ರವಾಣದಲ್ಲಿನ ಕುಸಿತ ಹಾಗೂ ವಲಸೆಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ ಕುರಿತಂತೆ ವಿಶೇಷ ಅಧ್ಯಯನವೊಂದನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಗೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

22. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಲಿಂಗಸ್ವಂದಿಯನ್ನಾಗಿ ವಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯ, ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆ

ಪ್ರವಾಣವು ತೀವ್ರವಾಗಿದೆ. ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ‘ಕಾಣೆಯಾದ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರವಾಣ ಅತಿಹೆಚ್ಚಿಗಿರುವುದು ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಬುದು ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಸಾಕ್ಷರತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಂತರವು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾಗಿದ್ದು ಹತ್ತನ್ನೆಯ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ. ಇದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿರಾರಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಸಂಗತಿ ಇಂದು ಹುಸಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಿ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಅಭಿಯಾನ ಕೃಗೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

23. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ಜನಸರ್ವಾಹದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಉತ್ತಮವಾಗುತ್ತಾ ನಡೆದಿದೆ. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅನುಕೂಲ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ ದೂರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಕಡೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ನೀಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

24. ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಚೇರಿ ವಾತಾವರಣ ಉಂಟಾಗುವಂತೆ ವಾಡುವ ಕೆಲಸ ನಡೆಯಬೇಕು. ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪ್ರಮತ್ತ ಉತ್ತಮವಾಗಬೇಕು. ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅವು ತೆರೆಯಬೇಕು. ದಿನಪೂರ್ತಿ ಅಲ್ಲಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯಿರಬೇಕು. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

25. ತಪ್ಪ ವರಾಡಿದ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಶಿಕ್ಷಿಯನಾಗಬೇಕು. ಹಣ ದುರುಪರೋಗೋದಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಉಂಟಾದಾಗ ಅವುಗಳು ಶೀಫ್ತ್ರಿತ್ವದಿಂದ ವಾಗಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿ ಪುಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ಪರಿಪಾಲನೆಗೆ ಬಿಸಿ ಮುಟ್ಟಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸಲಹೆ-ಸೂಚನೆಗಳು

ಸಲಹೆ-ಸೂಚನೆಗಳು

ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸಾರಾಂಶ ವರದಿಯನ್ನು ಬಾಗದಲ್ಲಿ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮತ್ತು ಅದರ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಶಿಥಾರಸ್ವಾಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ವರದಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಾಗ ಅನೇಕ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಎದುರಾಗಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಿವೆ. ಈ ವಿಷಯ ಕುರಿತಂತೆ ಕೆಲವು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

1. ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಣಿದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವರಾಹಿತಿ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಣಿದಲ್ಲಿ ವರಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗೃಹಿಸುವ, ವರ್ಗೀಕರಿಸುವ ಹಾಗೂ ಒಪ್ಪು ವರಾಡುವ ಕ್ರಮವೇ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಜಿಲ್ಲಾಮಣಿದಲ್ಲಿ ವರಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪರಿಷ್ಠಿರಿಸುವಾಗ ವರಾಹಿತಿಯನ್ನು ಗ್ರಾಮವಣಿಗಿಂದ ಹಾಗೂ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಣಿದಿಂದಲೇ ಸಂಗೃಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಣಿದಲ್ಲಿ ಸಂಕಲನ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಜಿಲ್ಲಾಮಣಿದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಂಕಲನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಬಂಧಿತಾಗಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಣಿದಲ್ಲಿ ಸಂಕಲನ ಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು. ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಂಬನದಲ್ಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ವಿಭಾಗವೇಂದರೂ ತೆರೆಯಬೇಕು.

2. ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸದ್ಯ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಣಿದಲ್ಲಿ ಬಲಪಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಶಿಶುಗಳ ಮರಣ ಪ್ರವಾಣಕ್ಕೆ

ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವರಾಹಿತಿಯನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾಮಣಿದಲ್ಲಿ ಸಂಕಲನ ಮಾಡುವ ಕ್ರಮವೂ ಸೂಕ್ತವಾಗಿಲ್ಲ. ತಾಂತ್ರಿಕ ಮರಣ ಪ್ರವಾಣ, ಶಿಶುಮರಣ ಪ್ರವಾಣ, ಮಕ್ಕಳ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯ ಮರಣ ಅಪೋಷಿಕತೆ ಪ್ರಮಾಣ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸದ್ಯ ಕೆಳಮಣಿದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುವ ಕ್ರಮವಿದೆ. ಅವುಗಳು ನಂಬಲಹರ್ವವಾಗಿಲ್ಲ. ಆರೋಗ್ಯ ಸೂಚಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವರಾಹಿತಿ ಕಲೆ ಹಾಕುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

3. ಗ್ರಾಮವಂಚಾಯಿತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವರಾಹಿತಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿನ ಸಾರ್ಥಕ ವರಾಹಿತಿ ಪ್ರಸ್ತರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯಬೇಕು. ಆದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ಕ್ರಮ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ನಮೂದುಗಳನ್ನು ತೀದ್ದಿ ತೀದ್ದಿ, ಒಡೆದು ಹಾಕಿ, ಓದಲು ಬಾರದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಜಾರಿಗೆ ಬಂದು ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಾಗಿವೆ. ಆದರೂ ಈ ಪ್ರಸ್ತರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಇಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಕಂಡುಬಂದ ಸಮಸ್ಯೆಯೆಂದರೆ ಇದನ್ನು ತಾಂತ್ರಿಕ ಬಿಳಿಕಲೆಕ್ಕರೂ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅನೇಕ ಸೂಚಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾದ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕುರುಡಾಗಿ ನಮೂದು ವರಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಶಾಲೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಬಿಡುವ ಮಕ್ಕಳು, ದಾವಿಲಾತಿ, ಮತದಾರರು, 0-6 ವರ್ಷದ ವರಾಡು ಮಕ್ಕಳು, ಮಹಿಳೆಯ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಪೋಷಿಕತೆ ಮಣಿದಲ್ಲಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಅರ್ಥವು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಕುರುಡಾಗಿ ಅಂತಿಗಳನ್ನು ತಾಂತ್ರಿಕ ಬಿಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಇದು ಸರಿಯಾಗಬೇಕು. ಈ ದಿನೆಂದು ಗ್ರಾಮವಂಚಾಯಿತಿಗಳು ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಾಮರ್ಪಣ ನಿರ್ಮಿಸುವ ಕೆಲಸವಾಗಬೇಕು.

ಸರ್ಕಾರವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಬಂಧಿತಾಗಿ ಯಾಹಿತಿಯನ್ನು ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಣಿದಲ್ಲಿ ಸಂಕಲನ ಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು.

ಆರೋಗ್ಯ ಸೂಚಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿ ಕಲೆ ಹಾಕುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ತಾಂತ್ರಿಕ ಟೀಪ್‌ಎಂ

(ಎಚ್‌ಡಿಎ ಮತ್ತು ಜಡಿಬಗಳ ಗಣನೆ)

ತಾಂತಿಕ ಟಿಪ್ಪಣಿ (ಎಚ್‌ಡಿಇ ಮತ್ತು ಜಿಡಿಇಗಳ ಗಣನೆ)

ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ಇದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಮತ್ತು ಲೀಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ಗಣನೆ ವೊಡುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಬಿಬಾಹೀವಾಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಅಂಕ-ಅಂಶಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮೀಕರಣ-ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಎಚ್‌ಡಿಇ ಮತ್ತು ಜಿಡಿಇಗಳು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ವೂರು ಸೂಚಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕೆ ಹಾಕುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಎಚ್‌ಡಿಇ ಮತ್ತು ಜಿಡಿಇಗಳಲ್ಲದೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪರಿವರ್ತನಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಮತ್ತು ಜೀವನಾಧಾರ ಅವಕಾಶಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳ ಗಣನೆಯ ವಿಧಾನವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಟಿಪ್ಪಣಿಯ ಪೋದಲ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎಚ್‌ಡಿಇನ ವಾಪನದ ವಿಧಾನವನ್ನು ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜಿಡಿಇನ ವಾಪನದ ವಿಧಾನವನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ವೂರನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇತರ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳ ವಾಪನದ ವಿಧಾನವನ್ನು ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಭಾಗ-1

ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಮಾಪನ

ಎಚ್‌ಡಿಇ ಎಂಬುದು ವೂರು ಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಂಯುಕ್ತ ಸೂಚ್ಯಂಕವಾಗಿದೆ. ಈ ವೂರು ಸೂಚಿಗಳು ಹೀಗಿವೆ -

- ದೀರ್ಘ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯವಂತ ಬದುಕನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ.
- ವರ್ಯಸ್ಥರ ಸಾಕ್ಷರತೆ (ವೂರನೆಯ ಎರಡರಷ್ಟು ತೂಕ) ಮತ್ತು ದಾಖಲಾತಿ (ವೂರನೆಯ ಒಂದರಷ್ಟು ತೂಕ)ಗಳ ಸಂಯುಕ್ತ ಸೂಚ್ಯಂಕ.
- ಗೌರವಯುತ ಬದುಕನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಡಾಲರನ ಸರ್ವಾನ ವರೋಲ್ಯುದ ತಲಾ ಒಟ್ಟು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ.

ಗರಿಷ್ಣ ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಣ ವರೋಲ್ಯಗಳು

ಕ್ರಿಯಾ ಸಂ.	ಸೂಚಿಗಳು	ಗರಿಷ್ಣ ವರೋಲ್ಯ	ಕನಿಷ್ಣ ವರೋಲ್ಯ
1.	ಜನಸ ಕಾಲದ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ವರ್ಯಸ್ಥ (ವಷಟಗಳಲ್ಲಿ) 85	25	
2.	ವರ್ಯಸ್ಥರ ಸಾಕ್ಷರತೆ (ಶೇಕಡ)	100.00	0.00
3.	ಸಂಯುಕ್ತ ದಾಖಲಾತಿ ಪ್ರವಾಣ (ಶೇಕಡ)	100.00	0.00
4.	ಡಾಲರನ ಸರ್ವಾನ ಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಗೆ ಸರ್ವಾನವಾದ ತಲಾ		
	ಒಟ್ಟು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ (ಡಾಲರಗಳಲ್ಲಿ)	40000	100

ತಾಂತ್ರಿಕ ಟಿಪ್ಪಣಿ (ಎಚೋಡಿಬ ಮತ್ತು ಜಿಡಿಗಳ ಗಣನೆ)

ಈ ಮೂರು ಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ವರವಾನ ಸೂಚ್ಯಂಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸಾಧನೆ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳ ಸರಾಸರಿ ವರೋಲ್ಯುವೇ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ.

ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ವಾಪನ ವಾಡುವ ವರೋಲ್ಯುಗಳಿಗೆ ಗರಿಷ್ಟ ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಟ ವರೋಲ್ಯುಗಳನ್ನು ಯುವನ್‌ಡಿಪಿಯು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದೆ. ಅದರ ವಿವರ ಹೀಗಿದೆ.

ಪ್ರತಿ ಸೂಚಿಯ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ಗಳಿನೆ ಮಾಡಲು ಯುವನ್‌ಡಿಪಿಯು ರಾಷ್ಟ್ರಿಯ ಸೂತ್ರ ಇಲ್ಲಿದೆ

$$\frac{\text{ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸೂಚಿಯ ವರೋಲ್ಯು} - \text{ಕನಿಷ್ಟ ವರೋಲ್ಯು}}{\text{ಗರಿಷ್ಟ ವರೋಲ್ಯು} - \text{ಕನಿಷ್ಟ ವರೋಲ್ಯು}}$$

ಸೂಚಿಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ =

ಈ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಎಚೋಡಿಬ ಮತ್ತು ಜಿಡಿಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಮೂರು ಸೂಚಿಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ಲೇಕ್ಕೆ ಹಾಕಬಹುದು.

ಎಚೋಡಿಬನ ಮಾಪನ

ಈಗಾಗಲೇ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬ.ಬಾಗೇವಾಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಂತಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಿದರ್ಶನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಸೂನ್ಯೆಯಿಂದ ಒಂದರವರೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಎಚೋಡಿಬನ ವರೋಲ್ಯು ಸೂನ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಶೊನ್ಯೆಯೆಂದು ಮತ್ತು ಅದು ಒಂದರಷ್ಟರೆ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಎಚೋಡಿಬನ ವರೋಲ್ಯುವು ಸೂನ್ಯೆಯಿಂದ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಗಣನೆ

ಜೀವನಾಯುಷ್ಯವನ್ನು ವಿಜಾಪುರ ಮತ್ತು ಅದರ ಬದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹೇಗೆ ಲೇಕ್ಕೆ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬ.ಬಾಗೇವಾಡಿಯ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಲೇಕ್ಕಾಖಾರದ ವಿವರ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಬ.ಬಾಗೇವಾಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ 64.20 ವರ್ಷಗಳು.

$$\begin{aligned} \text{ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ} &= \frac{\text{ಬ.ಬಾಗೇವಾಡಿ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ} - \text{ಕನಿಷ್ಟ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ}}{\text{ಗರಿಷ್ಟ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ} - \text{ಕನಿಷ್ಟ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ}} \\ &= \frac{64.20 - 25}{85 - 25} \\ &= \frac{39.20}{60} \\ &= 0.653 \end{aligned}$$

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಗಣನೆ

ಇದೊಂದು ಸಂಯುಕ್ತ ಸೂಚಿಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಾಕ್ಷರತೆ ಪ್ರಮಾಣ ಹಾಗೂ ದಾಖಿಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣ ಎರಡನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಯುವನ್‌ಡಿಪಿ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ 15 ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮೇಲ್‌ಟ್ರಾವರ ಸಾಕ್ಷರತೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ, ದ್ವಿತೀಯ ಹಾಗೂ ತೃತೀಯ ಹಂತದ ದಾಖಿಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಕ್ಕೆ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ‘ಕನಾಟಕ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ-2005’ ರಲ್ಲಿ ಬಳಸಿರುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಲಾಗಿದೆ.

- ವಯಸ್ಕರ ಸಾಕ್ಷರತೆಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಏಳು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮೇಲ್‌ಟ್ರಾವರ ಸಾಕ್ಷರತೆಯನ್ನು ವರಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಪ್ರಾಥಮಿಕ, ಪೌರ್ಣ ಹಾಗೂ ಪದವಿಪೂರ್ವ ತರಗತಿಗಳ ದಾಖಿಲಾತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದಾಖಿಲಾತಿ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಬದಲಾವಣೆ ವಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ‘ಕನಾಟಕ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ-2005’ರ ವಿಧಾನವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಬಳಸಿರುವುದರಿಂದ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟು ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ : (ಬ.ಬಾಗೇವಾಡಿ) ಶೇ. 58.02

ಒಟ್ಟು ದಾಖಿಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣ : (ಬ.ಬಾಗೇವಾಡಿ) (1 ರಿಂದ ಮತ್ತು 12) ಶೇ. 76.30

$$\begin{aligned} \text{ಸಾಕ್ಷರತಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ} &= \frac{58.02-0}{100-0} \\ &= 0.580 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ದಾಖಿಲಾತಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ} &= \frac{76.30-0}{100-0} \\ &= 0.763 \end{aligned}$$

$$\text{ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ} = 2/3 (\text{ಸಾಕ್ಷರತಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ}) + 1/3 (\text{ದಾಖಿಲಾತಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ})$$

$$\begin{aligned} \text{ಬ.ಬಾಗೇವಾಡಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸೂಚ್ಯಂಕ} &= 2/3 (0.580) + 1/3 (0.763) \\ &= 0.641 \end{aligned}$$

ಹಾಗಾಗೇ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ ಮೂರನೆಯ ಎರಡು ತೂಕದ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ ಒಂದು ತೂಕದ ದಾಖಿಲಾತಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಗಣನೆ ವಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಡಾಲರಿನ ಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಗೆ ಸಮನಾದ ತಲಾ ಒಟ್ಟು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ

ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೇಲಿನ ಜನರ ಹಕ್ಕುದಾರಿಕೆಯು ಜನರ ಜೀವನಮಟ್ಟವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಬಹುಮುಖ್ಯ ದತ್ತಾಂಶವಾಗಿದೆ. ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ಏದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಒಟ್ಟು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಂಗೃಹಿಸಲಾಯಿತು ಹಾಗೂ ಗಣನೆ ವಾಡಲಾಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ‘ಕನಾಟಕ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ-2005’ ಎನ್ನುವ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಡಾಲರಿನ

ತಾಂತ್ರಿಕ ಟಿಪ್ಪಣಿ (ಎಚ್‌ಡಿಎ ಮತ್ತು ಜಿಡಿಗಳ ಗಣನೆ)

ಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ತಲಾ ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಹೇಗೆ ಗಣನೆ ವಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವಿವರವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸೂತ್ರ ಹೀಗಿದೆ.

ನೈಜ ತಲಾ ಒಟ್ಟು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ (ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ) =

$$= \frac{\text{ನೈಜ ತಲಾ ಒಟ್ಟು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ} (\text{ತಾಲ್ಲೂಕು}) \times \text{ಡಾಲರಿನ ಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ}{\text{ನೈಜ ತಲಾ ಭಾರತದ ತಲಾ ಒಟ್ಟು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ} \quad \text{ಭಾರತದ ತಲಾ ಒಟ್ಟು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ}}$$

ಬ.ಬಾಗೇವಾಡಿಯ ತಲಾ ಒಟ್ಟು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ (2006) =

$$= \frac{12631 \times 3139}{20734}$$

$$= \$ 1912$$

ವರವಾನ ಸೂಚ್ಯಂಕ = ಬ.ಬಾಗೇವಾಡಿ ಲಾಗ್ ತಲಾ ವರವಾನ - ಲಾಗ್ ಕನಿಷ್ಠ ವರವಾನ

$$\frac{\text{ಲಾಗ್} \quad \text{ಗರಿಷ್ಠ} \quad \text{ವರವಾನ} - \text{ಲಾಗ್} \quad \text{ಕನಿಷ್ಠ} \quad \text{ವರವಾನ}}{\text{ಲಾಗ್} \quad \text{ಗರಿಷ್ಠ} \quad \text{ವರವಾನ} - \text{ಲಾಗ್} \quad \text{ಕನಿಷ್ಠ} \quad \text{ವರವಾನ}}$$

$$= \frac{\text{ಲಾಗ್} \quad 1912 - \text{ಲಾಗ್} \quad 100}{\text{ಲಾಗ್} \quad 40000 - \text{ಲಾಗ್} \quad 100}$$

$$= 0.492$$

ಎಚ್‌ಡಿಎ – 2006

ಮೇಲೆ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ (0.653), ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ (0.641) ಮತ್ತು ವರವಾನ ಸೂಚ್ಯಂಕ (0.492)ಗಳನ್ನು ಲೇಕ್ಕು ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಈ ಮೂರು ವರ್ಷಾಲ್ಯಾಗಳ ಸರಳ ಸರಾಸರಿಯೇ ಎಚ್‌ಡಿಎ.

ಬ.ಬಾಗೇವಾಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಎಚ್‌ಡಿಎ =

$$= (\text{ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ} \quad \text{ಸೂಚ್ಯಂಕ} + \text{ಶೈಕ್ಷಣಿಕ} \quad \text{ಸಾಧನೆ} \quad \text{ಸೂಚ್ಯಂಕ} + \text{ವರವಾನ} \quad \text{ಸೂಚ್ಯಂಕ}) / 3$$

$$= (0.653) + (0.641) + (0.492) / 3$$

$$= 0.595$$

ಭಾಗ-2

ಲಿಂಗಂಬಂಧ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಮಾಪನ : 2006

ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಾಧನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣಿನ ನಡುವಿನ ಅಂತರವನ್ನು ಹಿಡಿದಿದುವಂತೆ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮೂರು ಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜೀಡಿಎ ಲೇಕ್ಕು ಹಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮೂರು ಸೂಚಿಗಳು ಹೀಗಿವೆ.

- ದೀರ್ಘ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಕಾರಿ ಬದುಕನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಲಿಂಗವಾರು ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ (ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ).

2. ಲಿಂಗವಾರು ವಯಸ್ಕರ ಸಾಕ್ಷರತೆ (ಮೂರನೆಯ ಎರಡು ತೋಕ) ಮತ್ತು ಲಿಂಗವಾರು ದಾಖಿಲಾತಿ (ಮೂರನೆಯ ಒಂದು ತೋಕ)ಗಳ ಸಂಯುಕ್ತ ಸೂಚ್ಯಂಕ.
3. ಗೌರವಯುತ ಬದುಕನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸುವ ಡಾಲರಿನ ಸಮಾನ ಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ತಲಾ ಒಟ್ಟು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಸನ್ನ (ಲಿಂಗವಾರು).

ಎಚೋಡಿಬಗೆ ಯಾವ ಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೋ ಅವೇ ಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಜಿಡಿಬಗೂ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೆಂದರೆ ಜಿಡಿಬನಲ್ಲಿ ಪ್ರತೀ ಸೂಚಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿನ ಅಂತರವನ್ನು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ವರಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವರೋಲ್ಯುವನ್ನು ಸೋಡಿ ಬಿಡುವುದರ ಚೂಲಕ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ವರಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು (=) ಎಂಬ ಚಿನ್ಹನೆಯಿಂದ ತೋರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ವರೋಲ್ಯು ಎರಡು ಎಂದು ಇಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಚಿನ್ಹನೆ (=) ಎಂಬುದು ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ವರೋಲ್ಯುಗಳ ಹಾರೋಮೋನಿಕ್ ಸರಾಸರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಎಚೋಡಿಬನಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಜಿಡಿಬನಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಗಳ ವರೋಲ್ಯುದಲ್ಲಿ ಗರಿಷ್ಟ ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಟ ವರೋಲ್ಯುಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಮಾನ ವಿಶರಣಾ ಮೌಲ್ಯ

ಜಿಡಿಬ ಲೆಕ್ಕೆ ಹಾಕಲು ಪ್ರತೀಯೊಂದು ಸೂಚಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಮಾನ ವಿಶರಣಾ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಕಂಡುಕೊಂಡ ಮೂರು ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳ ಸಮಾನ ವಿಶರಣಾ ವರೋಲ್ಯುಗಳ ಸರಳ ಸರಾಸರಿಯೇ ಜಿಡಿಬ. ಇಲ್ಲಿ ಬ.ಬಾಗೇವಾಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಅಂಕ-ಅಂಶಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಜಿಡಿಬ ಲೆಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದ ಪರಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

1. ಜೀವನಾಯುಷ್ಯದ ಸಮಾನ ವಿಶರಣಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ

ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ಲೆಕ್ಕೆ ಹಾಕಲು ಎರಡು ಹಂತಗಳಿವೆ. ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ ಸಾಧನೆಯ ವರೋಲ್ಯುಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯದ ಸಮಾನ ವಿಶರಣಾ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ಲೆಕ್ಕೆ ಹಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಗರಿಷ್ಟ ವರೋಲ್ಯು ಕನಿಷ್ಟ ವರೋಲ್ಯುಗಳು

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಸೂಚಿಗಳು	ಗರಿಷ್ಟ ವರೋಲ್ಯು	ಕನಿಷ್ಟ ವರೋಲ್ಯು
1.	ಮಹಿಳೆಯರ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ (ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	87.5	27.5
2.	ಪುರುಷರ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ (ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	82.5	22.5
3.	ಒಟ್ಟು ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರವಾಣ (ಶೇಕಡ)	100.00	00.00
4.	ಸಂಯುಕ್ತ ದಾಖಿಲಾತಿ ಪ್ರವಾಣ (ಶೇಕಡ)	100.00	00.00
5.	ಗಳಿಸಿದ ವರವಾನದ ಅಂದಾಜು (ಡಾಲರಿನ ಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಯ ಸಮಾನ ವರೋಲ್ಯುದಲ್ಲಿ)	40000	100

ತಾಂತ್ರಿಕ ಟಿಪ್ಪಣಿ (ಎಚೋಡಿಪಿ ಮತ್ತು ಜಿಡಿಎಗಳ ಗಣನೆ)

ಬ.ಬಾಗೇವಾಡಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ : 65.23 ವರ್ಷಗಳು

ಪುರುಷರ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ : 62.25 ವರ್ಷಗಳು

$$\begin{aligned} \text{ಮಹಿಳೆಯರ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ} &= \frac{65.23 - 27.50}{87.5 - 27.50} \\ &= 0.629 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ಪುರುಷರ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ} &= \frac{62.25 - 22.50}{82.50 - 22.50} \\ &= 0.662 \end{aligned}$$

ಜೀವನಾಯುಷ್ಯದ ಸರ್ವಾನ ವಿಶರಣಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ

$$\begin{aligned} &= \{[\text{ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರವಾಣ} \times (\text{ಮಹಿಳೆಯರ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ})^{-1}] \\ &\quad + [\text{ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪುರುಷರ ಪ್ರವಾಣ} \times (\text{ಪುರುಷರ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ})^{-1}\}^{-1} \\ &= \{[0.489 \times (0.629)^{-1} + [0.511 \times (0.662)^{-1}]\}^{-1} \\ &= 0.645 \end{aligned}$$

2. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆಯ ಸರ್ವಾನ ವಿಶರಣಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ

ಒಟ್ಟು ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರವಾಣ : ಮಹಿಳೆಯರು : ಶೇ. 45.06

(2006) ಪುರುಷರು : ಶೇ. 70.49

$$\begin{aligned} \text{ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ} &= \frac{45.06 - 0}{100 - 0} \\ &= 0.451 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ಪುರುಷರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ} &= \frac{70.49 - 0}{100 - 0} \\ &= 0.705 \end{aligned}$$

ಸಂಯುಕ್ತ ದಾಖಲಾತಿ (1 ರಿಂದ 12ನೆಯ ತರಗತಿ) ಪ್ರವಾಣ : ಭಾಲಕಿಯರು : ಶೇ. 75.33

ಭಾಲಕರು : ಶೇ. 77.12

$$\begin{aligned} \text{ಭಾಲಕಿಯರ ಸಂಯುಕ್ತ ದಾಖಲಾತಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ} &= \frac{75.33 - 0}{100 - 0} \\ &= 0.753 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ಬಾಲಕರ ಸಂಯುಕ್ತ ದಾಖಿಲಾತಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ} &= \frac{77.12-0}{100-0} \\ &= 0.771 \end{aligned}$$

ಸಂಯುಕ್ತ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ :

$$\begin{aligned} \text{ಮಹಿಳೆಯರು} &: 2/3 (\text{ಸಾಕ್ಷರತಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ}) + 1/3 (\text{ದಾಖಿಲಾತಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ}) \\ &= 2/3 (0.451) + 1/3 (0.753) \\ &= 0.552 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ಪುರುಷರು} &: 2/3 (0.705) + 1/3 (0.771) \\ &= 0.727 \end{aligned}$$

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆಯ ಸಮಾನ ವಿಶರಣಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ

$$\begin{aligned} &= \{[0.489 (0.552)^{-1} + [0.511 (0.771)^{-1}]\}^{-1} \\ &= 0.629 \end{aligned}$$

3. ವರಮಾನದ ಸಮಾನ ವಿಶರಣಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ

ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ದುಡಿಯೆಗಾರರ ಪ್ರಮಾಣ

ಮಹಿಳೆಯರು (ea_f) : 39.95

ಪುರುಷರು (ea_m) : 60.05

ಮಹಿಳೆಯರ ಕ್ಷಣಿ ದಿನಗಳೆಲೆ : ರೂ. 40.00

ಪುರುಷರ ಕ್ಷಣಿ ದಿನಗಳೆಲೆ : ರೂ. 56.33

$$\begin{aligned} \text{ಪುರುಷರ ಕೊಲಿಗೆ ಸಾಪೇಕ್ಷವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರ ದಿನಗಳೆಲೆ} &= (W_f/W_m) \\ &= \frac{40.00}{56.33} \\ &= 0.710 \end{aligned}$$

ಡಾಲರಿನ ಸಮಾನ ಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ತಲಾ ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ : \$ 1912

$$\begin{aligned} \text{ಒಟ್ಟು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ} &= \$ 1912 \times 331936 \\ &= \$ 634661632 \end{aligned}$$

ತಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರಯೋಜನಿ (ಎಚ್‌ಡಿಎ ಮತ್ತು ಜಿಡಿಎಎಎ ಗಣನೆ)

$$\begin{aligned}
 \text{ದಿನಗೊಲಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾಲು} &= \frac{(W_f/W_m)ea_f}{(W_f/W_m)ea_f+ea_m} \\
 &= \frac{0.710 \times 0.399}{0.710 \times 0.399 + 0.601} \\
 &= \frac{0.283}{0.884} \\
 &= 0.320 \\
 \text{ಮಹಿಳೆಯರ ಗಳಿಕೆ ವರವಾನ} &= \frac{S_f(Y)}{N_f} \\
 &= \frac{0.320 \times (634661632)}{162351} \\
 &= \$ 1251 \\
 \text{ಪ್ರರುಷರ ಗಳಿಕೆ ವರವಾನ} &= \frac{Y - S_f(Y)}{N_m} \\
 &= \frac{634661632 - 0.320 \times (634661632)}{169585} \\
 &= \$ 2545
 \end{aligned}$$

ಕೃಷಿ ಕೊಲಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾಲು ಎಷ್ಟಿರುತ್ತದೋ ಒಟ್ಟು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದಲ್ಲಿ ಅವರ ಪಾಲು ಅಷ್ಟೇ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಐಾಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

$$\begin{aligned}
 \text{ಮಹಿಳೆಯರ ವರವಾನ ಸೂಚ್ಯಂಕ} &= \frac{\text{ಲಾಗ್ } 1251 - \text{ಲಾಗ್ } 100}{\text{ಲಾಗ್ } 40000 - \text{ಲಾಗ್ } 100} \\
 &= 0.422 \\
 \text{ಪ್ರರುಷರ ವರವಾನ ಸೂಚ್ಯಂಕ} &= \frac{\text{ಲಾಗ್ } 2545 - \text{ಲಾಗ್ } 100}{\text{ಲಾಗ್ } 40000 - \text{ಲಾಗ್ } 100} \\
 &= 0.540
 \end{aligned}$$

$$\text{ವರವಾನದ ಸಮಾನ ವಿತರಣಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ} = \{[0.489(0.423)^{-1} + [0.511(0.540)^{-1}]\}^{-1}$$

$$= 0.476$$

$$\text{ಜಡಿಬ} = (\text{ಜೀವನಾಯುಷ್ಯದ ಸಮಾನ ವಿತರಣಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ} + \text{ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆಯ ಸಮಾನ ವಿತರಣಾ}$$

$$\text{ಸೂಚ್ಯಂಕ} + \text{ವರವಾನದ ಸಮಾನ ವಿತರಣಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ}) / 3$$

$$= (0.645) + (0.629) + (0.476) / 3$$

$$= 0.583$$

ಭಾಗ-3

ಇತರ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳ ಲೆಕ್ಕಾಬಾರ

ಎಚ್‌ಡಿಬ ಮತ್ತು ಜಡಿಬ ಅಲ್ಲದೆ ಇತರೆ ಎರಡು ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪರಿವರ್ತನಾ ಸೂಚ್ಯಂಕವೆಂಬುದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ರೂಪಿಸಿರುವ ಒಂದು ವಾಪನ. ಜೀವನಾಧಾರ ಅವಕಾಶಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕವೆಂಬುದು ಪ್ರಶ್ನಾಪು ಬಂಗಾಳದ ವಾಲ್ಯ ಜಿಲ್ಲಾ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಒದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪರಿವರ್ತನಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ

ಈಗಾಗಲೆ ತೀಳಿಸಿರುವಂತೆ ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸಲಾಗಿರುವ ಒಂದು ಸೂಚ್ಯಂಕ ಇದಾಗಿದೆ. ಇದು ಏಳನೆಯ ತರಗತಿಯಿಂದ ಎಂಟನೆಯ ತರಗತಿಗೆ ಸಾಗುವ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರವಾಳವನ್ನು ತೀಳಿಸುತ್ತದೆ. ಏಳರಿಂದ ಎಂಟನೆಯ ತರಗತಿಗೆ ನಡೆಯುವ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ತುಂಬಾ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಈ ಪರಿವರ್ತನಾ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲಾ ಧಾರೆಯಿಂದ ಹೊರ ಹೋಗುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಎಂಟನೆಯ ತರಗತಿ ದಾವಿಲಾತಿ ಮತ್ತು ಏಳನೆಯ ತರಗತಿ ದಾವಿಲಾತಿ ಪ್ರವಾಳದಲ್ಲಿನ ಅಂತರದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ಲೆಕ್ಕೆ ಹಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ 2005–06ರಲ್ಲಿ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಟನೆಯ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ದಾವಿಲಾದ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ 32033 ರಷ್ಟು 2004–05 ರಲ್ಲಿ ಏಳನೆಯ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಕ್ಕಳು 38578. ಇಲ್ಲಿ ಹಾನಿ 6545. ಎಂಟನೆಯ ತರಗತಿಗೆ ಸಾಗಿಬಂದ ಮಕ್ಕಳು ಏಳನೆಯ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿನ ದಾವಿಲಾತಿಗೆ ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಶೇ. 83.03 ರಷ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪರಿವರ್ತನಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ. ಇಲ್ಲಿ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ವರೋಲ್ಯು 0.830. ಇಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನಾ ನಷ್ಟ ಶೇ. 16.97 ಅಥವಾ 0.170. ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಮತ್ತು ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.

ಜೀವನಾಧಾರ ಅವಕಾಶಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕ

ಬದುಕನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಲಭ್ಯವಿರುವ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಇದಾಗಿದೆ. ಅವಕಾಶಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಜನರು ವಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಯ್ದುಗಳು ಅವರ ವರವಾನದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ತಲಾ ಒಟ್ಟು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದು. ಪ್ರಶ್ನಾಪು ಬಂಗಾಳದ ವಾಲ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ತಲಾ ಒಟ್ಟು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ಜೀವನಾಧಾರ ಅವಕಾಶಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ (2007:205).

ತಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರಯೋಜನಿ (ಎಚ್‌ಡಿಇ ಮತ್ತು ಜಡಿಗಳ ಗಣನೆ)

ಜನರ ಪ್ರಸಕ್ತ ದುಡಿಪೆ ಮತ್ತು ಜೀವನಾ ಧಾರವನ್ನು ಇದು ವಾಪನ ವಾದುತ್ತದೆ. ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ಒಂದು ಸರಳ ಸರಾಸರಿ ವರೋಲ್ಯುವಾಗಿದೆ. ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೊದಲನೆಯದು ದುಡಿಪೆಯ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಪ್ರಮಾಣ. ಏರಡನೆಯದು ಒಟ್ಟು ದುಡಿಪೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಾನ ದುಡಿಪೆಗಾರರ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯದು ಪ್ರಥಾನ ದುಡಿಪೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಇತರೆ ದುಡಿಪೆಗಾರರ ಪ್ರಮಾಣ.

ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜೀವನಾಧಾರ ಅವಕಾಶಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ವರೋಲ್ಯು 0.493. ರಾಜ್ಯ ಮಣಿಕಂಡ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ವರೋಲ್ಯು 0.571. ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ, ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ, ಪುರುಷರಿಗೆ, ಪರಿಶೀಲಿಸು ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶೀಲಿಸು ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ ಲೆಕ್ಕೆ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ.

ವರಮಾನದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಕ್ಕೆ ಬಳಸಿರುವ ಆಕರಗಳು ಹೀಗಿವೆ.

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ : 2006 ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ : 2006-07 ಅನುಭಂಗ : 5.3

(ಇದರಿಂದ ನೀಡಿರುವ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ 2006ರ ಭಾರತದ ತಲಾ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ).

ಯುವನ್ಯಾಡಿಪಿ : 2006. ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ : 2006 ಪ್ರ. 285

(ಇದರಿಂದ ಡಾಲರಿನ ಸವಾನ ಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಯ ಭಾರತದ ತಲಾ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ).

ಕನಾರ್ಟಿಕ ಸರ್ಕಾರ : 2007. ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಶ್ಲಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ

(ಈ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವು ಲೆಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ ಹಾಗೂ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ ವಿವರಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ).

ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳು

ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳು

ಕೋಷ್ಟಕ 18
ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ವರಮಾನ ಸೂಚ್ಯಂಕ : 2006

ಕ್ರ.ಸಂ.	ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	ದಾಲರ್ನ ಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮಧ್ಯೇಕೆ ಸಮನಾದ ತಾಲ್ಲೂಕು ತಲೂ ಒಟ್ಟು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ	ವರಮಾನ ಸೂಚ್ಯಂಕ
01.	ಬ.ಬಾಗೇವಾಡಿ	1912	0.492
02.	ವಿಜಾಪುರ	2563	0.541
03.	ಇಂಡಿ	2390	0.529
04.	ಮುದ್ದೇಬಿಹಾಳ	1952	0.496
05.	ಸಿಂದಗಿ	2091	0.507
06.	ಜಿಲ್ಲೆ	2249	0.520

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನ ಸೂಚ್ಯಂಕ : 2006

ಕೋಷ್ಟಕ 19
ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸೂಚ್ಯಂಕ

ಕ್ರ.ಸಂ.	ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	ಸಾಕ್ಷರತಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ	ದಾಖಲಾತಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ	ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನ ಸೂಚ್ಯಂಕ
01.	ಬ.ಬಾಗೇವಾಡಿ	0.580	0.763	0.641
02.	ವಿಜಾಪುರ	0.677	0.975	0.776
03.	ಇಂಡಿ	0.599	0.802	0.667
04.	ಮುದ್ದೇಬಿಹಾಳ	0.636	0.873	0.715
05.	ಸಿಂದಗಿ	0.582	0.821	0.617
	ಜಿಲ್ಲೆ	0.623	0.861	0.702

ಕೋಟ್ಟಕ 20
ಜೀವನಾಯುಪ್ಯ ಮತ್ತು ಜೀವನಾಯುಪ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ : 2006

ಕ್ರಿ.ಸಂ.	ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು (ವಜ್ರಗಳಲ್ಲಿ)	ಜೀವನಾಯುಪ್ಯ	ಜೀವನಾಯುಪ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ
01.	ಬ.ಬಾಗೇವಾಡಿ	64.20	0.653
02.	ವಿಜಾಪುರ	66.03	0.684
03.	ಇಂಡಿ	64.73	0.662
04.	ಮುದ್ದೆಬಿಹಾಳ	66.69	0.694
05.	ಸಿಂದಗಿ	65.75	0.679
	ಜಿಳ್ಳೆ	65.15	0.669

ಕೋಟ್ಟಕ 21
ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ : 2006

ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	ಜೀವನಾಯುಪ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ	ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ	ವರಮಾನ ಸೂಚ್ಯಂಕ	ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ
ಬ.ಬಾಗೇವಾಡಿ	0.653 (5)	0.641 (4)	0.492 (5)	0.595 (5)
ವಿಜಾಪುರ	0.684 (2)	0.776 (1)	0.541 (1)	0.667 (1)
ಇಂಡಿ	0.662 (4)	0.667 (3)	0.527 (2)	0.619 (3)
ಮುದ್ದೆಬಿಹಾಳ	0.694 (1)	0.715 (2)	0.496 (4)	0.635 (2)
ಸಿಂದಗಿ	0.679 (3)	0.617 (5)	0.507 (3)	0.601 (4)
ಜಿಳ್ಳೆ	0.669	0.702	0.520	0.630

ಕೋಟ್ಟಕ 22
ಸಮಾನ ವಿತರಣೆಯ ವರಮಾನ ಸೂಚ್ಯಂಕ : 2006

ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	ಗಳಿಂದ ವರಮಾನ		ವರಮಾನ ಸೂಚ್ಯಂಕಸಮಾನ ವಿತರಣೆಯ		
	ಪ್ರಯಾಣ	ಮಹಿಳೆಯರು	ಪ್ರಯಾಣ	ಮಹಿಳೆಯರು	ವರಮಾನ ಸೂಚ್ಯಂಕ
ಬ.ಬಾಗೇವಾಡಿ	2541	1251	0.540	0.422	0.476
ವಿಜಾಪುರ	3883	1181	0.611	0.412	0.494
ಇಂಡಿ	3731	940	0.604	0.374	0.466
ಮುದ್ದೆಬಿಹಾಳ	2927	958	0.564	0.377	0.453
ಸಿಂದಗಿ	2918	1230	0.563	0.419	0.481
ಜಿಳ್ಳೆ	3250	1197	0.581	0.414	0.485

ಕೋಷ್ಟಕ 23
ಸಮಾನ ವಿತರಣೆಯ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ

ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರಮಾಣ	ಮಹಿಳೆಯರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ	ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪುರುಷರ ಪ್ರಮಾಣ	ಪುರುಷರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ	ಸಮಾನ ವಿತರಣೆಯ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ
ಬ.ಬಾಗೇವಾಡಿ	0.489	0.552	0.511	0.727	0.629
ವಿಜಾಪುರ	0.488	0.710	0.512	0.840	0.771
ಇಂಡಿ	0.481	0.584	0.519	0.743	0.657
ಮುದ್ದೇಬಿಹಾಳ	0.495	0.619	0.505	0.809	0.702
ಸಿಂದಗಿ	0.490	0.552	0.510	0.766	0.644
ಜಿಲ್ಲೆ	0.488	0.616	0.512	0.784	0.692

ಕೋಷ್ಟಕ 24
ಸಮಾನ ವಿತರಣೆಯ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ : 2006

ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	ಜನನ ಕಾಲದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ ಆಯಸ್ಸು (ವರಣಗಳಲ್ಲಿ)		ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ		ಸಮಾನ ವಿತರಣೆಯ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ
	ಪುರುಷರು	ಮಹಿಳೆಯರು	ಪುರುಷರು	ಮಹಿಳೆಯರು	
ಬ.ಬಾಗೇವಾಡಿ	62.25	65.23	0.662	0.629	0.645
ವಿಜಾಪುರ	64.02	68.05	0.692	0.676	0.684
ಇಂಡಿ	63.57	67.29	0.684	0.663	0.673
ಮುದ್ದೇಬಿಹಾಳ	63.26	68.97	0.679	0.691	0.684
ಸಿಂದಗಿ	63.53	66.93	0.684	0.657	0.670
ಜಿಲ್ಲೆ	64.74	66.98	0.704	0.658	0.681

ಕೋಷ್ಟಕ 25
ಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ : 2006

ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	ಸಮಾನ ವಿತರಣೆಯ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ	ಸಮಾನ ವಿತರಣೆಯ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ	ಸಮಾನ ವಿತರಣೆಯ ವರಮಾನ ಸೂಚ್ಯಂಕ	ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ
ಬ.ಬಾಗೇವಾಡಿ	0.645	0.629	0.476	0.583 (5)
ವಿಜಾಪುರ	0.684	0.771	0.494	0.649 (1)
ಇಂಡಿ	0.673	0.657	0.466	0.599 (3)
ಮುದ್ದೇಬಿಹಾಳ	0.684	0.702	0.453	0.613 (2)
ಸಿಂದಗಿ	0.670	0.644	0.481	0.598 (4)
ಜಿಲ್ಲೆ	0.681	0.692	0.485	0.619

ಆಕರ್ಷಣಿ

1. ಅಮತ್ಯಸನ್, 2000, ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಸ್ ಟ್ರೈಡ್‌ಮ್ರ್, ನವದೆಹಲಿ, ಆಕ್ಷಫ್ರೋ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಪ್ರೇಸ್
2. ಅಮತ್ಯಸನ್, 1990, ‘ಜೆಂಡರ್ ಆಂಡ್ ಕೊಆಪರೇಟಿವ್ ಕಾನ್‌ಪ್ಲಿಂಕ್‌೦೧’, ಇಲ್ಲಿ ಇರನಿ ಟಿಂಕರ್ ಸಂ. ಪರ್‌ಸಿಸ್ಟಿಂಗ್ ಇನ್‌ಕ್ಲುಲಿಟೀಸ್,
- ನವದೆಹಲಿ, ಆಕ್ಷಫ್ರೋ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಪ್ರೇಸ್
3. ಅಮರೇಶ ನುಗುಡೋಣಿ, 2003, ಹೃದರಾಬಾದ್-ಕನಾರಟಿಕದ ಹಾಡುಪಾಡು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ
4. ಕನಾರಟಕ ಸರ್ಕಾರ, 1999, ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ : 1999, ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು
5. ಕನಾರಟಕ ಸರ್ಕಾರ, 2006, ಕನಾರಟಕ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ : 2005, ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು
6. ಕನಾರಟಕ ಸರ್ಕಾರ, 2002, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ಅಧ್ಯಯನದ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿ : ಅಂತಿಮ ವರದಿ, ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು
7. ಗೌರವನಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ, 2006, ಕನಾರಟಕ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ರಿಪೋರ್ಟ್. (ಘಾನಿಂಗ್ ಕಮೀಷನ್) ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ಫೌಂಡೇಶನ್,
- ನವದೆಹಲಿ
8. ಗೌರವನಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ, 2006, ಟುವಡ್‌ ಪಾಸ್‌ ಆಂಡ್ ಮೋರ್ ಇನ್‌ಕ್ಲೂಸಿವ್ ಗ್ಲೋಫ್ : ಅನ್ ಅಪ್ರೋಚ್ ಟು ದಿ
ಇಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಫ್ರೆಂಚ್ ಇಯರ್ ಘಾನಿಂಗ್, 2007-2012, ಘಾನಿಂಗ್ ಕಮೀಷನ್, ನವದೆಹಲಿ
9. ಜೀನ್‌ಡ್ರೈಜ್ ಮತ್ತು ಅಮತ್ಯಸನ್, 2002, ಇಂಡಿಯಾ : ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಂಡ್ ಪಾಟಿಸಿಫೇಶನ್, ನವದೆಹಲಿ, ಆಕ್ಷಫ್ರೋ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಪ್ರೇಸ್
10. ಜೀಮ್ ಮೇನರ್, 2007, ‘ಚೆಂಜ್ ಇನ್ ಕನಾರಟಕ ಒವರ್ ದಿ ಲಾಸ್ಟ್ ಜನರೇಶನ್’ : ವಿಲೇಜಸ್ ಆಂಡ್ ದಿ ವೈಡ್ರೋ ಕಂಟಿಸ್’, ಎಕಾನಾಮಿಕ್
ಆಂಡ್ ಪ್ರೋಲಿಟಿಕಲ್ ಏಳ್ಟಿ, ಫೆಬ್ರವರಿ 24, 2007, ಪು.653-660
11. ದೀಪಕ್ ನಯ್ಯರ್, 2006, ‘ಎಕಾನಾಮಿಕ್ ಗ್ಲೋಫ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಪೆಂಡೆಂಟ್ ಇಂಡಿಯಾ : ಲಂಬರಿಂಗ್ ಎಲಿಫೆಂಟ್ ಆರ್ ರನ್ನಿಂಗ್ ಟ್ರೈಗರ್’,
ಎಕಾನಾಮಿಕ್ ಆಂಡ್ ಪ್ರೋಲಿಟಿಕಲ್ ಏಳ್ಟಿ, ಎಪ್ರಿಲ್ 15, 2007
12. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ, 1999, ಕನಾರಟಕ ಸ್ಟೇಟ್ ಗ್ರಾಸೆಟ್‌ಯರ್, ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ
13. ಮೆಹಬೂಬ್ ಉಲ್ ಹಕ್, 1996, ರಿಪ್ಲಿಕ್‌ನ್ನ ಅನ್ ಹೊಮನ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್, ದೆಹಲಿ, ಆಕ್ಷಫ್ರೋ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಪ್ರೇಸ್
14. ವಿನೋದ್ ವ್ಯಾಸುಲು, 1997, ‘ಮೇನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಪಾವಟ್ ಅಲಿವೇಶನ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಮ್ಸ್’. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರೆಸೆಟ್ ಆಫ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ : ಸ್ಟ್ರೋನ್
ಇನ್ ಕನಾರಟಕ, ಪು.94-147, ರಾವತ್ ಪೆಟ್‌ಕೇಷನ್ಸ್, ಜ್ಯೇಪುರ
15. ಶೇರ್‌ಅಲಿ ಬಿ., 1997, ಕನಾರಟಕ ಚರಿತ್ರೆ ಸಂಪುಟ-4, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ
16. ಸೆನ್ಸ್‌ಸ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ, 1991, ಕನಾರಟಕ ಸೀರೀಸ್-11, ಪ್ರೈಮರಿ ಸೆನ್ಸ್‌ಸ್ ಅಬ್ಸ್‌ಸ್ಟ್ರೇಚ್ : ಜನರಲ್ ಪಾಪುಲೇಶನ್, ಡ್ರೇಕ್‌ಹೈರೇಟ್ ಆಫ್
ಸೆನ್ಸ್‌ಸ್ ಆಫರೇಶನ್ಸ್, ಕನಾರಟಕ
17. ಸೆನ್ಸ್‌ಸ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ, 1991, ಕನಾರಟಕ ಸೀರೀಸ್-11, ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ ಸೆನ್ಸ್‌ಸ್ ಹ್ಯಾಡ್ ಬುಕ್ : ವಿಜಾಪುರ, ಅಬ್ಸ್‌ಸ್ಟ್ರೇಚ್ : ಜನರಲ್ ಪಾಪುಲೇಶನ್,
ಡ್ರೇಕ್‌ಹೈರೇಟ್ ಆಫ್ ಸೆನ್ಸ್‌ಸ್ ಆಫರೇಶನ್ಸ್, ಕನಾರಟಕ
18. ಸೆನ್ಸ್‌ಸ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ, 2001, ಕನಾರಟಕ ಸೀರೀಸ್-30, ಪ್ರೈಮರಿ ಸೆನ್ಸ್‌ಸ್ ಅಬ್ಸ್‌ಸ್ಟ್ರೇಚ್, ಡ್ರೇಕ್‌ಹೈರೇಟ್ ಆಫ್ ಸೆನ್ಸ್‌ಸ್ ಆಫರೇಶನ್ಸ್,
ಕನಾರಟಕ
19. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಚಿ.ಆರ್., ‘ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಸಮಗ್ರ ಸಂಯುಕ್ತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ’, ಕನಾರಟಕ : 2001 ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧ್ಯಯನ, ಸಂ.1, ಸಂ.3,
ಡಿಸೆಂಬರ್ 2003, ಪು.67-111

ಜಿಲ್ಲಾ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ – ವಿಜಾಪುರ

ಇದರಲ್ಲಿ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಏದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಲೀಂಗ ಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಯೋಜನಾಗಿದೆ. ನಮಗೆಲ್ಲ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ ಯುವನ್‌ಡಿಪಿಯು ರೂಪಿಸಿರುವ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ಮೂರು ಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಂಯುಕ್ತ ಸೂಚ್ಯಂಕವಾಗಿದೆ. ಅಪ್ರಗಳಾವುವೆಂದರೆ ಜನರ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ, ಸಾಕ್ಷರತೆ ಮತ್ತು ಶಾಲಾ ದಾಖಲಾತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಂಯುಕ್ತ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆ ಮತ್ತು ತಲಾ ವರಮಾನ. ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಕಳೆದ ಜಿಂ ಪರಿಸರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ ಅದು ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳ ಮಟ್ಟದಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಅದು ಅತ್ಯಂತ ಮಂದಗತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಸಾಕ್ಷರತೆಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಸಾಧನೆಯು ಸಮಾಧನಕರವಾಗಿಲ್ಲ. ಅದರ ತಲಾ ವರಮಾನದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣವು ಕಳೆದ ಇಂದಿನ ಇಂದಿನ ಮುಖುಬಿವಾಗಿದೆ.

ಕಿಂತ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎರಡರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಅದರ ಮುಂದಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಗುರಿ, ದಾರಿ ಮತ್ತು ಗತಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿ ಪರಿಣಾಮಿಸಿದೆ. ಈ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಮುಂದೆ ಹೇಗೆ ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಕುಶಾಹಲದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಿಂದಿನ ಜಿಂ ಪರಿಸರಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅನುಭವದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಏಕಾಂಕಿಯಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸುವುದು ಕಷ್ಟನಾಧ್ಯ. ಅದು ಅದರ ಧಾರಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಮೀರಿದ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಪರಿಸರಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಂತಹ ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವರದಿಸುತ್ತಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಅಪ್ರಗಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೆರವು ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಕೇವಲ ಉತ್ಸವಗಳನ್ನು ಏರಿಸುವ ಅಥವಾ ವರಮಾನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾತ್ರವಾಗಿರಬಾರದು. ಜನರು ಬದುಕನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ತಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು ತಾವು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಲು ಪ್ರಸ್ತುತ ಕೃತಿಯು ಒಂದು ಕೈಗಿಡಿಯಾಗಬಲ್ಲದು.